

Susanna Snellman

Pelaamalla yhteistoiminnallisuutta

Kansalaisaktiivisuuden nousu Helsingin kaupunginosissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Opinnäytetyö
22.4.2012

Tekijä(t) Otsikko	Susanna Snellman Pelaamalla yhteistoiminnallisuutta – kansalaisaktiivisuuden nousu Helsingin kaupunginosissa
Sivumäärä Aika	75 sivua + 2 liitettä 9.5.2012
Tutkinto	Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
Koulutusohjelma	Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Kulttuurituotanto
Ohjaaja	Lehtori Leena Björkqvist

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on löytää ja kehittää Helsingin kaupunginosayhdistysten toimintaa uusintavia menetelmiä. Opinnäytetyö pureutuu alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä ilmeneviin haasteisiin, joiden pohjalta kehitystyön tuloksena on syntynyt innovatiivinen yhteistoiminnallisuutta lisäävä *Vyyhti-lautapeli*. Pelin jatkokehittelyssä otetaan huomioon alueellisen kaupunkikulttuurin toimijoiden lisäksi myös yritysmaailman yhteistoiminnallisuuden kasvattaminen.

Työssä esitellään kuusi Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin toimintaan vaikuttavaa haastetta, joita kutsutaan työssä *jumivyyhdeiksi*. Vyyhtien avaamisen tueksi esitetään konkreettisia ja innostavia vapaaehtoistoimijoiden työkenttää helpottavia ja helposti käyttöönotettavia työkaluja.

Opinnäytetyö on tilaustyö Metropolian Viestinnän koulutusohjelman ESR-osarahoitteiselle Vyyhti –hankkeelle. Vyyhti –hankkeessa tuetaan luovien alojen kasvua lisäämällä yrittäjien, opiskelijoiden ja yhdistystoimijoiden verkostoitumista ja yhteistoimintaa.

Tärkeimpinä kehitystyön menetelminä tässä työssä on käytetty havainnointia ja haastatteluita sekä työn tekijän omaa kokemusta alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannosta. Lisäksi käytössä on ollut tulevaisuusverstaas yhteistoiminnallisena kehittämismetodina.

Avainsanat	Yhteistoiminnallisuus, kaupunkikulttuuri, Helsingin kaupunginosat, lautapelit, pelikehittäminen, sosiaalinen media, innovaatiot

Author(s) Title Number of Pages Date	Susanna Snellman The Game Of Districts – the rise of civic participation in the districts of Helsinki 75 pages + 2 appendices 9 th may 2012
Degree	Master of Culture and Arts
Degree Programme	Degree Programme in Cultural Management
Specialisation option	
Instructor	Leena Björkqvist, Lecturer
<p>The aim of this thesis work is to discover and develop methods of supporting the work being done by the different district associations of Helsinki, Finland. The thesis tackles the challenges with which the field of urban culture production is commonly faced and introduces an innovative new board game called "Vyyhti" (Fin. tangle). The game is designed to encourage and increase interpersonal synergy and was born as a result of the development work undertaken for this thesis. Further development of the game will work towards involving the principles of synergy and cooperation and their role in the business world, in addition to its current standpoint of regional urban culture.</p> <p>The thesis work presents six challenges, each termed a "jumivyyhti" (Fin. tangle jam), affecting the vitality of regional urban culture in Helsinki. Concrete, inspirational and easily assimilated tools for unknotting these tangles and for facilitating the work of volunteers are presented in the thesis results.</p> <p>The thesis work was commissioned by the Vyyhti initiative, a project partly funded by the European Social Fund (ESF) and working as part of the degree programme in Media at the Metropolia University of Applied Sciences. The initiative promotes growth in the creative industries by increasing synergy and networking opportunities between entrepreneurs, students and spokespeople for voluntary associations.</p> <p>The principal developmental work methods used in this thesis were observation and interviews, in addition to the author's personal experience in regional urban culture production. A future workshop was also implemented as a cooperative development method.</p>	

Keywords	Vyyhti-project, future workshop, Vyyhtigame, civic participation,districts in Helsinki, board games

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät	3
2.1	Yhteistoiminnallinen kehittäminen ja kokeileva kehittämistoiminta	4
2.2	Tulevaisuusverstas yhteistoiminnallisena kehittämismetodina	5
2.3	Havainnoinnilla esiin hiljaista tietoa	6
2.4	Syventävää tietoa tutkimukseen haastatteluilla	7
2.5	Muita aineistonkeruumenetelmiä ja tutkimuksen taustaa	8
2.6	Rajaukset	10
3	Ihmiset tekevät kaupungin	12
3.1	Yhteistoiminnallisuus ja kansalaisyhteiskunta	13
3.2	Kansalaistoiminta ja vapaaehtoistoiminta kaupungissa	17
3.3	Sateenvarjotoimija kaupungissa: Case Arabianranta	18
3.4	Artova ry ja sen toiminta	20
3.5	Arabianrannan käänköpaikka	21
3.6	Yhteiskerhotila syntyy	22
4	Alueellisen kaupunkikulttuurin vapaaehtoistoiminta ja sen tukeminen	24
4.1	Kääntiksen Saara	25
4.2	Kaupunginosayhdistykset Helsingissä - NIMBY vai YIMBY	28
4.3	Jakautuneet kaupunginosat	29
4.4	Kaupunginosayhdistystoiminnan haasteita	30
4.5	Helka ry kaupunginosayhdistysten kotina	33
5	Urbaanit rituaalit	34
5.1	Urbaanit rituaalit suurkaupungissa	36
5.2	Urbaanit rituaalit Helsingissä	37
6	Kehittämistyön tuloksia: Kuusi vyyhtiä ratkaistavaksi	42
6.1	Vyyhtien ratkaisuksi työkaluja	47
6.2	Yhteistoiminnallisuuden lisääminen Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa	60
7.	Pelaamalla yhteistoiminnallisuutta. Vyyhtipeli	64

7.1 Vyyhtipelin taustaa – Mikä on Vyyhtipeli ja kenelle se on tarkoitettu?	65
7.2 Vyyhtipelin käyttöohjeet	68
7.3 Vyyhtipelin jatkokäyttö	69
8. Pohdinta ja yhteenveto	71
9. Oman työn arviointi	73
Lähteet	76
Liitteet	
Liite 1. Alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannon rautalankamalli	
Liite 2. Vyyhtipeli (printattava versio, vyyhtirahat, jumikortit, peliohjeet ja apunappulat)	

1 Johdanto

Kaupunkikulttuuri on nykypäivänä suomalaisen kulttuurin ydinaluetta. Kaupungistuminen tuo mukanaan uudenlaisia käsitteitä, toimintoja ja aktiviteetteja, jotka tarjoavat kaupunkilaisille monenlaisia osallistumisen mahdollisuuksia. Kaupunki on muotoutunut paikaksi, jossa kulttuuria syntyy, kulttuuria välitetään, kulttuuri materialisoituu rakenteiksi ja konkretisoituu ihmisille. (Stadipiiri 2000, 9.) Tämä opinnäytetyö keskittyy Helsingin alueelliseen kaupunkikulttuuriin ja sen kehittämiseen. Innostukseni tähän opinnäytetyöhöni lähtee henkilökohtaisesta kiinnostuksestani kaupunkikulttuuriin, jonka kentällä olen toiminut useita vuosia erilaisten alueellisesti profiloituneiden kaupunkikulttuurin projekteissa.

Opinnäytetyöni on kehittämistyö, jonka tavoitteena on luoda toimivia ja innostavia työvälineitä alueellisen kaupunkikulttuurin yhteistoiminnallisuuden kehittämiseksi. Työn tuloksina esiteltävät työkalut pohjaavat haastatteluiden, havainnoinnin ja työpajojen avulla määrittelemiini kuuteen Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin haasteeseen, joita kutsun työssäni *jumivyyhdeiksi*. Työssä taustoitetaan Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin syntyä, kaupunginosayhdistysten haasteita ja viimeaikaista kehityssuuntaa, alueellista kaupunkikulttuuria globaalina käsitteenä ja tuloksina innostavia, helposti käyttöönotettavia työkaluja.

Tämän työni tuloksia käsittelevässä luvussa esitän jumivyyhtien ratkaisuksi erilaisia käytännön työkaluja, joita olen soveltanut osittain jo olemassa olevista menetelmistä. Tärkeimmäksi työkaluksi ehdotan kehittämäni yhteistoiminnallisuutta lisäävää lautapeliä, jota kutsun *Vyyhtipeliksi*. Vyyhtipelin tarkoituksena on tuoda kaupunginosayhdistystoimijoita yhteen pohtimaan ja pelaamaan yhteistoiminnallisuuden tärkeyttä. Pelin aikana keskitytään fasioitointiin ja yhteistoiminnallisuuden kasvattamiseen. Kuten muutkin työssäni esittelemät työkalut, Kerron Vyyhtipelistä enemmän tämän työni luvussa seitsemän.

Työn valmistumisen jälkeen käytän havaintojani ja kehitystyön aikana syntyneitä työkaluehdotuksia kaupunkikulttuurin fasiltoimisen tueksi esimerkiksi blogikirjoituksissa, työpajoissa ja koulutustilaisuuksissa. Kehittämistyöni kannalta on

tärkeää luoda selkeitä työkaluja, joiden käyttäminen jatkossakin on yhdistystoimijoille helppoa ja mielekästä.

Opinnäytetyöni on tilaustyö Metropolia ammattikorkeakoulun Viestinnän koulutusohjelman ESR-osarahoitteiselle *Vyyhti –hankkeelle*. Vyyhti –hankkeessa tuetaan luovien alojen kasvua lisäämällä yrittäjien, opiskelijoiden ja yhdistystoimijoiden verkostoitumista ja yhteistoimintaa. Vyyhdin osana tutkitaan tulevaisuuden yrittäjyyden muotoja ja paikallisvaikuttamista ja järjestetään tapahtumia ja koulutuksia. Vyyhti –hankkeen henkilöstö on toimintansa kautta ja tämän opinnäytetyön tilaajana kehittämässä ja vakiinnuttamassa uudenlaista kaupunginosatoiminnan toimintakulttuuria ja testaamassa käyttökelpoisia, toiminnan tueksi vakiinnutettavia työvälineitä yhteistoiminnallisuuden rakentamiseen.

Teoriapohjan työlleni muodostavat lukuisat internetjulkaisut ja kirjallisuus, josta tärkeimmiksi vaikuttimiksi opinnäytetyöprosessissani on noussut *URBS Kirja Helsingin Kaupunkikulttuurista* (Stadipiiri 2000) ja Charles Landryn *The Art Of City Making* (2007). Keskeinen perusta kehittämistyölleni on henkilökohtainen kokemukseni kaupunginosatoiminnasta.

Valmistuin Metropolia ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelmasta kulttuurituottajaksi (AMK) vuonna 2010. Kulttuurituotannon opintojen aikana työskentelin Metropolian *Urbaani luovuus –hankkeessa*, joka keskittyy alueellisen toiminnan kehittämiseen taiteen keinoin Helsingin Arabian alueen kaupunginosassa. Hankkeen piirissä tutustuin Arabian keskeisiin toimijoihin, alueen yrityksiin, alueellisen asukas- ja kulttuuritalo Kääntöpaikan toimintaan, alueen asukkaisiin ja yhteisöihin ja ennen kaikkea Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki –kaupunginosayhdistykseen, Artovaan. Käytän tässä työssäni toimivan kaupunginosayhdistyksen esimerkkinä Artova ry:tä ja yhdistyksen koordinaatorina toimivaa kulttuurituottaja Saara Vanhalaa esimerkkinä kulttuurituottajasta alueellisen kaupunkikulttuurin kehittäjänä.

Työni keskeisenä kehittämismenetelmänä on havainnointi, josta kerron tämän opinnäytetyöni luvussa 2.2. Havainnoinnin avulla saan etenkin hiljaista tietoa alueellisen kaupunkikulttuurin haasteista, toimijoista ja tulevaisuuden kuvista. Työni luvussa 2.3 käsittelen rajauksia, jotka ovat kehittämistyöni kannalta keskeisiä tuloksiin

vaikuttavia tekijöitä. Tällaisia ovat esimerkiksi oman kokemuksen vaikutukset tuloksiin. Havainnoinnin lisäksi muita kehittämismenetelmiäni ovat olleet henkilöhaastattelu, sähköpostihaastattelu ja työpajatoiminta.

2 Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät

Valitessani kehittämistyön menetelmiä pohdin, kuinka paljon aineistoa minun pitäisi kerätä oman havainnointimateriaalini lisäksi, jotta tutkimuksellinen kehittämistyöni olisi mahdollisimman hyvin käytettävissä, ymmärrettävissä ja jatkokehitettävissä.

Kartoitin ensin kaupunginosatoimijoiden mielipiteitä ja hiljaista tietoa alueellisen kaupunkikulttuurin kompastuskivistä, kehityssuunnasta ja tämänhetkisistä haasteista. Halusin saada tarpeeksi pohjatietoa määrittääkseni alueellisen kaupunkikulttuurin jumivyyhtejä ja rakentaakseni vyyhtien avaamisen tueksi oikeanlaisia työkaluja. Työkalujen rakentamista varten tarvitsin tietopohjaa alueellisen kaupunkikulttuurin ja etenkin Helsingin kaupunginosayhdistysten toimijoiden toiveista. Esimerkiksi internetpohjaisten työkalujen soveltamisessa haastatteluiden ja keskusteluiden kautta saatu hiljainen tieto antoi hyvää osviittaa siitä, että pelkät sähköiset työkalut eivät riitä Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin toiminnan helpottamisen työkaluiksi. Kartoitustyön jälkeen siirryin pohtimaan alueellisen kaupunkikulttuurin kentälle sovellettavia työkaluja.

Pohjaan osan työni empiirisestä materiaalista sähköpostihaastatteluihin, joihin on osallistunut useita kaupunginosayhdistystoimintaa tuntevia henkilöitä. Sähköpostihaastatteluiden avulla sain useita vastauksia informanteilta, joiden kanssa yhteisen tapaamisen järjestäminen oli ajanpuutteen takia mahdotonta. Koin sähköpostihaastattelun nopeaksi menetelmäksi, joka ei sido kyselyyn vastaajaa tiettyyn aikaan tai paikkaan.

Yhdeksi tärkeimmäksi metodikseni muodostui tulevaisuusverstaas, jonka järjestin selvittääkseni kaupunginosayhdistystoiminnassa tällä hetkellä esiintyviä jumivyyhtejä. Kärkenä tulevaisuusverstaan järjestämisessä oli pureutua yhdistysten kankeiden kokouskäytäntöjen keventämisen mahdollisuuksiin. Verstaan aikana avattiin myös

kehittävä keskusteluyhteys seitsemän hyvin erilaisen kaupunginosayhdistyksen välille. Verstaan virallinen järjestäjä oli Vyyhti –hanke yhteistyössä hankkeen osatoteuttajan, Helsingin kaupunginosat ry:n (myöhemmin Helka ry) kanssa. Verstaan aikana ilmi tulleet asiat vahvistivat omaa havainnointimateriaaliani ja toimivat pohjana tässä opinnäytetyössäni esittelemille kuudelle alueellisen kaupunkikulttuurin Jumivyyhdille. Esittelen jumivyyhdit tämän työni luvussa seitsemän.

2.1 Yhteistoiminnallinen kehittäminen ja kokeileva kehittämistoiminta

Kehittäminen nähdään usein konkreettisena toimintana, jolla tähdätään jonkin selkeästi määritellyn tavoitteen saavuttamiseen (Toikko & Rantanen 2009, 14). Kehittämällä voidaan pyrkiä toimintatavan tai toimintarakenteen kehittämiseen. Tässä opinnäytetyössäni tavoitteena on kartoittaa tutkivan kehittämistyön avulla kaupunginosatoiminnan jumivyyhtejä ja pyrkiä luomaan niiden avaamisen tueksi toimivia ja konkreettisia työkaluja. Kehittäessäni kaupunginosatoimintaa teen tutkimusta, joka voi tähdätä esimerkiksi uuden toimintakulttuurin löytämiseen. Tässä tapauksessa kehittämistyö tähtää Helsingin kaupunginosien alueellisen kaupunkikulttuurin Jumivyyhtien kartoittamiseen ja kehittämiseen.

Kehittämistoiminnan yhteydessä puhutaan yhtäältä idean keksimisestä ja toisaalta sen levittämisestä (Toikko & Rantanen, 17). Kokeileva kehittämistoiminta on uuden asian keksimistä, innovointia (Toikko & Rantanen,). Tässä opinnäytetyössäni teen innovaatiota päämääränäni uusien työkalujen luominen kaupunginosatoiminnan Jumivyyhtien ratkaisun tueksi. Monet kehittämishankkeet tähtäävät hyvien käytäntöjen kehittämiseen. Viime aikoina on korostettu vahvasti, että hyvien käytäntöjen määrittelyssä tulisi tukeutua selkeään näyttöön käytännön toimivuudesta. (Toikko & Rantanen 2009, 148.) Työni tulokseen pohjaavat alueellisen kaupunkikulttuurin työkalut ovat täydennysehdotuksia toimijoiden omiin työkalupakkeihin ja niiden käyttöönotto jää toimijoiden itsensä harteille. Työni tilaaja, Vyyhti –hanke järjestää yhdistystoimijoille mahdollisuuksia syventää tietoja ja taitoja erilaisissa koulutustilaisuuksissa. Työni tulosten jatkekehittäminen ja levittäminen toteutuu tilaajan ja sen osatoteuttajien järjestämien koulutustilaisuuksien myötä.

2.2 Tulevaisuusverstas yhteistoiminnallisena kehittämismetodinä

Yhteistoiminnallisena kehittämismetodinani on tässä opinnäytetyössäni käytetty tulevaisuusverstastoimintaa. Tutustuin tulevaisuusajatteluun kulttuurituottaja YAMK opintojen valinnaisella kurssilla, jonka lehtorina toimi Laura-Maija Hero. Pohjaan tässä alaluvussa esittelemäni tulevaisuusverstaan esittelyn Metropolia ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman Tuottaja2020 –hankkeen loppujulkaisun osaan *Kulttuuri kipinöi*. (Hero 2011) Järjestin tulevaisuusverstaan Helsingin kaupunginosayhdistyksille osana Vyyhti –hankkeen projektisuunnittelijan työtä helmikuussa 2012. Tulevaisuusverstastyöskentely antoi minulle mahdollisuuden tarkastella kaupunginosayhdistystoimijoita keskustelemassa kentän tulevaisuudenkuvista. Tulevaisuusajattelu antoi myös tarvittavaa tietoa tämänhetkisistä kaupunginosayhdistysten vapaaehtoistojoiden painoista ja tulevaisuuden toiveista.

Tulevaisuusverstaassa seitsemän eri kaupunginosan edustajat kokoontuivat Vyyhti –hankkeen ja Helka ry:n koolle kutsumina hakemaan vastausta yhdistystoiminnan hallitustyöskentelyn kankeuteen. Tarkoituksena oli tutkiskella kysymystä tulevaisuudesta käsin tarkasteltuna. ”Matkustamalla” hetkeksi tulevaisuuteen ja tarkastelemalla nykypäivän jumivyvyyhtiä tulevaisuudesta käsin, nykypäivän jumitilat vaikuttivat yksinkertaisemmilta ja helpommilta ratkaista. Tulevaisuusajatteluun orientoiduttiin erilaisten harjoitteiden avulla. Harjoitteet koottiin Heron esittämien menetelmien perusteella. Menetelmiin tuotiin pieniä lisäyksiä aikaisemmin työssäni käyttämästäni improvisaatioteatterin menetelmistä. Kerron tulevaisuusverstaassa tekemistäni havainnoista, verstaan kulusta ja muista tuloksia tämän opinnäytetyöni luvussa 7.

”mitä tulevaisuudessa voi nykytietämyksen perusteella tapahtua, sekä löytää perusteet nykyhetkessä tehtäville valinnoille. Mahdolliset maailmat koostuvat monista vaihtoehtoista tulevaisuuksista, joiden perusteella voidaan tehdä valintoja. Tulevaisuusajattelu voidaankin nähdä tapana jäsentää elämää, valintoja ja päätöksiä.” (Hero 2012, 8.)

Tulevaisuusverstas on alun perin useita vaiheita käsittävä ryhmätyömenetelmä, jonka avulla voidaan auttaa yhteisöä ratkomaan ongelmia tai kartoittamaan tulevaisuuden

vaihtoehtojaan (Hero 2011, 14). Kaupunginosayhdistystoimijoille järjestettävässä tulevaisuusverstastoiminnassa tärkeäksi nousee mahdollisten ongelmien, solmukohtien ja ajanjaksojen tarkasteleminen ilman nykypäivän tuomaa arjen painolastia. (Hero 2011, 9) Systemaattinen tulevaisuuden tutkimus ja käytännönläheinen, proaktiivinen tulevaisuusorientaatio ovat kasvattaneet merkitystään viime vuosina kaikilla elämänalueilla (Hero 2011, 9). Tulevaisuutta on kuitenkin aivan mahdotonta ennustaa, joten tulevaisuuden pohtiminen pohjaa sekä nykypäivänä vallitseviin faktoihin ja henkilön tai ryhmän omiin visioihin tulevaisuudesta.

Tulevaisuusajattelussa on hyvä ottaa huomioon monenlaiset havaittavissa olevat signaalit. Signaalit voivat olla joko heikkoja tai vahvoja. Heikko signaali on merkki ilmiöstä tai tapahtumasta, joista voi tulevaisuudessa tulla joitain merkittävää. Näistä heikoista signaaleista voi tulevaisuudessa kasvaa trendejä tai megatrendejä. Havainnoimalla signaaleja jatkumona, voidaan muodostaa erilaisia tulevaisuuskuvia, joita voidaan kutsua skenaarioiksi. (Hero 2012, 13-14.)

Tulevaisuuden luotsaamiseen voi käyttää työkalunaan tulevaisuusverstastoimintaa, jonka avulla osallistujia pyritään motivoimaan lisäämällä jaettua tietoa. Tulevaisuusverstastoiminta myös kannustaa ideoiden julkittuomiseen ja yhteiseen kriittiseen ajatteluun. (Hero 2012, 13-14.) Omassa kehitystyössäni tulevaisuusverstaan järjestäminen antoi mahdollisuuden havainnoida työni kannalta tärkeitä elementtejä kuten kaupunginosayhdistystoimijoiden näkemystä yhdistysten ja niiden toiminnan tulevaisuuteen.

2.3 Havainnoinnilla esiin hiljaista tietoa

Havainnointia pidetään laadullisen tutkimuksen yleisenä tiedonkeruumenetelmänä. Havainnointi ja haastattelu yhdistettynä ovat tämän opinnäytetyöni tulosten kannalta toimiva mutta haastava yhdistelmä. On osoitettu, että haastattelu usein tuo voimakkaammin esille johonkin ilmiöön tai asiaan liittyvät normit kuin normiin varsinaisesti liittyvän käyttäytymisen. (Tuomi & Sarajarvi 2003, 83.) Halusin saada haastatteluiden avulla tietooni kaupunginosatoimintaan liittyvää hiljaista tietämystä ja kaupunginosayhdistystoimintaan liittyviä normeja.

Osallistuva havainnointi on käyttökelpoinen väline kehitettävä kohdeorganisaation toimintalogiikan ymmärtämiseen. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija on aktiivisesti vuorovaikutuksessa havainnoitavan toimintaympäristön kanssa. Havainnointi voi olla osa toimintaympäristön analyysiä tai se voi olla koko kehittämisprosessin kestävä ja tiiviisti kehittämiseen kytkeytyvää. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 83.) Tässä opinnäytetyössä tekijän havainnointiprosessi oli tiiviisti kehittämiseen kytkeytyvää ja aktiivisessa vuorovaikutuksessa havainnoitavan toimintaympäristön, eli kaupunginosakulttuurin kanssa.

Havainnointi on suunnitelmallista toimintaa, joka poikkeaa kokemuksesta, sillä oman kokemuksen kautta saatu tieto ei ole aktiivista havainnointia. Tässä opinnäytetyössäni analysoin omiin kokemuksiini pohjaavaa materiaalia sekä varsinaista havainnointimateriaalia, jota olen kerännyt esimerkiksi Helka ry:n kokouksessa, tulevaisuusverstaassa sekä Vyyhti –pelin koepelaamisessa.

Suuri osa tämän opinnäytetyöni tuloksista pohjaavat havainnoinnin avulla kerättyyn materiaaliin. Havainnoinnin avulla esille saatu hiljainen tieto oli ja sen analysoiminen toimi tärkeänä pohjana alueellisen kaupunkikulttuurin kuuden jumivyyhdin ja työkalujen rakentamiselle.

2.4 Syventävää tietoa tutkimukseen haastatteluilla

Haastattelulla tarkoitetaan henkilökohtaista tapaamista, jossa haastatteli esittää kysymykset suullisesti ja merkitsee tiedonantajan vastaukset muistiin. Haastattelun etuna on, että haastatteluun voidaan valita juuri ne henkilöt, joiden tiedot ja kokemus tutkittavasta ilmiöstä ovat tutkimuksen kannalta riittävimmät. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 76.) Haastattelumateriaalia kerätessäni äänitin tiedonantajan vastaukset ja omat kysymykseni myöhempää litterointia ja analyysiä varten. Haastattelun etu on ennen kaikkea joustavuus, sillä haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoja ja käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 75.) Jokaisessa haastattelussa tuli ilmi asioita, joita

en etukäteen osannut tuoda osaksi haastattelurunkoa. Jokainen tiedonantaja omalta osaltaan syvensi tämän työni tavoitteita ja tuloksia.

Lomakehaastattelu olisi ollut työni kannalta suppea ja yksisuuntainen tutkimusmenetelmä. Henkilökohtaisen haastattelun metodiin päätyminen syynä oli myös, että pystyin käymään tiedonantajan kanssa etukäteen keskustelua esimerkiksi haastattelutulosten käyttämisestä. Lisäksi pystyin käymään haastattelun ulkopuolista keskustelua opinnäytetyöni aiheesta, jumivyyhdeistä ja tiedonantajan mahdollisista henkilökohtaisista lisäyksistä, korjauksista tai kommentteista opinnäytetyöni sisältöön.

Haastattelun eduksi voidaan laskea myös, että kun haastatteluluvasta sovitaan henkilökohtaisesti, tiedonantajat luvan annettuaan harvoin kieltäytyvät haastattelusta tai kieltävät haastattelunsa käytön tutkimusaineistona (Tuomi & Sarajarvi 2003, 76).

2.5 Muita aineistonkeruumenetelmiä ja tutkimuksen taustaa

Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin kenttä on elävä ja muutoksessa. Kaikkien valitsemieni tiedonkeruumenetelmien käyttö on perustunut tiedonantajien vastauksiin, joita on annettu eri positioista, eri kokemuspohjalta ja edustaen monenlaisia eri toimintakulttuureita. Kehittämistoiminnan menetelmiä ei poimita sellaisenaan metodioppaista ja menetelmillä tavoitellaan osallistumista ja tutkimuksellisuutta edistävää kehittämistoimintaa. Parhaimmillaan voidaan puhua menetelmien reflektiivisestä käytöstavasta. (Toikko & Rantanen 2009, 170.)

Monet tässä opinnäytetyössäni esittämät ilmiöt ovat työn tekemisen aikaan nopeasti muuttuvia, joten olen valinnut yhdeksi aineistonkeruumenetelmäksi sosiaalisessa mediassa saamani tiedon analysoimisen. Sosiaalisen median havainnoiminen on vähintään yhtä tärkeää kuin jo julkaistut tutkimukset tai kirjajulkaisut. Tämä tieto on auttanut minua piirtämään kokonaiskuvan kaupunkikulttuurin globaalista tilasta juuri tällä hetkellä, alkukevästä vuonna 2012. Sosiaalisen median yhteisöpalveluista olen valinnut seurattavakseni, kuten *Facebookin*, *Twitterin* ja *LinkedInin*. Esittelen nämä sosiaalisen median palvelut tämän työni tuloksia käsittelevässä luvussa numero kuusi.

Mielenkiintoiseksi ja haastavaksi sosiaalisen median ja muiden tässä työssä käytettyjen aineistonkeruumenetelmien yhdistämisen tekee erilaiset alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä vallitsevat ristiriidat. Helsingin kaupunginosat ovat heterogeenisiä johtuen väestönrakenteesta, vapaaehtoisten määrästä, määrärahoista ja vaikkapa perinteistä. Esimerkiksi Arabianrannan ja Pitäjänmäen kaupunginosien vertailua ei voi jättää yksinomaan sosiaalisen median tai kirjallisuuden tutkimisen varaan vaan asioiden osoittaminen riittävän tieteellisesti tarvitsee tuekseen vielä haastattelututkimustietoa. Tutkijan oma kokemus, niin sanottu hiljainen tieto on varsinkin kehitystyön kannalta tärkeää. Hiljaisen tiedon, haastattelutulosten, sosiaalisen median havainnoinnin ja omien kokemusten yhdistäminen piirtävät kokonaiskuvan alueellisen kaupunkikulttuurin ja etenkin tämän työn kannalta tärkeän kaupunginosayhdistystoiminnan keskeisten seikkojen analysoimiseen.

Alueellisen kaupunkikulttuurin tuotanto ja kehittäminen on paljon yksittäisten vapaaehtoistoimijoiden varassa. Näillä toimijoilla on useasti laaja kokemus ja tietämys alueellisen kaupunkikulttuurin kentästä varsinkin omassa kaupunginosassaan. Tällaisia pitkän tähtäimen vapaaehtoisia kehittäjiä ja kulttuuritoimijoita voi kutsua nimellä Tulisielu. Haastattelemani tulisielut ovat järjestöasiantuntija Marika Rosenborg, Arabianrannan Kääntöpaikan koordinaattori Saara Vanhala, Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki –kaupunginosayhdistyksen (myöhemmin Artova ry) puheenjohtaja ja Artovan alueen fasilitaattori Janne Kareinen, Arabian alueen asukastalo Kääntöpaikan toimintaryhmän jäsen Jutta Kivistö ja Helka ry:n toiminnanjohtaja Pirjo Tulikukka. Lisäksi olen käynyt keskusteluita sosiaalisessa mediassa sekä useita keskusteluita kaupunginosakulttuurin tulisielujen kanssa. Näistä keskusteluista haluaisin mainita tärkeiksi muun muassa keskustelut Artova ry:n vapaaehtoisen projektituottaja, kulttuurituotannon opiskelija Nikita Gavrilenkön kanssa sekä yhteen vetävät keskustelut Vyyhti –hankkeen projektipäällikkö Milla Laasosen kanssa. Olen myös saanut vastauksia kaupunkikulttuurin määrittelyyn kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäeltä sähköpostihaastattelun muodossa.

Olen valinnut haastateltavat henkilöt edustamaan työssäni kukin erilaista toimintaympäristöä ottaen huomioon, että pystyäkseen vastaamaan alueellisen kaupunkikulttuurin vapaaehtoistoimintaa ja tuotantoa koskeviin kysymyksiin, on

vastaajalla oltava alueellisen kaupunkikulttuurin fasilitoinnin, kehittämisen ja ruohonjuurella tapahtuvan toteuttamisen laaja kokemuspohja.

Lisäksi olen tämän työni kirjoittamisprosessin aikana tulosten arvioinnin tueksi kirjannut muistiin useita keskusteluita, sähköpostikirjeenvaihtoa ja mielipidekirjoituksia.

2.6 Rajaukset

Tieteelliselle tiedolle on asetettu erilaisia kriteereitä. Erityisesti on korostettu tiedon objektiivisuutta ja arvoneutraaliutta. Tieteellinen tieto on riippumaton subjektiivisista tekijöistä ja kaikkeen ihmisiä ja yhteiskuntaa koskevaan tietoon sisältyy myös subjektiivinen aspekti. (Toikko & Rantanen 2009, 127.) Tämä koskee myös alueellisen kaupunkikulttuurin tutkimusta ja kehittämistä.

Kehittämistoiminnalla pyritään positiivisiin tuloksiin, kuten esimerkiksi hyvien käytäntöjen kehittämiseen. Kehittäjän velvollisuutena on pyrkimys luotettaviin tuloksiin sekä pyrkimys torjua virheellisiä kantoja. Usein kehittämistoimintaa raportoidessa on olennaista analysoida myös epävarmuustekijöitä tai ristiriitoja. (Toikko & Rantanen 2009, 128.)

Jo aikaisemmin esittelemieni alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä vallitsevien ristiriitojen takia on tärkeää tarkastella tarkemmin tämän opinnäytetyön tekemisen prosessin aikana ilmenneitä ristiriitoja ja rajauksia tutkimustuloksiin. Arviointiprosessissani olen ottanut rajauksena huomioon omaan henkilökohtaiseen kokemukseen pohjaavan tiedon vapaaehtoistyön kentältä. Oman kokemuksen ottaminen huomioon on ollut tärkeää etenkin arviointiprosessin ja tulosten esittämisen kohdalla. Minulla on monia vapaaehtoistoimintaan liittyviä arjen painolasteja, joiden vaikutusta havainnointiin esimerkiksi tulevaisuusverstaassa ei voi jättää huomioimatta. Tutkijan ja kehittäjän sekä ruohonjuuritoimijan roolien pitäminen erillään on myös mainittava rajoituksena tämän opinnäytetyön tuloksia arvioidessa. Tiedon erittelemisen ja tarkasteleminen analyyttisesti ja subjektiivisesti on haastavaa tutkijan ollessa työn tekemisen aikana samanaikaisesti myös tutkittavaa kohderyhmää.

Oma kokemukseni antaa kuitenkin mahdollisuuden kehittää työkaluja kaupunginosayhdistystoimintaan, joten aiheeni kannalta on hyödyllistä olla samanaikaisesti sekä kehittäjän että tutkijan asemassa. Pyrin kuitenkin tarkastelemaan asioita myös teoreettisesta näkökulmasta unohtamatta vapaaehtoistoiminnan haasteiden asettamia vaikuttimia analysointiprosessiini.

Rajauksena on otettava huomioon myös, että tässä opinnäytetyössä ei käsitellä vapaaehtoistoimintaa laajana käsitteenä vaan rajattuna Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin kentälle. Työn tulokset eivät ole välttämättä sellaisenaan sovellettavissa suurten vapaaehtoistyöorganisaatioiden, kuten vaikkapa Suomen Punaisen Ristin toimesta toteutettavaan vapaaehtoistoimintaan, jonka toiminta on usein johdettu ja organisoitu hyvin eri tavoin kuin pienimuotoinen alueellinen kaupunkikulttuuri ja sen tuotanto.

Olen yhtenä metodinani havainnoinut kirjoittelua sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisen median havainnoinnin analysoimisessa rajoituksena on otettava huomioon tiedonantajan ikä ja kirjalliset kyvyt, jotka muodostuvat monesti tutkimuksen kannalta kynnyskysymyksiksi.

Alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä tapahtuu koko ajan hyvin paljon. Mediasta voi lukea joka päivä uusista tapahtumista, ilmiöistä ja tekijöistä. Monenlaiset toimintaryhmät ja yhdistykset sekä yksittäiset henkilöt tuovat tullessaan uusia kulttuuritapahtumia kuten taidetapahtumia, teemapäiviä, kirpputoreja ja muita kokoontumisia ympäri Helsingin. Koska tapahtumia ja ilmiöitä on niin runsaasti, en voi sisällyttää tähän työhöni kaikkia työni kannalta tärkeitä kaupunkikulttuurin ilmentymiä. Oletan työni lukijan olevan tietoinen ainakin joiltain osin vallitsevasta kulttuurikentän aikakaudesta. Tämän takia olen rajannut työni kuvaamaan tällä hetkellä, vuonna 2012 olemassa olevaa kaupunkikulttuurin tilaa ja ilmiöitä jättäen työni ulkopuolelle useita tärkeitä ilmiöitä, jotka kuuluvat tiiviisti kaupunkikulttuurin kentälle.

3 Ihmiset tekevät kaupungin

Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin syntyä kuvatessa haluan taustoittaa lukijalle, mistä lähtökohdasta Helsingin alueellinen kaupunkikulttuuri ja tämänhetkinen kaupunginosayhdistysten tila on saanut alkunsa. Haluan taustoittaa kaupunginosien kulttuurin sekä kaupunkilaisen identiteetin merkitystä.

Kaupunginosissa viljeltävä kulttuuri sisältää monia eri kulttuurin määreitä. Latinankieliseen sanaan *colere* pohjautuva kulttuurin käsite on vuosisatojen kuluessa kokenut monia muutoksia (Räsänen 1994, 7). Antiikin merkityksessä sillä viitattiin lähinnä maan viljelemiseen, mutta 1700-luvun mittaan sana kulttuuri alkoi saamaan uudenlaista merkitystä. Uusia merkityksiä syntyi länsimaisten yhteiskuntien ihmisten elämäntapojen ja arvojen muodostamista kokonaisuuksista ja tämän vuosisadan puolella kulttuurin käsite laajeni kuvaamaan myös muita kuin länsimaisia yhteiskuntia. Sanan kulttuuri arvottava ja luokitteleva sävy on ollut historiallisesti voimakas. (Räsänen 1994, 7.)

”Kulttuuria on periaatteessa kaikki, mikä on ihmisen tekemää. Aivan turhaan kulttuuri on rajattu vain taiteisiin. Kulttuuri luo yhteisyyttä ja jättää ihmisestä jälkiä” (Vesa Nevalainen, vastaus haastattelukysymykseen sosiaalisessa mediassa helmikuussa 2012)

Mitä tarkoitetaan, kun puhutaan kulttuurista nykypäivänä? Kulttuurille on annettu satoja eri määritelmiä, mutta kaikissa niissä on yhteisenä piirteenä kulttuurin kollektiivisuus ja yhteisöllisyys. Kulttuuri on aina myös ihmisen aluetta, jotain ihmisen tekemää, ilmaisemaa tai ajattelemaa. Ihminen tuottaa kulttuuria, sillä kulttuuri on ihmisen määrittelemä käsite. (Räsänen 1994, 7.)

”Kulttuuri on nykyajan humanistisen tutkimuksen laaja-alaisin ja eniten viljelty käsite” (Räsänen 1994, 9).

Kulttuuri ja etenkin kaupunkikulttuuri voidaan mieltää yhtä monella tavoilla kun sillä on määrittelijöitä. Kaupunkikulttuuri voidaan määritellä kansalaisten itsensä identiteetin näköiseksi ja oloiseksi olohuoneeksi (Räsänen 1994, 9). Kaupunginosakulttuuri mielletään siis jokaisen asukkaan näkökulmasta erilaisena ja sen tarkoitus on kaupungin asukkaan oman määritelmän mukaista.

3.1 Yhteistoiminnallisuus ja kansalaisyhteiskunta

Kaupunki rakentuu lukuisiksi sisäkkäisiksi kaupungeiksi – nopeiksi, valinnaisiksi ihmisten ja asioiden yhdisteiksi. (Mäenpää 2000, 20) Ikärakenteiden muuttuessa kaupunginosayhdistystoiminnassa on tämän työn kirjoittamisen aikaan käynnissä toimintakulttuuriin liittyvä murros. Ihmiset haluavat olla kehittämässä oman alueensa toimintaa ja antavat omaa aikaresurssiansa läheisten ihmisten, yhteisöjen ja kokonaisen yhteisen kaupungin kulttuurin käyttöön.

Latinalaisperäisissä kielissä yhteisöön viitataan *commune* -termin johdannaisilla. Lämpimän ja pienen lisäksi ranskalaisessa muodossa *commune* viitataan pienimpään mahdolliseen hallinnolliseen yksikköön (Eräsaari 2009, 73, Williamsin 1976, 66 mukaan). Eräsaaren mukaan Suomessa pienin mahdollinen hallintayksikkö on kunta. Koska tarkastelen tässä opinnäytetyössäni Helsingin alueellista kaupunkikulttuuria, käsitän sanan *commune* hallinnollisena yksikkönä, joka rakentuu kaupunginosaksi kaupungin sisälle.

Monet nykyisistä asuinyhteisöistä ovat syntyneet niin nopeasti ja rajun myllerryksen tuloksena, että uusi paikallinen yhteisyys ei ole ehtinyt vielä rakentua (Harju 2003, 84). Yhteisöllisyyden kehittyminen alueen rakentumisen kanssa samanaikaisesti on havaittavissa ainakin Viikissä ja Arabianrannassa. Helsingin kaupunginosat ovat keskenään hyvin heterogeenisiä, sillä niiden historia ja perinteet ovat vuosien saatossa muovautuneet asukkaiden ja uudisrakentamisen myötä.

Kaupungista on tullut tärkeä näyttämö monelle yhteiskunnalliselle toimijalle. Kaupungit ovat talouden perusta, verkottuneen yhteiskunnan perusyksiköitä ja poliittisen toiminnan ja kamppailuiden kohteita. Suurkaupunkia kutsutaan metropoliksi ja se on globaalin yhteiskunnan tärkein hallinnan ja hallinnon yksikkö. (Rajanti 2009, 9.)

Kaupunki on metropoli, eli historiallisesti metropolis, joka tarkoittaa kaupunkia eli kaupunkivaltiota, joka on paisunut yli äyräidensä. Metropolilla tarkoitetaan suurkaupunkia. Suurkaupunki on kaupunki, jonka yksi keskus ja selkeä muoto ovat

hävinneet. Metropolin keskus on levittäytynyt ympäristöönsä ja kaupungin keskus tarkoittaa sen asukkaille hyvin erilaisia alueita riippuen asuinpaikasta. (Rajanti 2009, 12.) Helsingin keskusta on perinteisesti ydinkeskustassa, mutta se levittäytyy ympäristöönsä monenlaisten eri tapahtumien myötä.

*”Metropoli on heterogeeninen urbaani kudosis. Pikemmin alusta kuin käyttöjärjestelmä”
(Rajanti 2009, 12).*

Käytän tässä yhteistoiminnallisuutta ja kansalaisyhteiskuntaa käsittelevässä luvussa lähteenäni kirjallisuuden tukena Lilly Korpiolan haastattelua. Lilly Korpiolan (BBA, MA, PhD candidate) erikoisosaamista ovat johtamis-, kriisi- ja strateginen viestintä. Hän on viestinnän ja johtamisen valmentaja sekä mediatutkija, jolla on laaja näkemys kaupunkikulttuurin ja kansalaisyhteiskunnan tämänhetkisestä globaalista ja alueellisesta tilasta.

Yhteistoiminnallisuuden määrittely lähtee sosiaalipsykologisesti ihmisen perustarpeesta kuulua, liittyä, osallistua ja vaikuttaa. Sen sijaan, että agendat määriteltäisiin top down¹, ihmiset kytkeytyvät, nostavat itse keskustelun aiheita ja määrittelevät omat agendansa. Tätä voidaan kutsua kansalaisyhteiskunnan nousuksi. Kansalaisyhteiskunnan nousu liittyy laajempaan yhteiskunnalliseen ilmiöön, jossa auktoritäärinen yhteiskuntarakente palautetaan ruohonjuuridemokratiaan. (Korpiola, haastattelu 17.3.2012.)

”Me ollaan siirrytty verkostoyhteiskuntaan ja se heijastelee niin, että kulttuuri halutaan kokea yhteisöllisenä ja verkostomaisena”. (Korpiola, haastattelu 17.3.2012).

Kansalaisyhteiskunnan nousun ilmiö on uusi asia, sillä vielä vuonna 2002 Suomessa määriteltiin olevan valtio ja yksilö, mutta ei kansalaisyhteiskuntaa. (Airaksinen 2005, 105, IS 24.8.2002, 2 mukaan.) Kansalaisyhteiskunnan toteutumattomuuden syynä oli muun muassa suomalaisten taipumus alamaisuus-ajatteluun, esivallan ja virallistetun

¹ Top down –ajattelu (Top down thinking) on keskusjohtoinen ajattelu- ja toimintamalli. Vrt. Bottom up –ajattelu (Taloussanommat)

statuksen kunnioitus ja instituution arvostus. Nykypäivänä kasvu on lähtenyt vastakkaiseen suuntaan ja Korpiolan mukaan kansalaiset eivät enää kaipaa ylhäältä ohjattuja asioita vaan määrittelevät itse oman identiteettinsä ja agendansa.

"Kansalaisyhteiskunnan nousu liittyy laajempaan yhteiskunnalliseen ilmiöön, jossa keskusohjattu auktoritääriinen yhteiskuntarakente halutaan palauttaa ruohonjuuridemokratiaan ja kansalaisyhteiskuntaan, missä ihmiset asettaa agendan". (Korpiola, haastattelu 16.3.2012.)

Tarkastellessa yhteistoiminnallisuutta viimeaikaisen liikehdinnän, kuten Arabikevään ja Occupy Wall Street ²-liikkeiden kautta, voi sanoa kansalaisyhteiskunnan lähteneen uuteen heräämiseen. Kansalaisyhteiskunnan nousuun liittyy myös diginatiivisukupolven³ dialogisuus ja erilainen julkisuuskäsitys sekä erilainen suhtautuminen auktoriteetteihin. Tämä johtaa juurensa brändimaailmasta, jossa on menty viime aikoina äärilaitaan, jossa kaikki on brändättyä ja tuotteistettua. Ihmiset haluavat kokea omaehtoista kuulumista ja vaikuttaa itse identiteettinsä ja ympäristönsä rakentamiseen. Itseohjautuva aktiivinen toiminta näkyy erittäin hyvin monissa Helsingin kaupunginosissa, joissa asukkaat itse luovat omaehtoisesti kaupunginosalle asukkaiden itsensä näköisen brändin ja toimintakulttuurin.

Kaupunginosissa on käynnissä murroskausi, jonka taustalla näkyy esimerkiksi median sisältöjen, kanavoiden ja yleisön organisoitumisessa uudestaan. Kun median maailmassa tapahtuu muutoksia, peilautuvat ne muutoksiin markkinoinnissa. Tämä johtaa sosiaalisen organisoinnin muutostilaan.

Arkikielessä sanotaan, että brändiajattelu on mennyt niin pitkälle, että ihmiset alkavat vaatimaan omasta toiminnasta lähtevää kulttuuria. Tätä voidaan kutsua kansalaisyhteiskunnan nousuksi ja vahvistumiseksi. Kaupunginosatoiminnassa tapahtuu

² Occupy Wall Street-liike on vastalause yhteiskunnan vaurauden kasautumiselle harvojen käsiin Yhdysvalloissa. Liikkeellä ei ole tiettyä toimintaohjelmaa eikä itsestään selvää johtajaa. (Niinikoski & Välikangas 2012.)

³ Diginatiivit, tai milleniaalit ovat 1980-luvun jälkeen syntyneitä lapsia ja nuoria, jotka ovat syntyneet teknologisoituneeseen maailmaan. Kotitietokoneet sekä matkapuhelimet ovat aina olleet heille olemassa, ja sukupolvi käyttää luontevasti eri medioita. (Mediakasvatusseura.)

joukkoistamista⁴, joka vahvistaa kansalaisyhteiskunnan nousun murroskautta. Ihmiset toimivat institutionaalisen yhteiskunnan ohi. Tätä kutsutaan parviälyksi. (Korpiola, 16.3.2012, haastattelu.)

"Cities need stories of cultural narratives about themselves to both anchor and drive identity as well as to galvanize citizens. These stories allow individuals to submerge themselves into bigger, more lofty endeavours. A city which describes itself as the "city of churches" fosters different behavioural patterns in citizens than a city that projects itself as a "city of second chances". (Landry 2007, 3.)

Vapaa suomennos: Kaupungin tarvitsevat kulttuurisia kertomuksia itsestään: niillä ne ankkuroivat ja edistävät identiteettiään sekä saavat asukkaat toimimaan (ehkä merkityksessä skarppaamaan, valpastumaan). Näiden tarinoiden avulla yksilöt voivat liittää itsensä suurempiin, ylevämpiin pyrkimyksiin. Kaupunki, joka kuvailee itseään "kirkkojen kaupungiksi" edistää kansalaisissaan erilaisia käyttäytymismalleja kuin "uusien mahdollisuuksien kaupunki" (tai kaupunki, jossa voi yrittää vielä uudelleen).

Kaupunginosakulttuuri on sulava sekoitus monia eri kulttuurin määritelmiä. Korpiolan mukaan kulttuuri voidaan jakaa kolmeen eri osioon: *eliittikulttuuriin*, *kansankulttuuriin* ja *populäärikulttuuriin*. Nykypäivän notkea moderni ihminen haluaa sekoittaa nämä kolme kulttuurin kenttää itselleen sopivaksi kokemukseksi. Tämä ilmiö toteutuu kaupunginosakulttuurissa. Esimerkkinä vaikkapa kaupunginosapiknik, jossa osallistujat syövät omia eväitään hienosti katetuilta kattauksilta piknikviltin päällä, kuunnellen viulukonserttoa. Konsertin jälkeen musiikinkuuntelua jatketaan omasta mankasta. Landryn (2007) mukaan kaupunki voi itsessään edistää asukkaissaan erilaisia käyttäytymismalleja, kuten lisätä vapaaehtoistyövoimaa. Uusien mahdollisuuksien ja vilkkaan, elämänjanoisen kaupungin ankkuroiminen osaksi kaupunkilaisten identiteettiä muovaa myös kaupunkikuvaa.

⁴ toiminta, jossa ongelma annetaan ratkaistavaksi tai tehtävä suoritettavaksi ennalta määrittelemättömälle joukolle avoimen kutsun avulla. (Sanastokeskus TSK ry 2010, Sosiaalisen median sanasto.)

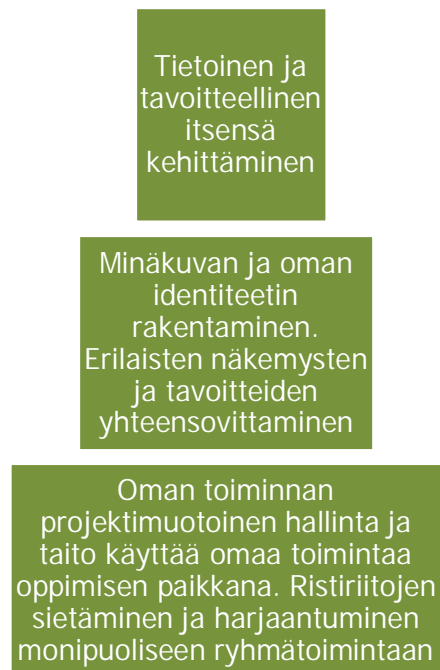
3.2 Kansalaistoiminta ja vapaaehtoistoiminta kaupungissa

Alueellinen kaupunkikulttuuri syntyy pääosin vapaaehtoistoiminnasta. Vapaaehtoistoimintaa on tarjolla monenlaisella eri profiililla. Isojen vapaaehtoistöitä tarjoavien organisaatioiden, kuten esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin toiminta on organisoitua, pitkäjänteistä ja näkyvää toimintaa, johon kansalaiset voivat osallistua joko sitoutumalla pidemmäksi aikaa tai osallistumalla vaikkapa erilaisiin rahakeräyksiin lahjoittajana tai rahan kerääjänä. Perinteinen alueellisen kaupunkikulttuurin toimija on asukasyhdistyksen aktiivi, joka haluaa edistää oman kaupunginosansa asioita. Nykyään kaupunginosakulttuurin muovautuessa nopeatahtisesti perinteisen asukasaktiivin määreet ovat myös muutoksessa. Kerron tässä kappaleessa kansalaisyhteiskunnan noususta, kansalaistoiminnasta ja vapaaehtoistoiminnasta kaupungissa.

Kansalaistoiminnan tunnusmerkki on ihmisen aktiivinen toiminta itsestä ulospäin, yhdessä toimien, yhteiseksi hyväksi (Harju 2005, 10). Tämän takia voidaan määritellä vapaaehtoistyöksi kaikki se toiminta, johon ihminen käyttää omaa aikaresurssiaan ilman rahallista korvausta. Tällaista toimintaa voi olla vaikkapa osallistuminen oman kaupunginosan yhdistystoimintaan. Kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön määritelmien ero on hiuksenhieno vaikkakin selkeä. Kansalaistoiminnaksi ei lasketa esimerkiksi naapurin vanhuksen omenapuun leikkaamista. Se lasketaan vapaaehtoistoiminnaksi.

Vapaaehtoistoiminnassa ja kansalaistoiminnassa vallitsee samankaltaisia motivaation lähteitä, joita ovat esimerkiksi halu auttaa, tehdä hyviä tekoja, oma kiinnostus asiaa kohtaan, halu oppia, halu kannustaa, uudet ystävät, yhteiset kiinnostuksen kohteet, uusi sisältö elämään, vastapaino työlle, vaihtelu elämään, halu osallistua, olla mukana, saada kokemuksia, halu vaikuttaa asioihin, itselle tärkeiden asioiden ajaminen, oman elämänlaadun parantaminen. Motivoitumisen lähteitä on yhtä paljon kuin vapaaehtoistojen, koska motivaation lähteenä ei koskaan ole raha. Joissain tapauksissa vapaaehtoistoimintaan ajaa myös velvollisuuden tunne tai sosiaalinen paine. (Koostettu lähteestä Harju 2005.) Vaikka tämän opinnäytetyöni lähdekirjallisuudessa mainitaankin useasti motivointi, käyttäisin sen sijasta innostamisen ilmaisua.

Alueelliseen vapaaehtoistyötoimintaan osallistuminen antaa Harjun (2005) mukaan toimijoille erilaisia henkisiä resursseja kuten erilaisten näkemysten ja tavoitteiden yhteensovittamisen taidon, oman toiminnan projektimuotoisen hallinnan ja taidon käyttää omaa toimintaa oppimisen paikkana. Kuvaan näitä vapaaehtoistyön tekijälleen tuomia hyötyjä kaaviossa.

Kaavio 1 Koottu lähteestä: Harju 2005, 57

3.3 Sateenvarjotoimija kaupungissa: Case Arabianranta

Olen tässä opinnäytetyössäni useaan otteeseen maininnut esimerkkinä Arabian alueen kaupunginosayhdistystoiminnan. Arabianranta-Toukola-Vanhakapunki – kaupunginosayhdistys Artova ry toimii aktiivisena sateenvarjona alueen lukuisille projekteille, toimintaryhmille, oppilaitoksille, kunnianhimoisille tapahtumille ja yrityksille. Artova ry:n alueeseen kuuluu kaikki alueen toimijat riippumatta siitä, onko toimijan varsinainen kotiosoite Artovan alueella. Artovassa toteutuu ainutlaatuinen konsepti, jossa kulttuurituottaja, Artova ry:n koordinaattori Saara Vanhala toimii

alueelle palkattuna fasilitaattorina ja yhteyshenkilönä yhdistyksen ja alueen muiden toimijoiden ja asukkaiden välillä. Perehdyn tähän konseptiin tarkemmin tämän opinnäytetyöni luvussa numero viisi.

"The new reality of power is that to share power is not an abdication of responsibility but the only feasible and responsible means by which leaders can possibly achieve everything they want for their communities. By sharing power, cities can achieve far more for their citizens". (Landry 2007, 292.)

Vapaa suomennos: Uusi vallan(käytön) realiteetti tarkoittaa, että vallan jakaminen ei merkitse vastuusta luopumista, vaan se on ainoa käyttökelpoinen ja vastuullinen tapa, jolla johtajilla on mahdollista saavuttaa kaikki, mitä he haluavat yhteisöilleen. Vallanjaon avulla kaupungit voivat saavuttaa paljon enemmän kansalaisilleen. (Landry 2007, 292.)

Artova ry:n pitkäaikainen puheenjohtaja, Janne Kareinen toimii alueen tulisieluna, joka fasilitoi alueen toimintaa. Kareinen on ollut fasilitoimassa toimintaa Artova ry:n tämänhetkisen nykyisen muodon syntymisen alusta asti. Yhdistyksen perus arvoin kuuluu vallan, mahdollisuuksien ja vastuun jakaminen kaikkien toimijoiden kesken. Toiminta on aktiivista, itseohjautuvaa, omaehtoista ja nautinnon kautta toteutettavaa toimintaa, johon kaikilla asukkailla on mahdollisuus osallistua.

Osallistumisen mahdollistaa projektimuotoinen toimintamalli, jossa erilaiset toimintaryhmät muodostavat suurempia kokonaisuuksia toimien yhteistyössä keskenään. Landryn mukaan vallan jakaminen ei tarkoita vastuusta luopumista vaan sen avulla johtaja (tässä tapauksessa fasilitaattori) saavuttaa ja auttaa yhteisön päämääriinsä. Janne Kareinen toimii useiden eri kokonaisuuksien vastaavana tuottajana tai fasilitaattorina. Hän tuntee ja tietää kaikkien vapaaehtoistoimijoiden vahvuudet ja heikkoudet ja pyrkii tarjoamaan kaikille henkilökohtaisesti kehittävä ja elämäntilanteeseen sopivaa vapaaehtoistyötä. Tämä toiminta mahdollistaa Artovan tapahtumien kasvun ja pitkäjänteisen kehittymisen. Artova ry:n toiminta-alueen erityispiirteisiin kuuluu vahva yhteisöllisyys ja taiteen läsnäolo sekä nuori väestö. Alueella on paljon uutta asutusta, joka on mahdollistanut osaltaan Artova ry:n toimintamallien kasvamisen vastaamaan nykypäivän kansalaistoimintaa.

Arabianranta on uusi ja moderni asuinseutu ja sen väestöpohja on suhteellisen nuorta. Arabian alueella toimii useita luovan alan yrityksiä ja taide- ja media-alan oppilaitoksia. Alue on myös yksi Helsingin design-turistikohteista. Artova ry on yhteistyössä alueen vapaaehtoisista kootun toimintaryhmän kanssa onnistunut saamaan alueelle oman asukas- ja kulttuuritalon, josta kerron lisää työni luvussa 4.2. Kaupunginosayhdistyksen toimintaa on pystytty luomaan ilman välitöntä menneisyyden tai perinteiden tuomaa taakkaa. Sen takia en esitä Arabianrannassa toteutettujen toimenpiteiden yleistämistä toimiviksi sellaisinaan muissa kaupunginosissa.

3.4 Artova ry ja sen toiminta

Pohjaan tässä luvussa kertamani faktat omaan kokemukseeni ja havainnointiin Artova ry:n jäsenenä ja vapaaehtoistoimijana. Lähteenäni ovat myös olleet Artova ry:n internetsivut.

Arabianranta-Toukola-Vanhakapunki -kaupunginosayhdistys ry on perustettu jo vuonna 1977. Varsinaisen uudenmallisen muotonsa se on saanut vasta viime vuosina muuttuessaan Artova ry:ksi. Artova on aktiivisesti mukana eri toimintaryhmissä ja uudistaa ja aktivoi toimintaansa jatkuvasti. Artova ry:n toiminta tukee uudenlaisia toimintamalleja ja kehittää ja etsii jatkuvasti positiivista ja itseohjautuvaa tiimityöskentelyä. Artova ry:n toimintakulttuuri perustuu mielekkyyteen, itseohjautuvuuteen ja jaettuun valtaan. (Artova ry.)

Artova toimii aktiivisesti alueen kehittämiseksi pyrkien edistämään asukkaiden hyvinvointia ja yhteenkuuluvuuden tuntemusta. Artova ry on Helka ry: jäsenyhdistys ja tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin virka- ja luottamusmiesten sekä alueellisten ja paikallisten yhdistysten, seurakunnan ja elinkeinoelämän kanssa, jotta alueen erityisluonne sekä asukkaiden tarpeet otettaisiin tasapainoisesti huomioon. (Artova ry.)

3.5 Arabianrannan kääntöpaikka

Tämän alaluvun lähdemateriaalina olen käyttänyt Kääntöpaikan perustamisen aikaan Kääntöpaikan toimintaryhmän toiminnanjohtajana, nykyisenä jäsenenä ja Arabian alueella asukasaktiivina toimivan Jutta Kivistön sähköpostihaastattelua tammikuussa 2012. Lisäksi käytän lähteenä omaa kokemustani ja havainnointia erilaisissa Kääntöpaikan harrastuksissa, kokouksissa ja toiminnassa.

Tässä luvussa kerron Arabianrannassa sijaitsevasta Kääntöpaikasta, jossa harrastamassa, kokoustamassa, verkostoitumassa, leikkimässä, laulamassa, ompelemassa ja oleskelemassa käy yli 600 alueen asukasta viikoittain. Kääntöpaikan toiminta on itseohjautuvaa ja kuka tahansa saa ehdottaa uutta toimintaa. Kääntöpaikalla toimii useita vapaaehtoisia, työssä oppija ja työharjoittelijoita. Lisäksi Kääntöpaikalla on aina tavattavissa palkattu koordinaattori, Kulttuurituottaja ja kulttuuripolitiikan maisteriopiskelija Saara Vanhala. Kääntöpaikan toiminta laajenee huomattavasti syksyllä 2012, kun Asukastilaksi perusparanneltu puurakennus Bokvillan valmistuu.

”Kulttuurin muutos hieman uneliaasta ja yksityisyyttä korostavasta lähielämäntavasta kohti aktiivisempaa kanssakäymistä ja yhteisöllistä vastuuta sisältävää kulttuuria ei tapahdu itsestään. Edessä on pitkä ja kivinen tie, jos halutaan vahvistaa kansalaisten yhteisöllistä osallistumista”. (Harju 2003, 85.)

Kulttuuri – ja asukastalo Kääntöpaikka on perustettu Arabianrannan asukkaiden pitkällisen ja voimallisen aktiivisuuden johdosta. Sitä ei ole tarjottu kaupunginosalle, asukkaat ovat saaneet kerhotilan pitkäjänteisen vapaaehtoistoiminnan tuloksena.

Osa Helsingin kaupunginosista on alkanut itsenäisesti aktiivisesti vastaamaan asukastilojen suureen puutteeseen. Näillä kaupunginosayhdistyksillä on kuitenkin useasti käytettävissään organisaatiotaitoja ja viestinnällistä osaamista. Yhdistyksen omaa aktiivista panosta asukastilojen tarpeeseen vastaamiseen tarvitaan, sillä kaupungilla ei ole juurikaan edellytyksiä luoda tai rakennuttaa täysin uusia tiloja asukaskäyttöön. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.)

Asukastilojen tarve on kuitenkin havaittu seutuistumisen globaalina trendinä, sillä lähidemokratia on nousussa. Arabianrannan kaavaan on määritelty yli 100 neliötä yhteiskerhotiloja varten. Alueen palveluyhtiölle, Arabian Palvelu Oy:lle oli määrätty tehtäväksi yhteiskerhotilojen rakennuttaminen tai vuokraaminen asukkaiden käyttöön. Kaavassa oli alustavasti merkitty yhteiskerhotilaksi Bokvillan niminen puurakennus, joka tällöin oli asukaskäytössä. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.)

Alueen asukkaat ja rakennuttajat olivat maksaneet osana kauppahintaa summan, joka on tarkoitettu yhteiskerhotilojen, tietoverkon, parkkipaikkojen ja yhteispihojen perustamiseen. Arabian palvelu Oy ei kuitenkaan lähtenyt itsenäisesti toteuttamaan asiaa, joten asukkaat perustivat Taidetalo Bokvillan ry:n ajamaan asukastilan perustamista alueelle. Yhdistys järjesti monenlaisia yhteisiä tapahtumia ja keskusteluja Arabian Palvelun ja kaupungin välille liittyen yhteiskerhotiloihin. Prosessi oli pitkä ja vaati tulisieluista taistelutahtoa vapaaehtoisilta toimijoilta. Avainasemassa yhteiskerhotilaprojektissa olivat nykyinen Artova ry:n puheenjohtaja Janne Kareinen puolisonsa Jutta Kivistön kanssa. Lisäksi toimintaryhmässä aktiiveina oli alueen asukasaktiivit Mila Nirhamo, Katriina Haikala ja Paula Salminen. Mila Nirhamosta tuli sittemmin toimintaryhmän toiminnanjohtaja. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.)

”Yhteisöä ei rakenneta kuitenkaan pelkillä päätöksillä tai toimitila- ja työntekijäratkaisuilla” (Harju 2003, 85).

3.6 Yhteiskerhotila syntyy

Lopulta asukastilahanke, (jatkossa Kääntöpaikka) lähti etenemään vauhdilla. Todettiin, että kaupungin omistama Bokvillan ei sopinutkaan sellaisenaan yhteiskerhotilaksi vaan se tarvitsi mittavaa remontointia. Prosessi pitkittyi. Yhteiskerhotiloja kaivattiin alueelle sen kasvavan yhteisöllisyyden myötä kipeästi, joten ruvettiin etsimään yhteiskerhotilaksi soveltuvaa väliaikaista vuokratilaa. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.) Väliaikaiseksi vuokratilaksi löytyi pian Intiankatu 1:ssä sijaitseva vanha pankin kiinteistö.

Kaupunginosayhdistys kokosi alueen asukkaista vapaaehtois pohjalta toimivan toimintaryhmän, joka lähti suunnittelemaan vuokratilassa järjestettävää asukastoimintaa. Uuden yhteiskerhotilan nimeksi tuli Kääntöpaikka. Kääntöpaikan toimintaryhmä suunnitteli yhteistyössä arkkitehtitoimisto Livadyn kanssa talon remontin ja ensimmäiseksi Kääntöpaikan toiminnanjohtajaksi valittiin alueen asukas Mila Nirhamo.

Pitkällisten neuvotteluiden ansiosta kaupunginosaan saatiin oma asukastalo, Kääntöpaikka, jossa kymmenet harrastusryhmät kokoontuvat viikoittain ja erilaisia harrastusmahdollisuuksia on loputon määrä. Loputon määrä siksi, että jokainen asukas saa perustaa omia kerhoja ja toimintaryhmiä tai ehdottaa haluamaansa toimintaa Kääntöpaikalle.

Toiminnan vakiinnuttua ja harrastustoiminnan määrän paisuessa kävi nopeasti selväksi, että pelkkä Bokvillan valmistuttuaan ei tilana kuitenkaan tulisi riittämään Arabianrannan yhteisöllisen toiminnan katoksi. Päätettiin pitää sekä Kääntöpaikka että Bokvillan. Bokvillanin mittava remontti ja Kääntöpaikan pitäminen sen rinnalla vaativat toimintaryhmältä taitavaa, ammattimaista ja pitkämielistä työskentelyotetta sekä monia työtunteja. Faktana heillä oli kuitenkin esittää, etteivät edes Bokvillan ja Kääntöpaikka yhdessä täytä kaavan asettamaa yhteiskerhotilojen neliömäärää. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.)

Tällä hetkellä Arabian Palvelu Oy maksaa Bokvillanin vuokra -ja ylläpitokulut, jotka veloitetaan asukkailta vastikkeiden yhteydessä. Muu toiminta rahoitetaan tilan vuokraamisesta saatavilla tuloilla. Lisäksi Kääntöpaikka saa Arabian Palveluilta 4000 euroa vuodessa laitteiden ylläpitokuluihin ja hankintoihin. (Kivistö, haastattelu tammikuu 2012.) Kääntöpaikka tekee tiivistä yhteistyötä Artova ry:n toimijoiden ja hankkeiden kanssa etenkin ollessa keskeinen kokoontumispaikka, säilytyspaikka, "komentokeskus" ja tapahtumapaikka.

Kuva 1 Ruutukaappaus Kääntöpaikan internetsivujen etusivulta

4 Alueellisen kaupunkikulttuurin vapaaehtoistoiminta ja sen tukeminen

Metropolia ammattikorkeakoulu luonnehtii kulttuurituottajaa seuraavasti:

”Kulttuurituottaja on kulttuurihankkeiden mahdollistaja, joka organisoii ja johtaa tuotannollista toimintaa. Tuottaja vastaa siitä, että kulttuuritapahtuma tai -palvelu suunnitellaan hyvin ja toteutetaan realistisesti”. (Metropolia ammattikorkeakoulu.)

Kulttuurituottaja YAMK on kokenut kulttuurialan toimija, joka kykenee toimimaan asiantuntijana ja kehitystehtävissä monella eri kulttuurin alalla.

”Ammattikorkeakoulut yhdistävät voimansa tuottaakseen syventävää asiantuntijaosaamista kulttuurituotannon kentälle. Koulutus antaa valmiudet toimia asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä kulttuurituotannon alalla. Tutkinto antaa pätevyyden virkoihin ja tehtäviin, joissa kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto”. (Metropolia ammattikorkeakoulu.)

Tässä luvussa kerron Artova ry:ssä ja Kääntöpaikalla palkattuna koordinaattorina työskentelevästä kulttuurituottaja (AMK) Saara Vahalasta. Vanhalan haastatteluihin pohjaten tuon esille, minkälaisen panoksen ammattituottaja voi tuoda vapaaehtoistoiminnan kentälle. Kerron myös minkälaiseksi kulttuurituottaja kokee työpanoksensa alueellisen kaupunkikulttuurin kehittäjänä ja fasilitaattorina. Avaan myös Vanhalan luomia kaupunkikulttuurin alueellisista verkostoja, palkkausrahoitusta ja ongelmakohtia, joita hän näkee työssään.

4.1 Kääntiksen Saara

Käytän tässä luvussa lähdemateriaalinani Saara Vahalán sähköpostihaastattelua ja useita käymiämme keskusteluja. Lisäksi materiaalinani on Artova ry:n puheenjohtaja Janne Kareisen haastattelu.

Ensimmäinen koordinaattorin palkkaan haettu apuraha myönnettiin Artova ry:lle kesäkuun alussa 2010 Sosiaaliviraston viranomaispäätöksellä. Seuraavan vuoden apurahahakemus käsiteltiin sosiaalilautakunnassa. Raha myönnetään vuodeksi kerrallaan ja siten myös Vanhalan työsuhde Kaupunginosayhdistykseen on vuodeksi kerrallaan määräaikainen. (Vanhalan haastattelu, maaliskuu 2012.)

Positiivisen apurahapäätöksen jälkeen koordinaattoriksi päätettiin palkata Saara Vanhala, joka tällöin teki jatko-opintojaan Kulttuuripolitiikan maisteriohjelmassa Humak ammattikorkeakoulussa. Vanhalalla on pitkä kokemus kulttuurin kentältä ja hän on suorittanut taidehallinnon ja –historian opintoja.

Koordinaattorin palkkauskustannuksiin osallistuu Arabian alueella myös Arabian Palvelu Oy, joka maksaa yhden kuukauden palkan vuodessa Kääntöpaikan toimintaryhmän päätöksellä. Lisäksi Vanhalan toimenkuva on jaettu kahtia Artova ry:n ja Kääntöpaikan kesken, joten Vanhalan toimenkuvaan kuuluu kummankin toimijan toimintojen koordinointi.

”Koen, että koulutuksella ja nyt tehtävillä opinnoilla on toisiaan hyvin vastaava ja toisiaan tukeva rooli työn hoitamisen kannalta. Työssäni on tiettyjä osa-alueita, joita voi varmasti

tehdä vapaaehtois pohjalta. Työ sisältää muuttuvien ja vaihtuvien tilanteiden ohella kuitenkin paljon toistuvia rutiineja esimerkiksi laskutusta, ilmoittautumisten ylläpitoa ja tilavarauksia, joita en kokisi itse mielekkääksi vapaaehtoistyöksi". (Vanhala, haastattelu maaliskuu 2012.)

Artovan puheenjohtaja Janne Kareisen mukaan Vanhalan toimenkuva ei olisi monistettavissa kaikkiin Helsingin kaupunginosiin, sillä alueet ovat hyvin erilaisia. Pahimmillaan palkatun koordinaattorin saaminen automaattisesti voisi johtaa koordinaattoreiden työnkuvan yksipuolistumiseen ja heistä voisi tulla palkattuja kahvinkeitäjiä. Koordinaattorin palkkauksen hakemisen pitäisi lähteä kaupunginosayhdistyksestä itsestään aktiivisesti.

"Jos ajattelen elävyyttä tai asioiden mahdollistamista ja aktiivisuutta niin minun näkökulmasta toiminnan pitää lähteä alueesta itsestään. Ei voi vaan sanoa, että nyt te saatte yhden koordinaattorin. Saaran palkkauksen jälkeen vapaaehtoisten määrä täytyy lisääntyä. Voisi kuvitella tämän hetkessä tilanteessa, että jos kaikille Kaupunginosayhdistyksille antaisi koordinaattorin niin siitä voisi helposti tulla kahvinkeitäjiä ja toimintakertomusten kirjoittaja ja sihteeri. Saaran työaikaan on mietitty järjestelmällisesti, että toimenkuvaan liittyy vahvasti myös verkostoituminen" (Kareinen, haastattelu helmikuu 2012.)

Vanhalan työsopimuksessa toimenkuvaksi on kirjattu koordinaattori. Hänen työtehtävänsä jakautuvat tasan Kaupunginosayhdistys Artovan ja Kääntöpaikan kesken. Varsinaisia työtehtäviä ei ole määritelty etukäteen, koska Vanhalan toimenkuva tulisi muotoutumaan työn tekemisen rinnalla. Suurimmiksi haasteiksi alueellisessa kaupunkitoiminnassa Vanhala listaa ajan ja sen puutteen. Töitä kasaantuu joskus liikaa ja työ muuttuu hetkellisesti suorittamiseksi. Tällöin työn jatkuvuuden kannalta tärkeiden asioiden ja käytäntöjen suunnittelulle ja ylöskirjaamiselle jää liian vähän aikaa. Työn runsaalla määrällä on myös paljon positiivisia puolia: työ tuntuu tärkeältä ja kiire parhaimmillaan johtaa luoviin ratkaisuihin ja vie positiivisella tavalla mukanaan. (Vanhala, haastattelu helmikuu 2012.)

Työnsä hyväksi puoliksi Vanhala listaa myös yhdistyksen ja Kääntöpaikan työn mielekkyyden, silminnähtävyyden ja tuoreuden. Työ tuntuu mielekkäältä, kun henkilökohtaisella tasolla arvomaailma ja työ kulkevat käsi kädessä. Työn kautta Vanhala saa olla välillisesti mahdollistamassa hänelle hyvin tärkeän asian, lasten taidekasvatuksen toteutumista. Erilaisten hankkeiden seuraaminen tuo myös

mielenkiintoa työhön. Tällä hetkellä Artova toteuttaa isoa WDC -hanketta, Artovan Henkeä, joka sisältää kolme erilaista osatoteutusta, jotka kaikki tuotetaan ja toteutetaan vapaaehtoisvoimin.

Kääntöpaikan laajentuessa kattamaan myös Bokvillanin toiminnan, on Vanhalan haaveissa saada itselleen työpariksi toinen tuottaja, jonka kanssa työtehtäviä olisi mahdollista jakaa ja laajentaa. Lisäksi työparin kanssa voisi jakaa työtehtävien lisäksi myös kokemuksia. (Vanhala, haastattelu helmikuu 2012.)

”Näen työni kaupunkikulttuurin osalta peruskalliona, joka kuitenkin muovautuu tilanteen mukaan. Liikun työryhmästä toiseen paikaten tai tukien erilaisia puuttuvia osia, jolloin työryhmät toimivat. Tätä kautta kaupunkikulttuuri elävoityy ja rikastuu”. (Vanhala, haastattelu helmikuu 2012.)

Vanhala on työnsä kautta rakentanut monia verkostoja Arabian ja lähikaupunginosien alueella. Verkostot ovat sekä henkilökohtaisia että ammatillisia verkostoja. Lisäksi Vanhala on toiminut siltana asukkaiden, toiminnan ohjaajien ja Kääntöpaikan välillä. Vanhalaa pidetään luotettavana ja asiantuntevana toimijana, joka osaa yhdistää toisilleen tärkeitä toimijoita luontevasti yhteen. Lisäksi Vanhalan ammattitaito antaa tarvittavan lisän alueellisen kaupunkikulttuurin tapahtumatuotantoon, apurahojen hakemiseen sekä kehittämiseen.

Kulttuurituottaja alueellisen kaupunkikulttuurin, etenkin Kaupunginosayhdistystoiminnan koordinaattorina on Vanhalan toimintaa tutkaillen onnistunut kokonaisuus. Kulttuurituottajan laaja näkemys tuotannosta, erityisryhmistä, verkostoitumisesta, aikatauluttamisesta ja ihmisten kohtaamisesta on Vanhalan henkilökohtaisten ominaisuuksien lisäksi ollut hedelmällistä Artovan ja kääntöpaikan toiminnassa.

4.2 Kaupunginosayhdistykset Helsingissä - NIMBY vai YIMBY⁵

Tässä luvussa kerron Helsingin kaupunginosayhdistysten historiasta ja nykypäivästä.

Käytän aineistonani Helka ry:n toiminnanjohtajan, Pirjo Tulikukan sähköpostihaastatteluja, joita kävimme maaliskuussa 2012. Pirjo Tulikukalla on tämän opinnäytetyöni tulosten analysoimisen ja ymmärtämisen kannalta tärkeää tietoa Helsingin kaupunginosayhdistystoiminnasta, toimijoista ja rakenteesta.

Vain muutamia vuosia sitten kaupunginosayhdistystermi oli vielä outo. Yhdistykset olivat pääasiassa asukasyhdistyksiä, joiden nimitys juontaa juurensa alunperin Asukasliittoon kuuluvista paikallisista yhdistyksistä. Nämä yhdistykset ajoivat kaupunginosissa vuokralla ja omistusasunnoissa asuvien ihmisten etuja.

Asukasyhdistysten perustoimintaa oli alueen edunvalvonta ja asukasilojen järjestäminen. Asukasyhdistykset laativat lausuntoja, vaikuttivat kaavoitukseen ja tekivät yhteistyötä kaupungin viranhaltijoiden kanssa. Asukasyhdistykset olivat myös jo silloin aktiivisia järjestämään erilaisia rientoja, kuten alueen yhteisiä juhlia ja tilaisuuksia. Asukasliiton toiminta on pikkuhiljaa muuttunut ja Helsingin alueen asukasyhdistykset ovat ajan saatossa muuttuneet enemmän koko kaupunginosan asioita ajavaksi ja kehittäväksi toimijaksi. (Tulikukka, haastattelu, helmikuu 2012.)

Asukasyhdistysten aikaan kaupunginosatoimijat olivat pääasiassa enemmän vaatijoita kuin kehittäjiä. Toiminnassa oli mukana erinäisiä superaktiiveja, jotka tekivät paljon yksilösuorituksia esimerkiksi alueen tapahtumatuoannossa. Nämä aktiivit kantoivat yhdistysten toimintaa käyttäen siihen joskus jopa liikaa omaa vapaa-aikaa ja energiaa.

Suurempi, passiivisempi porukka maksoi jäsenmaksuja yhdistykselle ja tukivat näin yhdistyksen toimintaa. Kuten vielä nykypäivänäkin, nämä toimijat osallistuivat

⁵ not in my backyard= nimby – vastustetaan kaikkea muutosta omalla alueella reaktiivisesti. YIMBY-yes in my backyard – Tervetuloa kaikki uudet asiat! (Tulikukka, haastattelu maaliskuu 2012).

aktiivisesti kuitenkin monesta seikasta riippuen erilaisiin yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin kuten asukasiltoihin, joissa oli mahdollista vaikuttaa suoraan kaupungin päättäjiin esimerkiksi kaavoitusta koskevissa asioissa.

"Kylärakenteet ovat murtuneet. Sosiaalinen media on kirkonmäki. Kaupunginosayhdistykset ovat hyviä tärkeitä yhteiskunnan toreja ja kyliä. Ihmiset haluavat kuulua johonkin. Palvelukonseptitkin ovat sellaisia, että kivijalka, kulmakuppila..kaikki perustuu siihen, että ihmiset haluavat kokea paikallisuutta. Se on kiinnittymistä. Kyse on siitä, että ihmisillä ei enää ole händeleitä, joihin voisi tarttua tässä liikkuvassa maailmassa. Kaupunginosayhdistykset ovat händeleitä, joiden kautta saa jostain kiinni. Yhteisö tai joku festari tai kulmakapakka. Sen avulla voi ankkuroitua tähän maailmaan". (Korpiola, haastattelu 16.3.2012.)

Nykypäivänä, tämän opinnäytetyön kirjoittamisen aikaan monet asukasyhdistykset ovat aktiivisempia ja verkostomaisempia. Yhdistykset ovat omaksuneet uusia toiminnan muotoja ja laajentaneet toimintaa, eli kattavat nyt asukkaiden lisäksi kokonaisten kaupunginosien kulttuurin. Nykypäivän asukasyhdistykset käsitetäänkin kaupunginosayhdistyksiksi. Tämä ei päde aivan kaikkiin yhdistyksiin, sillä joukosta löytyy vielä hyvinkin passiivisia yhdistyksiä.

4.3 Jakautuneet kaupunginosat

Vaikka tässä opinnäytetyössäni käytänkin terminä kaupunginosayhdistystä, varsinainen kaupunginosayhdistys terminä on käytössä vain muutamalla yhdistyksellä ehkä sanan pituuden ja epäkäytännöllisyyden takia. Yhdistykset järjestävät vielä aktiivisesti perustoimintaa, mutta painopiste on siirtymässä enemmän tapahtumiin ja projekteihin. Usealla yhdistyksellä on käytössä seura -päätteinen nimi, kuten vaikkapa Pajamäkiseura. Ymmärtääkseen kaupunginosissa tapahtuvaa toimintakulttuurin murrosta ja siihen liittyviä syitä, on hyvä ymmärtää myös kaupunginosayhdistystoimintaan liittyvää jakautuneisuutta.

Monessa Helsingin kaupunginosassa toimii useita yhdistyksiä, jotka eivät välttämättä tee yhteistyötä keskenään. Syitä jakautumiseen voi olla maantieteellisissä seikoissa, henkilökemioissa tai muissa tarkoituksissa (esimerkiksi omakotitaloalue - kerrostaloalue). Yleensä rinnakkaiset seurukset johtuvat maantieteellisistä syistä tai siitä,

että ison alueen kattavan yhdistyksen kylkeen halutaan perustaa pienempi, tietyn kaupunginosan toimintaa palveleva yhdistys. Yhteistoiminnallisuuden lisäämisen haaste ei koske siis välttämättä vain yksittäisiä kaupunginosia vaan sen lisäämiseksi olisi tehtävä töitä myös kaupunginosien sisällä. (Tulikukka, haastattelu maaliskuu 2012.)

4.4 Kaupunginosayhdistystoiminnan haasteita

Pirjo Tulikukan mukaan nykypäivän kaupunginosayhdistystoiminnan suurimpia haasteita on hankala määritellä, sillä kysymykseen voi saada hyvinkin erilaisen vastauksen kysyttäessä sitä eri kaupunginosien toimijoilta. Pitkään toimineen seuran seniori-ikään ehtineiden aktiivien haasteet kaupunginosatoiminnassa voivat poiketa paljonkin vastaperustetun nuoren seuran haasteista.

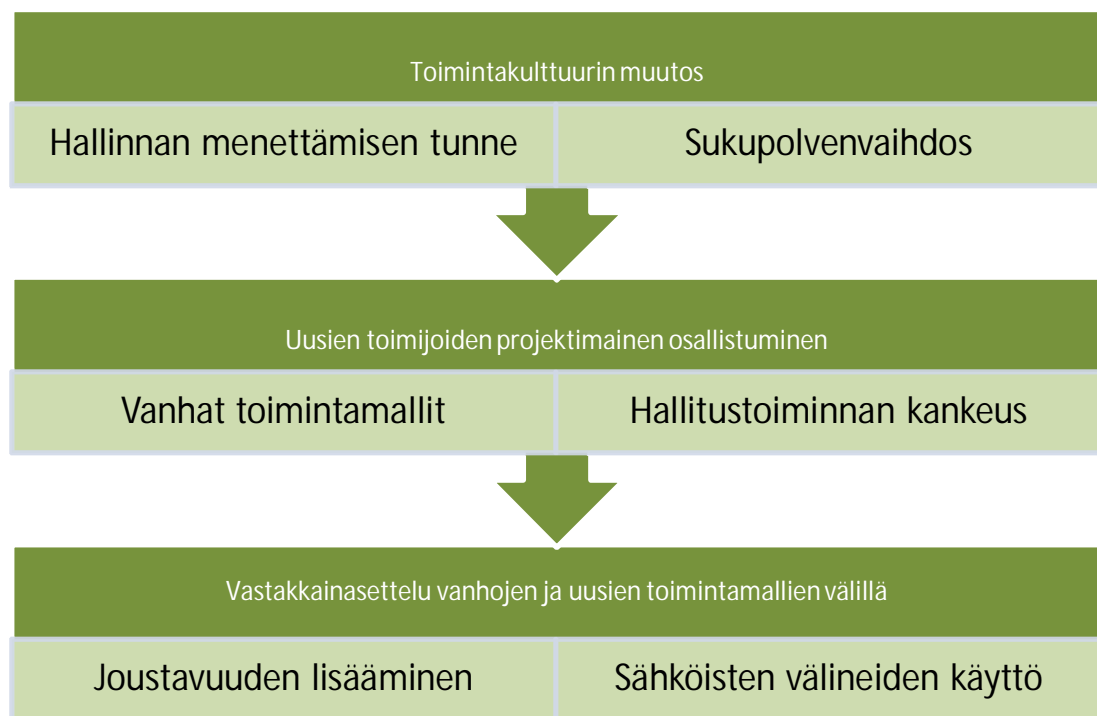
Tulikukan mukaan Helka ry:n jäseneksi liittyy vuosittain yhdestä kolmeen uutta jäsenyhdistystä. Uudelta Sipoon liitosalueelta jäseneksi liittyi heti useita uusia jäsenyhdistyksiä. Muutamia yhdistyksiä on myös lopettanut toimintansa, joten jäsenmäärä on pysynyt jokseenkin samana viime vuosina.

Tällä hetkellä enemmistö kaupunginosayhdistysten akviiveista on seniori-ikäisiä, joka on suuri haaste toiminnan uudistamisen kannalta ja toisinaan käydään keskustelua siitä, onko yhdistyksellä säilyttävä vai kehittävä ote toiminnassaan. Kaupunginosatoimintaan hakeutuu perinteisesti mukaan seniori-ikäluokan ihmisiä usein siitä syystä, että heillä on mahdollisesti jo eläkkeelle jääneinä enemmän vapaa-aikaa irrotettavaksi vapaaehtoistoiminnalle. Tämantyyppiset toimijat ovat usein myös juurtuneet alueelle, joten heillä voi olla voimakas kotiseuduntunne, joka ajaa heitä vaikuttamaan oman alueensa asioihin. Tulikukka luonnehtii näitä henkilöitä idealistisiksi persooniksi, tulisieluiksi tai auttamishenkisiksi henkilöiksi. Sellaisiksi, joille omat kotikulmat ovat tärkeitä.

Mielenkiintoiseksi Tulikukan kommentin tekee se, että muutama kaupunginosayhdistykseen on hakeutunut toimijoita kaupunginosayhdistysten toimintasäteen ulkopuolelta. Tällaisilla ihmisillä ei periaatteessa voi olla kotiseuduntunnetta kaupunginosassa, jossa he eivät asu. Nykypäivän kaupunginosa

kattaa aikaisempaa laajemmin koko kaupunginosan toiminnan. Tällöin juuret ja side kaupunginosaan voi syntyä myös vaikkapa opiskeluaikana siihen kaupunginosaan, jossa opiskelu fyysisesti tapahtuu. Tai kaupunginosaan, jossa käy töissä joka päivä.

Kaupunginosatoimintaan voi hakeutua mukaan myös oman identiteetin ja kaupunginosan brändin vuoksi.

Kaavio 2 Kaupunginosatoiminnan haasteet

Esimerkiksi suuret ja menestyksekkäät kaupunginostatapahtumat ja kaupunginosayhdistysten omaehtoinen, luova ja itseohjautuva toimintakulttuuri voivat toimia innostuksen lähteenä liittyä mukaan oman kaupunginosan ulkopuolisen toimijan toimintaryhmiin tai yhdistyksen toimintaan. Halutaan olla mukana siellä, missä tapahtuu. Tällainen ilmiö on tapahtunut esimerkiksi Artova ry:ssä, jonka näkyminen ulospäin on houkutelut yhdistyksen hallitukseen ja toimintaryhmiin nuoria ja uusia toimijoita toisista kaupunginosista. Toimintakulttuurin murros on antanut

mahdollisuuden uusille tuliselutoimijoille "ottaa haltuunsa" kokonaisia vanhan toimintakulttuurin kaupunginosayhdistyksiä.

"The point is that every city can be more creative than it currently is and the task for the city wanting to be creative is to identify, nurture, harness, promote, attract and sustain talent and to mobilize ideas, resources and organizations". (Landry 2007, 412.)

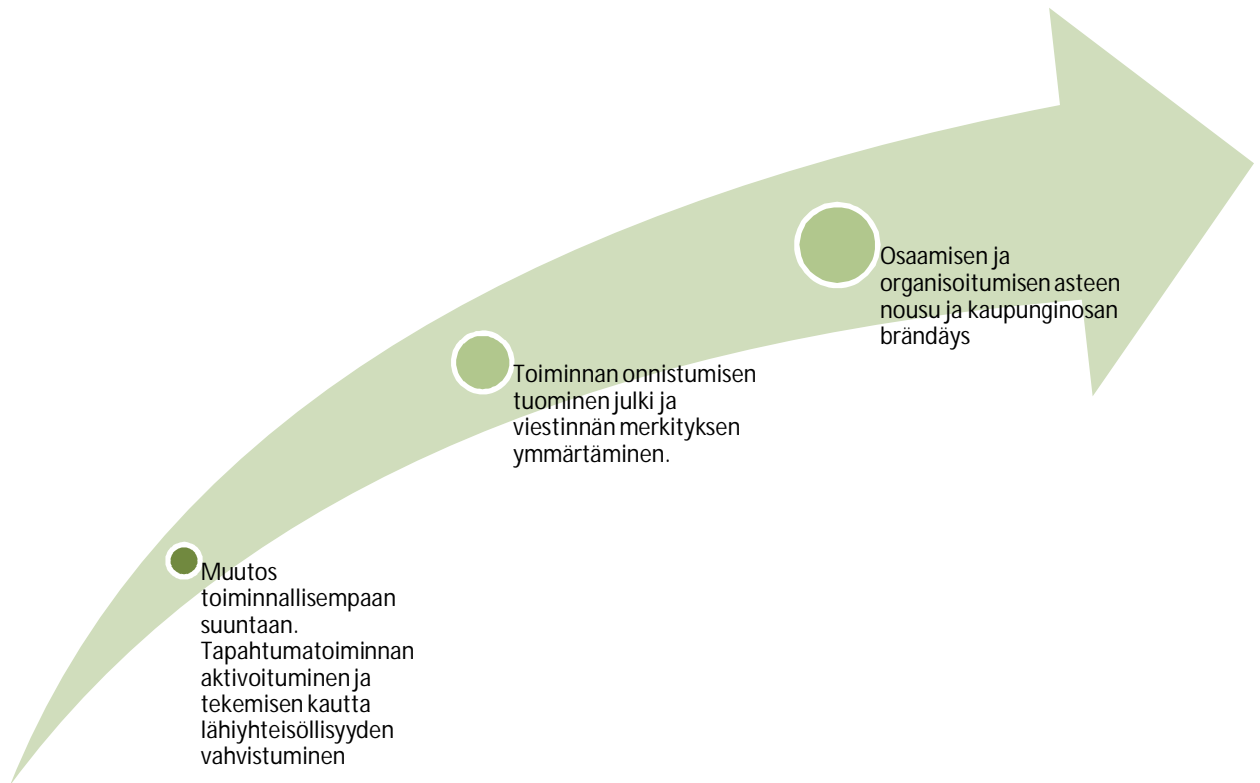
Vapaa suomennos: Olennaista on, että jokainen kaupunki voi olla luovempi kuin se tällä hetkellä on. Luovuutta tavoittelevan kaupungin tehtävänä on tunnistaa, vaalia, kanavoidsa, edistää, houkutella ja ylläpitää lahjakkuutta sekä mobilisoida ideoita, resursseja ja organisaatioita. (Landry 2007, 412.)

Charles Landryn mukaan luovuutta tavoittelevan kaupunginosan täytyy tunnistaa kaupunginosan sisällä vallitseva luovuus ja houkutella toimintaan uusia asukkaita.

Kaupunginosayhdistysten ikärakenne on muuttumassa ja yhdistys- ja järjestötoiminnan kulttuurinen murros on käynnissä. Varsinkin senioritoimijoiden kohdalla maailman (sähköiset viestintävälineet, toimintamallit, monimutkaistuminen) muuttuminen aiheuttaa hallinnan menettämisen tunnetta. Uusien toimijoiden projektimainen osallistuminen aiheuttaa sukupolvenvaihdon haasteita, sillä aktiivisten, toiminnassa mukana pysyvien hallitusten jäsenten löytäminen on haastavaa. Tämä voi aiheuttaa delegoinnin vaikeutta, jolloin alkaa esiintymään aktivisti-uupumusta. (tehdään liikaa itse) Charles Landryn mukaan luovuuden ylläpitäminen, ideoiden ja organisaatioiden mobilisoiminen edistää kaupunginosan luovuuden syntymistä ja ylläpitämistä.

Vanhojen ja uusien toimintamallien vastakkainasettelu aiheuttaa hankaluuksia ihmisten löytämiseen luottamustehtäviin, sillä vanhan polven aktiivit eivät aina halua tai uskalla luovuttaa tehtäviään muille. (Tulikukka, haastattelu maaliskuu 2012)

Havainnollistan kaupunginosayhdistysten tämänhetkisiä haasteita seuraavassa kaaviokuvassa, joka pohjaa Pirjo Tulikukan sähköpostihaastatteluun ja useisiin keskusteluihin Helka ry:n viestintävastaava Päivi Savolaisen kanssa syksyllä 2011 ja keväällä 2012.

Kaavio 3 Muutoksia kaupunginosayhdistystoiminnassa

Tulikukan mukaan muutosta toiminnallisempaan suuntaan ja viestinnän merkityksen ymmärtämiseen on tapahtunut. Ne yhdistykset, jotka ovat ymmärtäneet viestinnän merkityksen, ovat pystyneet vahvistamaan paikallistoimijoiden verkostoa vahvimmin sekä houkuttelemaan uusia ja nuoria toimijoita mukaan verkostoonsa. Yhdistysten toiminnan tuominen julki muille toimijoille lisää tietoisuutta ja houkuttelee toimijoita myös muista kaupunginosista mukaan toimintaan ja saman kaupunginosan sisällä toimivat yhdistykset verkostoituvat. Muutosta ja murrosta on hyvä kuvata kaaviokuvan avulla.

4.5 Helka ry kaupunginosayhdistysten kotina

Tässä luvussa olen käyttänyt lähdemateriaalina Helka ry:n internetsivustoja sekä Helka ry:n toiminnanjohtaja Pirjo Tulikukan haastattelua maaliskuussa 2012. Käytän

materiaalinani myös Helka ry:n viestintävastaava Päivi Savolaisen kanssa käymiäni useita keskusteluja.

Helka ry on tämän työni tilaajan, Vyyhti –hankkeen osatoteuttaja, joten olen työni kautta ollut keskusteluyhteydessä useasti Helka ry:n henkilökunnan kanssa. Helka ry:n tämänhetkisenä haasteena on yhdistyksen perustoiminnan ohella muun muassa uudistaa jäsenyhdistysten toimintakulttuuria reaktiivisesta proaktiivisempaan suuntaan. Helka ry ja Vyyhti –hanke järjestävät yhteistyössä useita koulutustilaisuuksia ja luovat uudenlaisia toimintamalleja juurrutettavaksi osaksi kaupunginosayhdistysten toiminnan arkea.

Helka ry edistää jäsenyhdistystensä vaikutusmahdollisuuksia aluettaan koskevien asioiden valmistelussa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa. (Helka ry.)

Helka ry toimii välittäjänä asukkaiden ja kaupungin välillä pyrkien tukemaan kaupunginosien toimintaa identiteetin vahvistamiseksi kestäväen kehityksen ja kumppanuuksien pohjalta. Helka panostaa kaupunginosatoimijoiden kouluttamiseen ja antaa asiantuntija-apua monenlaisissa ongelmissa. Helka ry ylläpitää kaikkien Helsingin kaupunginosien kotisivuverkostoa ja auttaa yhdistystoimijoita opettelemaan internetin laajenevien mahdollisuuksien hyväksikäyttämiseen. (Tulikukka, haastattelu maaliskuu 2012.)

Helka ry:n toiminnan haasteena on löytää lisärahoitusta, jolla voitaisiin vieläkin aktiivisemmin ja laajemmin tukea ja innosta kaupunginosien aktiiveja ja vauhdittaa asukaslähtöistä kehittämistä.

5 Urbaanit rituaalit

Esimerkkinä käyttämäni Artovan alue ei ole kehityksessään ainutlaatuinen, vaan omaehtoisen ja itseohjautuvan toiminnan kautta tuotetaan useita alueellisia kaupunkikulttuuritapahtumia Suomessa ja muualla. Tapahtumia on paljon ja niitä tulee vuosittain lisää. Erilaiset festivaalit kuten taidefestivaalit, musiikki ja elokuvafestivaalit lisääntyvät noususuhdanteisesti vuosittain.

"Kun Helsingissä nykyään tapahtuu joitain kivaa ja omaehtoista, joku toteaa ennen pitkää: tähän on melkein kuin Berliinissä" (Mikkonen, Parempi kuin Berliini).

Tämän opinnäytetyöni aiheena on alueellinen kaupunkikulttuuri Helsingissä. Alueellisen kaupunkikulttuurin ja kansalaisyhteiskunnan nousu on kuitenkin globaali käsite, jota esittelen kertomalla kaupunkikulttuurista suurkaupungissa. Esimerkkinäni käytän Berliiniä. Suurkaupungit pursuavat monenlaisia mielenkiintoisia tapahtumia, jotka on luotu vapaaehtoisvoimin. Yhteiseen käyttöön talkoilla kootut lumilinnat, ravintolapäivät, lettukioskit, kaupunkipuutarhat, sadat tapahtumat, persoonalliset ilmiöt ja tempaukset ovat yksittäisesti katsottuna pieniä tekoja, mutta rakentavat parempaa ja iloisempaa Helsinkiä. (Moisio 2012, Hs.fi.) Helsingin alueellinen kaupunkikulttuuri on värikästä ja monimuotoista. Olen valinnut esiteltäväkseni muutaman Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin tapahtuman. Olen valinnut tapahtumat summittaisesti edustamaan sitä otantaa, jonka itse työn tekemisen aikana havainnoin sosiaalisen median kautta olemassa olevaksi.

"Rituals serve a purpose. Rituals anchor individuals in time and place, they bond groups together and they create occasion and regularity". (Landry 2007, 176.)

Vapaa suomennos: Rituaaleilla on tarkoitus. Ne ankkuroivat yksilöt aikaan ja paikkaan, sitovat ryhmiä yhteen ja luovat (erityisen) tapahtuman ja säännöllisyyden. (Landry 2007, 176.)

Olen nostanut urbaanit rituaalit esille tässä opinnäytetyössäni, sillä ne ankkuroivat yksilöitä yhteen ja kuvaavat työn kirjoittamisen aikaan vallitsevaa ajanjaksoa. Landryn mukaan rituaaleilla on tarkoitus, sillä ne ankkuroivat yksilöitä aikaan ja paikkaan. Alueellisessa kaupunkikulttuurissa urbaanit rituaalit näyttelevät suurta roolia. Tapahtumat syntyvät asukkaiden itsensä halusta synnyttää uusia tapahtumia tai luoda kaupunginisiin säännöllisyyttä vuosittain toistuvien tapahtumien avulla.

5.1 Urbaanit rituaalit suurkaupungissa

Koska alueellisen kaupunkikulttuurin omaehtoinen tuotanto ja kansalaisyhteiskunnan nousu ovat globaaleja käsitteitä, peilaan Helsingin kaupunkikulttuuria Berliiniin.

Havainnoin ja koin Berliinin kaupunkikulttuuria syksyllä 2011. Kerron omista kokemuksistani käyttäen esimerkkinä matkani aikana kokemiani alueellisia pop-up tapahtumia. Lähdemateriaalinani on myös Niina Mikkosen artikkeli *parempi kuin Berliini* ja sosiaalisen median, ja paperimedian seuraaminen tämän opinnäytetyön kirjoittamisprosessin aikana. Lisäksi olen haastatellut useaan otteeseen Berliiniin syksyllä 2011 muuttanutta veljeäni, Samuli Snellmania.

Berliinin kaupunkikulttuuri on värikästä ja poikkeaa Helsingin kaupunkikulttuurin tuotannosta etenkin byrokratian vähyydellä. Vallattuja taloja, joihin on perustettu vaikkapa taidegallerioita tai taiteilijoiden työhuoneita löytyy monesta kaupunginosasta ja erilaisiin pop-up tapahtumiin tullaan sosiaalisessa mediassa kutsuttuna. (Snellman, haastattelu lokakuu 2012.)

Kaupunkikulttuurin ystäville Berliinistä on tullut tavoitella. Kaupungissa kukoistaa aivan omanlaisensa kulttuuri ja kansalaisyhteiskunta, jonka tunnelmaa muut kaupungit voivat vain tavoitella. Tänä vuonna Helsingissä on riittänyt useita berliinimäisiä tempauksia ja tapahtumia. Merkittävimmäksi nousee ravintolapäivä mutta sen rinnalla Helsingissä on voinut nauttia erilaista kirpputoreista, leipäjonotempauksista, kaupunkiviljelystä ja korttelifestivaaleista. Nämä vain päältä raapaistusti ilmaistuna. Tapahtumille on yhteistä, että ne ovat alun perin lähteneet liikkeelle pienen porukan ideasta ja laajentuneet suuren joukon tapahtumiksi. Tapahtumilla on tarkoitus: ne tuovat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kertovat tapahtumakävijöille asioista, jotka ovat ominaisia juuri tälle ajanjaksolle, tapahtumapaikalle ja tapahtuman järjestäjille.

Kuva 2 Pop-up Karaoke Berliinin Mauerparkissa syyskuussa 2011

Berliinin räjäisten teollisuushallien ravintolat ja teknoklubit, vallattuina taidehallien taiteilijatyötilat, ulkoilmaleffat ja pop-up karaoket ovat lähtöisin ihmisistä itsestään ja usein myös pienyrittäjistä. Tähän Helsingissä ei vielä yllätä. Pienyrittäjien hassut ideat tyssäävät helposti virastojen byrokraatiaan. (Mikkonen, 2012.)

5.2 Urbaanit rituaalit Helsingissä

Tapahtumien lisääntymisen ja leviämisen on mahdollistanut ennen kaikkea sosiaalinen media (Mikkonen, 2012). Tänä vuonna on käyty myös paljon keskusteluja tapahtumien järjestämisen vastuusta. Keskustelu kärjistyi etenkin kaljakelluntatapahtuman osalta. Jos anonymi Facebookin tapahtuma lähettää tuhansittain kutsuja osallistujille, kuka on tapahtuman tuotantoon liittyvistä seikoista vastuussa?

Kuka valvoo, että tapahtuma pysyy lain rajoissa? Kuka tekee tapahtumailmoitukset? Kuka vastaa, jos tapahtuu onnettomuus? Kuka vastaa tapahtuman jälkeisestä siivoamisesta? Jälkimmäinen maksaa kaupungille selvää rahaa. Erilaisia esimerkkejä suomalaisen byrokratian alle kaatuneista pienyrityksien tempauksista on useita, kuten kahvila-auto, raitiovaunun näköinen krepperia, Töölönlahden kesäkahvila ja Narinkkatorin joulukylä, jotka eivät sopineet sellaisenaan olemassa oleviin sääntöihin, joten ne ensin hylättiin ja lehtikirjoittelun ja Facebook kampanjoinnin jälkeen tutkittiin uudelleen. (Mikkola 2012.)

Helsingissä järjestetään useita kaupunkikulttuuritapahtumia vuosittain. Lyhyt kesä rajoittaa tapahtumakautta, mutta hyvin alkaneet tapahtumat syntyvät uudelleen ja kasvavat vuosi vuodelta.

Esittelen tässä luvussa muutaman helsinkiläisen tapahtuman. Helsingin tapahtumakartta on varsinkin kesäisin laaja. Mainitsemieni tapahtumien lisäksi nosteessa ovat useat tapahtumat kuten vuosittain Helsingin Suvilahdessa järjestettävä Flow festivaali, vuosittainen taiteiden yö lukuisine oheistapahtumineen ja useat elokuva-alan festivaalit.

Ravintolapäivä

Ravintolapäivä on hyvä esimerkki kuvaamaan tämänhetkistä alueellisen kaupunkikulttuurin tilaa. Tapahtuman lähtiessä ihmisistä itsestään se leviää, muokkautuu ja kopioi itseään. Esittelen tässä alaluvussa Ravintolapäivän innostavana ja kaupunkikulttuurin murrosta kuvaavana ilmiönä. Ravintolapäivänä kymmenet tai jopa sadat ihan tavalliset ihmiset perustavat pieniä ravintoloita ympäri Helsinkiä tarjotakseen ruokaa tuhansille kaupunkilaisille. Virallisia lupia ravintoloiden pyörittämiseen ei kysytä. Ravintolapäivä on karnevaali, jossa kaupunkilaiset ottavat selätysvoiton ankeutusviraston byrokraateista. Ravintolapäivä on tehnyt Helsingistä kivemman kaupungin. (Moisio 2012.)

Ravintolapäivän aikana voi vaikka tilata kahvin pyöräilevästä kahvilasta tai patonkeja kerrostalon yläkerrasta saaden toimituksen korissa narun avulla. Useat kodit muuttuvat

ravintolapäivän ajaksi huippuravintoloiksi, joissa tarjoillaan itse valmistettua ruokaa. Ravintolapäivän suunnittelijoita ovat kaikki kaupunkilaiset.

Kuva 3 Petra Jyrkäs Veturitallien sissiviljelmillä 21.8.2011 sijainneen Ravintola Kääntöpöydän baarissa. Kuva: Timo Santala

Ravintolapäivä on levinnyt pienestä piiristä satojen amatöörikokkaajien ja tuhansien kaupunkilaisten iloksi. Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa odotamme neljättä ravintolapäivää, joka järjestetään toukokuussa. Edellisen ravintolapäivän yhteydessä poliisi uhkasi puuttua luvattomaan anniskeluun – ja puuttuikin. (Mikkola 2012.) Tällä kertaa ravintolapäivään on ottanut osaa myös kaupalliset ja puoluepoliittiset ”ravintoloitsijat. Mikkolan (2012) mukaan se tarkoittaa usein lopun alkua tapahtumalle tai ainakin sen spontaaniudelle.

”Tapahtuma sai alun alkaen sysäyksen järjestäjien tuskastumisesta virkakoneistoon ja kasvoi niin suureksi, ettei virkakoneisto enää voinut olla puuttumatta siihen”. (Mikkola 2012.)

Itä-Pasila iskuun!

Alueellinen kaupunkikulttuuri on täynnä pieniä tapahtumia, jotka toimivat ankkureina, innostuksena ja asukkaiden tapaamispaikkoina. Kattavimman läpileikkauksen Helsingin kaupunginosien tapahtumista saa tutkimalla internettiä, joka pursuaa erilaisia tempauksia, vaikuttamisen mahdollisuuksia, vapaaehtoistyötarjouksia, iltamia ja kehittämismahdollisuuksia. Koinkin tärkeäksi esitellä tässä työssäni myös pienet tapahtumat. Helsingin kaupunginosissa on järjestetty pieniä tempauksia pääasiassa asukasyhdistysten toimesta niin pitkään, kun kaupunginosat ovat olleet olemassa. Suurien tapahtumien rinnalla esittelen tässä alaluvussa esimerkin pienestä alueellisen kaupunkikulttuurin tempauksesta.

Itä-Pasilassa on isketty liatun betonin kimppuun tekemällä sabluunakuvioiden avulla kuvia vain poistamalla likaa betonin pinnasta. Asukastalon viereiseen kaiteeseen tehdyt kuvat muodostivat yhteisen kollaasimaisen pesugraffitikononaisuuden. Pajassa pohdittiin myös ihmisen vaikutusmahdollisuuksia omaan ympäristöönsä ja ornamentin vaikutusta likaiseen betoniseinämään ja yleiseen viihtyvyyteen. (Itä-Pasilan kaupunginosayhdistys, Facebook.)

Pesugraffiti-työpaja pidettiin keskiviikkona 21.3 Itä-Pasilan asukastalolla. Työpaja oli avoin kaikille asukkaille.

“Urban rituals provide one measure of resistance to the never-ending consumer journey. But even they are subject to becoming more commercial. Day-to-day rituals abound. The evening passeggiata in the Mediterranean, where you look and are looked at, you have an idle chatter and you check out who you fancy”. (Landry 2007, 176.)

Vapaa suomennos: *“Urbaanit rituaalit tarjoavat hiukan vastusta loputtomalle kuluttamisen kulkueelle. Mutta jopa ne ovat alttiina lisääntyvälle kaupallisuudelle. Päivästä toiseen toistuvia rituaaleja on runsaasti. Välimeren maille tyypillisellä leppoisalla iltakävelyllä ihmiset katsovat toisiaan ja tulevat itse nähtyiksi, juttelevat niitä näitä ja ovat valmiina kokemaan uusia, houkuttelevia elämyksiä”. (Landry 2007, 176.)*

Tapahtumat kuten Itä-Helsingin pesugraffiti-työpaja tarjoavat vastustusta kuluttamiselle ja kaupallisuudelle. Tapahtumat, joissa tarkoituksena on luoda uutta yhteisöllisyyttä samalla tehden hyvää yhdessä, antavat osallistujilleen uusia, houkuttelevia elämyksiä. Landryn mukaan urbaani rituaali voi olla myös vastapainona tuotetulle tapahtumalle. Se voi olla vaikkapa alueen leikkipuistossa alueen äitien ja lasten kanssa vietetty aamupäivä.

Flash mob: Helsinki tanssii

Flash mob on nopeasti nousussa oleva kaupunkikulttuurin muoto. Tapahtumia järjestetään erilaisten toimijoiden toimesta ympäri Helsinkiä ja ympäri maailmaa aktiivisesti. Flash mob –tapahtumat eivät ole tyypillisiä kaupunginosakulttuuritoimintoja, mutta ovat paikallisia, omaleimaisia ja nopeatempoisia urbaaneja rituaaleja. Tämän takia haluan esitellä tässä työssäni Flash mobit uudenlaisena ja nopeasti leviävänä kaupunkikulttuurin muotona.

Metropolia ammattikorkeakoulun esittävän taiteen opiskelijat toteuttivat Lehtori Metsälintu Pahkisen johdolla Helsinki Tanssii –nimisen Flash mob –tapahtuman. Flash mob –ilmaisulla tarkoitetaan jotain, joka ilmestyy katsojille tyhjästä. Tämä voi olla esimerkiksi pieni teatteriesitys, tanssi, jäätyminen paikoilleen tai melkein mitä tahansa muuta. Flash mob –tapahtumalle on tyypillistä, että ihmiset kerääntyvät julkiselle paikalle ennalta sovittuna ajankohtana ja tekevät jotain yllättävää.

Helsinki Tanssii –tapahtuma keräsi tanssin harrastajia yhteiseen tanssiesitykseen Helsingin keskustan kaduille helmikuussa 2012. Yleisömassaan sekoittuneet tanssijat aloittivat ennalta opetellun tanssikoreografian haluten osoittaa, että tanssi kuuluu kaikille. Esitykset olivat Metropolia ammattikorkeakoulun esittävän taiteen syntymäpäivälahja Helsingille, joka tänä vuonna 2012 juhlii 200-vuotista pääkaupunkina oloaan. Tanssijat löydettiin mukaan avoimilla tiedotteilla ja mukana tanssimassa oli noin 300 osallistujaa.

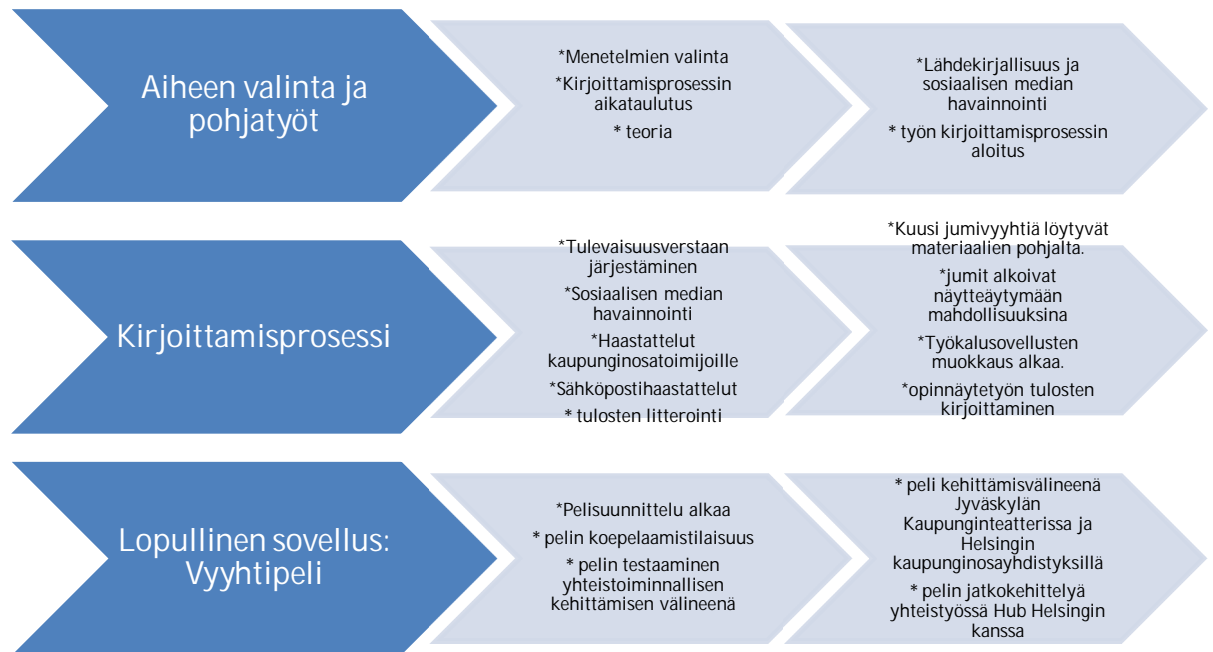
Suomen suurin katutaide tapahtuma

Minkäläinen on sitten uudenlainen alueellinen kaupunginosakulttuuritapahtuma? Esittelen tässä alaluvussa ammattimaisesti vapaaehtoistyönä tuotetun tapahtumakokonaisuuden, jonka toteutuksesta on vastuussa Artova ry. Artova hallinnoi hyvin kirjavaa urbaanien rituaalien kokonaisuutta. Ensimmäistä kertaa Arabianrannassa vuonna 2010 järjestetyssä Suomen suurimmassa katutaide tapahtumassa kävi ensimmäisenä vuonna jopa yli 5000 kierrätyksestä ja taiteesta kiinnostunutta vierailijaa. Katutaide tapahtuma järjestetään käsi kädessä ison kierrätystapahtuman kanssa vuosittain tapahtumapaikkanaan Arabianranta. Vuonna 2012 kierrätystapahtuma ja katutaide tapahtuma yhdistyvät spehtaakkelimaiseksi Arabian katufestivaaliksi. Katufestivaaleilla on tarjolla laajalla kirjolla taidetta, designia, musiikki- ja tanssiesityksiä, performansseja, kirpputori- ja kierrätystä ja työpajoja (Arabian katufestivaali). Festivaali on osana Artovan Henkeä, joka on neljän Arabianrannan alueella tuotetun kokonaisuuden hanke. Artovan Henki on osa World Design Capital Helsinki 2012 –ohjelmaa. Artovan Hengen osahankkeiden toteuttajat toimivat vapaaehtoisvoimin ja kokonaisuutta koordinoi projektipäällikkönä Artova ry:n puheenjohtaja Janne Kareinen.

6 Kehittämistyön tuloksia: Kuusi vyyhtiä ratkaistavaksi

Tämän opinnäytetyön kehittämistyön tavoitteena on hahmottaa Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin jumivyyhtejä. Jumivyyhdit ovat ongelmakohtia, jotka hidastavat kaupunkikulttuurin tuotantoa ja fasilitointia. Kirjoittamisprosessin aikana olen analysoinut Helsingin alueellista kaupunkikulttuuria aivan kaupunginosien synnystä lähtien ja peilannut aikaisempien aikojen asukasyhdistystoimintaa nykyajan kaupunginosayhdistystoimintaan. Olen myös pohtinut alueellisen kaupunkikulttuurin haasteita, kipupisteitä ja tulevaisuuden kuvia. Olen esitellyt kaupunginosakulttuurin murrosta globaalina ilmiönä ja esitellyt erilaisia pieniä ja suuria helsinkiläisiä vapaaehtoistapahtumia. Menetelminäni olen käyttänyt tulevaisuusverstasta, muuta työpajatoimintaa, haastatteluita ja havainnointia. Olen lisännyt tuloksiin oman kokemukseni kaupunginosakulttuurista kuitenkin ottaen huomioon sen tuomat rajoitukset tutkimukseen. Esittelen tuloksiani kuusi alueellisen

kaupunkikulttuurin jumivyyhtiä, joista jokaisen määritelmä on syntynyt opinnäytetyöni eri menetelmien tuloksena. Seuraavassa kaaviossa kuvaan opinnäytetyön kirjoittamisprosessia.

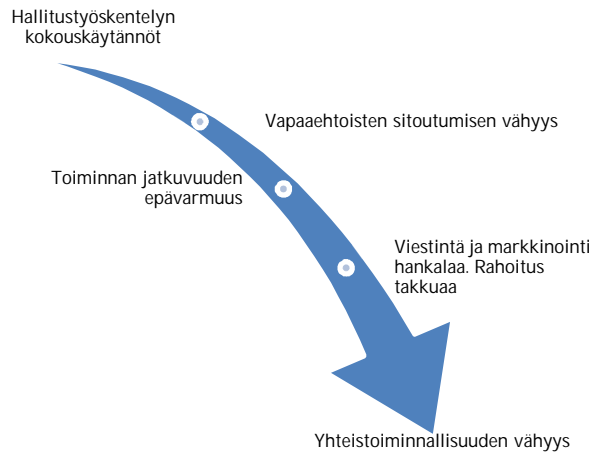

Kaavio 4 opinnäytetyön kirjoittamisprosessi ja tulosten syntyminen

Alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä, kuten muissakin vapaaehtoistoiminnalla kokonaan toteutettavissa tapahtumissa, organisaatioissa ja yhteisöissä on hyvin monimuotoisia ongelmakohtia, jotka johtavat juurensa vuosien saatossa muotoutuneesta toimintakulttuurista, byrokratiasta, ikärakenteesta, sosiaalisesta rakenteesta ja lukemattomista muista syistä, jotka ovat muodoiltaan hyvin erilaisia riippuen kaupunginosasta. Halusin työssäni nostaa näkyville muutamia tärkeimpiä ongelmakohtia esitellen samalla innostavia työkaluja, joilla pystytään muuntamaan ongelmat mahdollisuuksiksi.

Analysoidessani työni tuloksia, jumivyyhdit esittäytyivät ensin ongelmina, hidasteina ja negatiivisina vaikuttimina alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa. Suurimmaksi hidasteeksi alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa alkoi hahmottumaan yhteistoiminnallisuuden vähyys. Tähän tulokseen tulin pääasiassa havainnoimalla

järjestämäni tulevaisuusverstaan keskusteluja. Vahvistusta havainnoinnilleni antoi omat kokemukseni kaupunkikulttuurin tuotannon eri vaiheista.

Kaavio 5 jumivyyhdit ilman työkaluja

Tarkastelemalla jumivyyhtejä yhdessä työkalujen kanssa jumit muotoutuvat mahdollisuuksiksi kehittää, laajentaa ja monipuolistaa alueellisen kaupunkikulttuurin tuotantoa. Kuvaan seuraavassa kaaviossa jumivyyhtien muovautumista mahdollisuuksiksi ottamalla käyttöön työkaluja.

Kaavio 6 Vyyhdit esitettynä ratkaisuiden kanssa

Esittelen seuraavaksi kaikki jumivyhydit työkaluineen. Esittelen viimeisenä yhteistoiminnallisuuden vyyhdin, jolle esitän työkaluksi kehittäessäni yhteistoiminnallisuutta lisäävän lautapelin.

Esittelen seuraavassa kappaleessa tämän opinnäytetyöni kehittämistyön tuloksena määrittelemäni kuusi alueellisen kaupunkikulttuurin vyyhtiä

1. Hallitustyöskentelyn kokouskäytäntöjen keventäminen

Ensimmäinen vyyhti perustuu omaan havainnointiini kaupunginosayhdistyksen hallituksen jäsenenä sekä lukuisiin keskusteluihin. Tässä vyyhdissä on sisällä paljon hiljaista tietoa ja hallitusten kokouskäytännöt ovat muutostilassa ikärakenteen muuttuessa.

2. Vapaaehtoistoimijoiden löytäminen ja sitouttaminen toimintaan

Toinen vyyhti perustuu omaan havainnointiini ja kokemuksiini alueellisen kaupunginosakulttuurin tuotannossa. Lisäksi tämän vyyhdin määrittelemisessä olen käyttänyt apunani Helka ry:n toiminnanjohtaja Pirjo Tulikukan ja Artova ry:n Saara Vanhalan haastattelumateriaalia.

3. Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen

Kolmannen vyyhdin määrittelemisessä olen käyttänyt materiaalinani kaupunginosayhdistystoimijoille järjestämäni tulevaisuusverstaan materiaalia

4. Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen ja nykypäiväistäminen

Neljännän vyyhdin määrittelemisessä olen käyttänyt apunani haastattelumateriaaleja ja sosiaalisen median kirjoitusten havainnointia.

5. Rahoituskanavien kartoitus

Viidennen vyyhdin määrittelemisessä olen käyttänyt paljon hiljaista tietoa. Kaupunginosatoiminnan rahoituskanavat ovat muutoksen alla johtuen projektimaisen työtavan lisääntymisestä ja ikärakenteen muutoksesta. Kaupunginosatapahtumiin käytetään vapaaehtoistyön lisäksi myös tuotantorahaa eikä sponsorituki ole enää alueellisessa kaupunkikulttuurissa vieras käsite.

6. Yhteistoiminnallisuuden lisääminen Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa

Kaikki jumivyyhdit nojaavat viimeiseen, kuudenteen jumivyyhtiin. Yhteistoiminnallisuudella saadaan aikaiseksi kestävää kehitystä, jaetaan ideoita ja fasiliteetteja, ratkaistaan ongelmia ja opitaan toisten onnistumisista ja virheistä. Tiedottaminen omasta onnistumisesta on aikaisemmin aiheuttanut helposti kateutta, nyt toimintakulttuuri on kääntymässä avoimempaan suuntaan. Yhteistoiminnallisuuden tärkeys etenkin alueellisessa kaupunkikulttuurissa, jossa suurin osa tapahtumista, tempauksista ja perustoiminnasta toteutetaan vapaaehtoisvoimin on tärkeä tehdä näkyväksi. Tämän vyyhdin määrittelemisessä olen käyttänyt pääasiassa omaa kokemustani ja havainnointia kaupunginosatoiminnasta. Yhteistoiminnan tärkeys on tullut esille kaikissa opinnäytetyössäni esittelemissäni työpajoissa ja haastatteluissa.

Lisäksi olen käynyt yhteistoiminnallisuudesta useita "käytäväkeskusteluita". Ne ovat lähes aina päättyneet toteamaan siitä, että yhteistoiminnallisuutta olisi hyvä lisätä ja kehittää. Tämän takia olen keskittynyt työstämään yhteistoiminnallisuutta lisäävää sovellusta, jonka esittelen luvussa seitsemän.

6.1 Vyyhtien ratkaisuksi työkaluja

Olen havainnut vapaaehtoistoiminnassa useita eri kompastuskiviä, jotka usein johtavat sotkuisiin toteutuksiin, ihmisten loppuun palamiseen (Aktivisti-uupumus) ja poistumiseen vapaaehtoisprojekteista. En esitä jumivyyhteihin ratkaisuksi yleistettäviä viisasten kiviä. Usein ratkaisut ja toimintakulttuurin vakiintuminen ovat vahvasti kiinni toimijoista itsestään, heidän taustastaan, alueesta ja sen erityispiirteistä. Etenkin perinteistä ja alueen ikärakenteista. Esittelen tässä luvussa työkaluja kuuden jumivyyhdin avaamisen tueksi.

Alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa on esittelemieni vyyhtien lisäksi useita kompastuskiviä, jotka rajaavat pois tämän työni tuloksista.

Esittelen kehittämiäni Vyyhtipelin yhteistoiminnallisuutta lisäävänä sovelluksena tämän työni luvussa kahdeksan.

Esittelen seuraavaksi jumivyyhtien syntyprosessia ja vyyhtien avaamiseen sopivia työkaluja.

Hallitustyöskentelyn kokouskäytäntöjen keventäminen

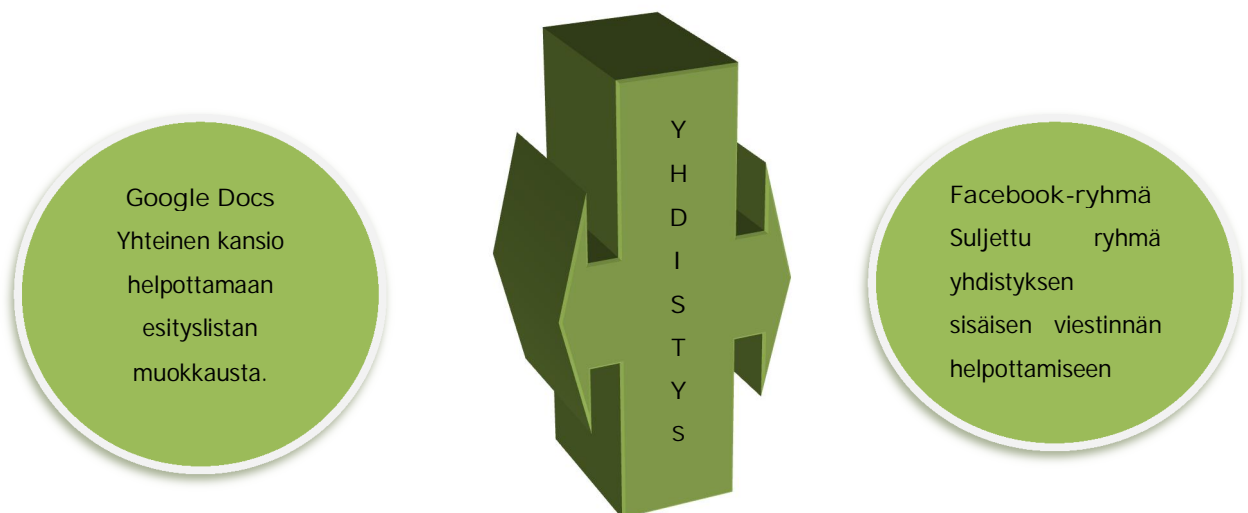
Pohjaten omiin havaintoihini Artova ry:n hallituksen jäsenenä sekä haastattelumateriaaleihin valitsen ensimmäiseksi avattavaksi vyyhdiksi Hallitustyöskentelyn kokouskäytäntöjen keventämisen. Tämä vyyhti on kartoitettu käyttäen menetelminä havainnointia, keskustelua ja haastatteluja. Hallitustyöskentelyn kokouskäytäntöjen raskaudesta puhuttiin myös Vyyhti –hankkeen ja Helka ry:n yhteistuotantona järjestämässä Minun tapahtumani 2012 –koulutustilaisuudessa, jossa hallitustyöskentely koettiin monelta osin raskaaksi ja aikaa vieväksi.

Koulutustilaisuuteen osallistuneet kaupunginosatoimijat toivoivat yhteistoiminnallisuutta lisääviä työkaluja ja koulutusta esimerkiksi yhteistoiminnalliseen tekstin työstöön ja pöytäkirjojen täydentämiseen.

Työkalu 1

Kysyin Vyyhti –hankkeen projektisuunnittelijalta, Jussi Linkolalta mitä työkaluja hän ehdottaisi otettavaksi käyttöön jos haluttan muokata, keventää ja uudistaa kaupunginosayhdistysten hallitusten kokouskäytäntöjä. Linkola ehdotti Facebookin ja Google Docsin yhteiskäyttöä. Yhdistyksen hallitus voisi perustaa oman suljetun facebook-ryhmän, jossa käytäisiin dialogia kokouksissa sovituista asioista. Facebook-ryhmä mahdollistaisi myös ajantasaisen yhdistyksen sisäisen viestinnän vaikkapa tapahtumatyöryhmien ja yhdistyksen perustoiminnan asioista viestimiseen.

Yhdistyksen kokouksissa oltaisiin kokouksen alusta asti tietoisia tapahtumien tuotannon ja muiden asioiden tilasta. Tämä vapauttaisi keskusteluaikaa kokouksessa käsiteltäville muille asioille. Google Docsiin olisi hyvä luoda yhteinen kansio, joka olisi avoin kaikille yhdistyksen hallituksen jäsenille ja varajäsenille. Kokousten esityslistat olisivat nähtävillä Google Docsissa hyvissä ajoin ennen kokousta ja kaikki hallituksen jäsenet pääsisivät tekemään tarvittavia lisäyksiä dokumentteihin ennen kokousta. Linkola muistutti vielä haastattelun lopuksi, että mitä vähemmän työvälineitä on käytössä, sitä paremmin ihmiset oppivat niitä käyttämään. Työkalut muodostuvat osaksi yhdistyksen arkistyöskentelyä.

Kaavio 4 sähköisiä työkaluja kaupunginosayhdistysten hallitusten kokouskäytäntöjen keventämiseksi. Koostettu Jussi Linkolan haastattelun materiaaleista.

Vapaaehtoistoimijoiden löytäminen ja sitouttaminen toimintaan

Tämän jumivyyhdin määrittelyssä olen käyttänyt menetelmänäni haastatteluita, havainnointia ja keskusteluita. Alueellisen kaupunkikulttuurin vapaaehtoistoiminta on muuttumassa yhä enemmän projektimuotoisempaan suuntaan. Projektimainen osallistuminen lisää paineita yhdistysten perustoiminnan ylläpitämiseen. Mistä löydetään pitkäjänteisesti toimintaan osallistuvia vapaaehtoistoimijoita? Pohjaan tämän vyyhdin myös vahvasti omaan kokemukseeni alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannosta. Monissa vapaaehtoisprojekteissa vapaaehtoisten löytäminen on osoittautunut hankalaksi. Olen myös huomannut omalta osaltani, että sitoutuminen pitkäjänteiseen yhdistystoimintaan on haastavaa, koska oman elämän tilannetta on hankala ennustaa pitkäksi ajaksi eteenpäin.

Alueellisessa kaupunkikulttuurissa toimitaan lähes sataprosenttisesti vapaaehtoisvoimin. Useat isot tapahtumat vaativat tekijöiltään sitoutumista ja massiivista aikaresurssien käyttöä. Uudet vapaaehtoiset toimijat tuovat tuotantoprosessiin uusia tärkeitä näkemyksiä ja innostusta, joten toiseksi jumivyyhdiksi ehdotan vapaaehtoistoiminnan lisäämisen. Olen tämän opinnäytetyön kirjoittamisen prosessin aikana useasti kuullut puhuttavan loppuun palamisesta ja yksittäisten ihmisten liian suurista vapaaehtoistyön taakoista. Yleispätevää ratkaisua vapaaehtoistoiminnan lisäämiseen en löytänyt. Esimerkiksi Artova ry:n tapauksessa vapaaehtoisten tuleminen mukaan on pitkältikin alueen yhdistyksen puheenjohtajan, Janne Kareisen ansiota. Artova ry on onnistunut lisäämään vapaaehtoisvoimaansa tekemällä tiivistä yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa. Tätä toimintatapaa ei voi yleistää muihin kaupunginosaan, sillä Artova ry toimii laadukasta ammattikorkeakouluopetusta tarjoavien oppilaitosten kupeessa. Esitän kuitenkin oppilaitosyhteistyön hyötyjen ja aloittamisen mahdollisuuden kartoittamista kaikille Helsingin kaupunginosayhdistyksille.

Innostamalla ja tehtävien pilkkomisella sekä kohdentamisella edesautetaan ihmisten sitoutumista. Tällöin vapaaehtoiset voivat ottaa itselleen tehtäviä, joita tietävät pystyvänsä kantamaan oman palkkatyön ja arjen pyörityksen lisäksi. Artovassa uusilta ihmisiltä tiedustellaankin heti aluksi, minkälaisia tehtäviä he haluaisivat tehdä ja mikä tuntuisi kehittävältä ja mieleiseltä. Näin toimitaan useassa muussakin kaupunginosayhdistyksessä, jotka tuottavat vuosittain isoja alueellisia kaupunkikulttuuritapahtumia vapaaehtoisvoimin.

Vapaaehtoistoiminnan fasilitoinnissa tärkeää on innostaminen, tehtäväkuvien selkeyttäminen ja pilkkominen helposti hallittaviksi ja riittävän kokoisiksi kokonaisuuksiksi. Vastuun jakaminen eri toimijoiden kesken mahdollistaa pienten toimintaryhmien perustamisen. Kuten aikaisemmin mainitsin, tämän jumivyyhdin ratkaisemiseksi ei ole kaikille kaupunginosayhdistyksille sopivaa konkreettista, toimivaksi todistettua työkalua. Sen takia ehdotankin työkaluiksi aikapankkia, fasilitaattoria ja koulutusta. Aikapankkia käyttämällä voidaan ostaa tai myydä omaa aikaa internetin kautta. Fasilitaattori voi olla alueelle palkattu koordinaattori, kuten Saara Vanhala. Vanhala vapauttaa aikaresurssia vapaaehtoistoimijoilta, osaa tuoda oikeanlaiset ihmiset toimimaan yhdessä. Vanhala liittää tapahtumat ja potentiaaliset vapaaehtoiset toimijat toisiinsa.

Palkatun fasilitaattorin saaminen alueelle ei ole itsestäänselvyys ja se vaatii yhdistyksen toimijoilta monenlaisia ponnisteluja. Tältä osin tämä työkalu ei ole helposti käyttöönotettava.

Työkalu 2 Aikapankki

Uusi yhteistyön muoto on aikapankki, jossa vaihtoyksikkönä on rahan sijasta palveluksen tekeminen. Helsinkiläisessä Stadin aikapankissa valuuttana on "tovi" eli yksi työtunti. Esimerkiksi Britanniassa toimiviin aikapankkeihin verrattuna Stadin aikapankin suosio on ollut poikkeuksellista.

Työkalu 3 Fasilitaattori alueelle

Fasioitointi sanan alkuperä on latinankielen sanassa "facil", joka tarkoittaa helppoa. Fasilitaattorit auttavat tekemään organisaatioiden ja verkostojen kehittämisen ja suunnittelun "helpoksi". (Suomen Fasilitaattorit ry.)

Fasilitaattori on mahdollistaja, joka toiminnallaan luovii monien eri ammattikuntien, erilaisten ihmisten ja toimintojen välimaastossa mahdollistaen asioiden tapahtumisen, ihmisten toimimisen yhdessä ja ihmisten sekä asioiden verkostoitumisen.

Suomen Fasilitaattorit ry:n fasilitaattorin määritelmään pohjaten voisi kaupunginosassa toimivan koordinaattorin, kuten Saara Vanhalan toimenkuvaa verrata fasilitaattorin työhön. Koordinaattori mahdollistaa Kaupunginosayhdistyksen ja Kääntöpaikan vapaaehtoisten toiminnan ja pitää käsissään useita jatkuvuuteen ja kehittämistoimintaan liittyviä naruja.

Fasilitaattorin ja johtajan ero on vapaaehtoistyössä hiuksenhieno. Vapaaehtoistyön johtaminen on yhtä tärkeää kun palkollisten johtamine, mutta siinä on sisältö- ja nyanssieroja. Vapaaehtoistyön johtamisessa pitää ottaa huomioon, että toimintaa tehdään enemmän tunteella ja sydämellä kuin töitä ansiopuolella. (Rosenborg, haastattelu helmikuu 2012.)

Vapaaehtoistyön johtaja kulkee vapaaehtoisen vierellä kuunnellen, jakaen ja antamalla vapaaehtoisen loistaa. Koska vapaaehtoistyötä varsinkin alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä ei johdeta perinteisin johtamismallein, fasilitaattori kannustaa ja kiittää ja mahdollistaa tekijöiden idean ituja jalostaen niitä yhteisön kanssa yhteiseksi hyväksi. (Rosenborg, haastattelu helmikuu 2012.)

Fasilitaattorin tai koordinaattorin palkkaamisen avustuksia voi tiedustella Helsingin sosiaalirahastosta tai Helsingin kaupungilta.

Työkalu 4: Koulutusta vapaaehtoistoimijoille

Kysyin yhdistysten koulutustarjonnasta Vyyhtipelin (ks. tämän työn luku numero kahdeksan) ensimmäisessä koepelaamissessiossa 8.3.2012. Kysymykseen oli vastaamassa sekajoukkue, jossa oli median edustaja, kaupunginosatoimija sekä Vyyhti –hankkeen projektisuunnittelija. Kysymystä kysyttiin pelin yhteydessä JUMI! –kortissa. Pelaajia pyydettiin kertomaan kahden tiimalasin kierron aikana, miten kuvitteellinen yhdistys saisi kehitettyä jäsentensä ja hallituksensa koulutusta. Vastaajat arvioivat, että yhdistys voisi järjestää koulutustoimintaa alueen oppilaitosten kanssa yhteistyössä. Lisäksi yhdistys voisi ottaa osaa Helka ry:n järjestämiin koulutustilaisuuksiin aktiivisesti. Yhdistyksen itse järjestämä aktiivinen koulutustoiminta koettiin mahdollisuudeksi.

Yhdistystoimijoille on tarjolla koulutusta Helsingin alueella Helka ry:n toimesta. Helka ry järjestää koulutusta tarpeen mukaan liittyen yhdistyksen perustoimintaan, kuten kirjanpito, yhdistystoiminta ja jäsenhankinta. Helka ry neuvoo myös yhdistyksiään henkilökohtaisesti ja puhelimitse. Lisäksi koulutustoimintaa koordinoi myös yhdistystoimijat.fi, jonka kautta yhdistystoimijat saavat vinkkejä yhdistystoimintaan ja sen kehittämiseen. Ensisilmäyksellä yhdistystoimijat.fi sivustolta saa laajan kattauksen yhdistystoiminnan perustiedoista sekä linkkejä eri toimijoiden järjestämään koulutustarjontaan. Sivuston mukaan yhdistystoimijoita kouluttaa esimerkiksi Kansan Sivistystyön liitto, joka toteuttaa räätälöityjä koulutuksia yhdistysten, liittojen ja ammatti osajien käyttöön.

Kansalaistoiminta sijoittuu itse myös nonformaalin ja informaalin oppimisen piiriin. Kansalaistoiminnan piirissä tapahtuu yksittäisten kansalaisten aktiivista toimintaa, jonka puitteissa syntyy hyvinkin intensiivisiä oppimiskokemuksia. Oppiminen on aktiivista tietojen ja taitojen konstuoimista, ei vain passiivista informaalin vastaanottamista ja mieleen varastoimista. Kansalaistoiminnan piirissä oppiminen on sosiaalinen prosessi. (Harju 2005, 55.) Yhdistystoiminnassa oleminen siis itsessään lisää tekijöiden oppimisprosessia.

Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen

Olen määritellyt tämän vyyhdin pohjaten keskusteluihin sekä järjestämäni tulevaisuusverstaan tuloksiin. Tulevaisuusverstaassa nousi esille vahvasti kaupunginosayhdistystoimijoiden huoli perustoiminnan ja tapahtumatuotannon jatkuvuuden turvaamisesta.

Järjestin itse yhden tulevaisuusverstaskokeilun tämän opinnäytetyöni aineistonkeruuprosessin aikana. Kävi ilmi, että tulevaisuusverstaas toimii hyvänä työvälineenä tai alustana yhdistystoiminnan tulevaisuuskuvien tarkasteluun.

Aloitimme verstastyöskentelyn menemällä erilaisten mielikuvaharjoitteiden avulla vuoteen 2020. Seitsemästä eri kaupunginosasta ja Helka ry:n työntekijöistä koostuva verstaasryhmä piirsivät käsin paperille oman kaupunginosansa sellaisena, jona se heidän mielestään näyttäytyy tulevaisuudessa.

Piirustustehtävän jälkeen jokainen kirjoitti A4 paperille, mitä heidän kaupunginosassaan tapahtuu tulevaisuudessa ja minkälainen sen heidän mielestään pitäisi olla. Näistä tulevaisuuskuvista taittelimme paperilennokkeja ja testasimme, kenen tulevaisuus oli lennokkain.

Tulevaisuusajatteluun orientoitumisen jälkeen pohdimme kaupunginosayhdistystoiminnan jumivyyhtejä tulevaisuudesta käsin. Osallistujat leikkivät kaupunginosayhdistysasiantuntijoita vuodessa 2020, jotka olivat tulleet kertomaan tämän päivän kuulijoille, miten he ratkaisivat jumivyyhdit vuonna 2011. (verstaas pidettiin vuonna 2011) Pääasiassa pysähdyimme tarkastelemaan yhdistysten kokouskäytäntöjen painavuutta.

Tulevaisuusverstastoiminta antaa kaupunginosayhdistystoimijoille työvälineitä käsitellä tämänhetkistä tilannettaan samalla kehittäen ryhmän ja yksilötason toimintaa. Rakensin *Tuottaja 2020, kurkistuksia kulttuurituotannon tulevaisuuteen (Hero 2012)* – julkaisun pohjalta mallin verstaatoiminnan hyödyistä alueellisen kaupunkikulttuurin toimijalle.

Tulevaisuuskuvien tarkasteluun ja jatkuvuuden turvaamiseen tarjoan työkaluksi tulevaisuusverstaita. Verstastoiminnasta löytyy tarpeellista tietoa ja vinkkejä Metropolia ammattikoreakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman Tuottaja2020 –hankkeen julkaisuista, jotka ovat ladattavissa hankkeen internetsivuilta <http://tuottaja2020.metropolia.fi/>.

Kaavio 5 Tulevaisuusajattelun hyödyt alueellisen kaupunkikulttuurin toimijoille

Monet esittelemistäni jumivyyhdeistä voivat olla ratkaistavissa tulevaisuusverstasmenetelmän avulla. Järjestämäni tulevaisuusverstaan osallistujat ratkaisivat fasilitaattorin palkkaukseen liittyvät ongelmat ottamalla käyttöön yhteisrahoitusmallin, jossa fasilitaattorin palkka maksettaisiin alueellisen palveluyhtiön kautta. Kankeat kokouskäytännöt ratkeaisivat sähköisten työkalujen käyttöönotolla, sillä tulevaisuudessa osallistujien näkemyksen mukaan kokousasiakirjat ja niihin liittyvät liitteet ovat kaikkien helposti luettavissa, muokattavissa ja kommentoitavissa jo hyvissä ajoin ennen koustia.

Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen ja nykypäiväistäminen

Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen on noussut useasti esille käymissäni keskusteluissa. Sosiaalisen median nopea nousu ja monenlaiset eri käyttömahdollisuudet ovat hämmentäneet monia seniori-ikään ehtineitä kaupunginosayhdistystoimijoita. Perinteinen julisteiden liimaus ja flyereiden jako on saanut rinnalleen sosiaalisesta mediasta nopean viidakkorummun, jonka käyttöönotto on hyvä aloittaa mahdollisimman pian. Tämän vyyhdin määrittelemiseen olen käyttänyt materiaalinani tulevaisuusverstaan keskusteluiden havainnointia, keskusteluita sekä minun tapahtumani 2012 –koulutuksen materiaalia.

Kaupunginosayhdistysten viestintä ja markkinointi on yhdistyksen toiminnan kannalta elintärkeää etenkin puhuttaessa jäsenhankinnasta ja yhdistyksen sisäisestä perustoiminnasta. Perinteisin ja paikkansa pitävin markkinoinnin muoto on laputus, eli julistemarkkinointi. Lisäksi kaupunginosayhdistykset markkinoivat ja tiedottavat tapahtumistaan myös omilla internetsivuillaan ja paikallislehdissä.

Alueellisen kaupunkikulttuurin tapahtumat nousevat esille myös hyvin valtavirtamediassa ja saavat palstatilaa näkyvästi. Sähköisten ympäristöjen käyttöönotto antaa mahdollisuuden yhteistoiminnallisuuteen tekstidokumenttien työstössä ja antaa mahdollisuuden jakaa kokonaisuuksia hallittaviksi paloiksi. Sosiaalinen media pitää sisällään paljon helppokäyttöisiä kanavia yhdistyksen perustoiminnan, ajanhallinnan ja sisäisen sekä ulkoisen viestinnän laajentamiseen ja helpottamiseen.

Vaikka ehdotan työvälineiksi sähköisten työkalujen käyttöönottoa, tuloksissani puhuu kuitenkin vahvasti perinteisen julistemarkkinoinnin tärkeys. Ihmisten lähestyminen sosiaalisen median kautta ei ole yksinään oikea ratkaisu. Ehdotan kahden toimintatavan tehokasta yhdistämistä toimivaksi kokonaisuudeksi.

Tämän jumivyyhdin avaamisen työkaluiksi ehdotan Jussi Linkolan Vyyhti –hankkeessa pilotoimien sähköisten työvälineiden jumppakerhojen käyttöönottoa. Kaikki Linkolan

jumpakerhojen materiaalit löytyvät tämän työni liitteenä. Lisäksi ehdotan sosiaalisen median eri sovellusten ja palveluiden käyttöönottoa yhdistystoiminnan yhteydessä.

Työkalu 5: Sähköiset työkalut haltuun kuntokerhossa!

Vyyhti –hankkeen projektisuunnittelija Jussi Linkola opiskelee mediatuottamisen YAMK koulutusohjelmassa. Hän on lopputyönsä yhteydessä kehittänyt Vyyhti –hankkeen toimintaan liitettäväksi sähköisen jumpakerhon, jossa kuka tahansa voi tutustua lyhyiden lähiopetuskertojen ajan erilaisiin sosiaalisen median tarjoamiin sähköisiin työkaluihin.

Jumpakerhojen alueet ovat omia kokonaisuuksiaan, joita voi käydä jumppaamassa joko yksitellen tai kokonaisuutena. Jumpattavia osa-alueita ovat blogi tiedotus- ja vuorovaikutuskanavana, tiedonhaku, tietovirtojen hallinta ja suodattaminen, Google Docs – maksuton, yhteiskäyttöinen toimisto-ohjelmisto, Facebook viestinnän ja yhteistoiminnan tukena, ajanhallintamenetelmät ja niitä tukevat sähköiset välineet ja Twitter-työpaja.

Erilaisia sähköisiä työkaluja:

Ajanhallintatyökalut

Google docs

Doodle

Sumpli

Slideshare

Pilvityökalut

Tallennuspalvelut

kuten Dropbox ja Icloud

Sähköposti

Skype

MSN messenger

Työkalu 6: Sosiaalinen media haltuun

Sosiaalinen media on auttanut samanmielisiä toimijoita löytämään toisensa ja kokoamaan voimansa. Esimerkiksi Kallio-liike Helsingissä on osallistunut näkyvästi kaupunginosan yhteisen toiminnan, kuten kaupunginosajuhlien, puistokirpputorien ja korttelikeittiöiden järjestämiseen sekä puolustanut esimerkiksi ruokajonossa olevia ihmisiä.

Sosiaalinen media on auttanut ihmisiä ottamaan kaupunkinsa haltuun entistä hanakammin. Helsingin ravintolapäivävallankumous ei ollut tietenkään yhtä järjestyttävä kuin esimerkiksi Lähi - Idän arabikevät, mutta paikallisesti se on ollut pieni vallankumous. (Moisio 2012.)

Yksi vallankumousten yhdistävä tekijä on sosiaalinen media, joka on auttanut tapahtumien alullepanijoita tietojen ja innon levittämisessä. Puhuttaessa vallankumouksesta helposti mielletään teot vastustamisena, mielenilmauksina ja lakkautuslistoina. Uudenlainen vallankumous tähtää paremman uudenlaisen arjen ideointiin ja luomiseen.

Tänä päivänä ensimmäistä kertaa vaikkapa 10-vuotias koululainen voi saada pätevästi esitellylle ja perustellulle mielipiteelleen hyvinkin paljon huomiota maailmanlaajuisesti, ja lehtien toimittajat ovat samalla viivalla maailman selittämisessä lukijoiden kanssa (Kaaro 2012).

Sosiaalinen media on kirjaimellisesti enemmän kuin mikään muu ihmisen teknologinen ja sosiaalinen saavutus. Se on antanut äänen, mahdollisuuden ja kyvyn miljoonille ihmisille ilmaista mielipiteitään ja muuttaa maailmaa. (Kaaro 2012.)

Ystävien haalimisesta koituvaa riskiä voidaan arvioida myös toiselta kantilta: ystävien verkostot ovat olleet aina olemassa, mutta sosiaalinen media on vain tehnyt ne näkyviksi eri tavalla kuin ennen. Alueellisessa kaupunkikulttuuritoiminnassa sosiaalinen media on henkilökohtaisen yhteydenpidon lisäksi myös perusteltu ja toimiva viestintäväline. Monet kaupunginosat ovat perustaneet itselleen facebook - sivustoja, kaupunginosatapahtumat vetävät yleisöä pelkän facebook -kutsun perusteella.

Valokuvia, kokemuksia, suosituksia ja muita tapahtumiin liittyvää materiaalia jaetaan kätevästi monen eri sosiaalisen median väylän kautta.

Facebook -tapahtuman tekeminen ja ilmoittautumisten seuraaminen antaa tapahtumajärjestäjälle jos ei välttämättä aivan todenmukaista, mutta kuitenkin suuntaa-antavaa tietoa potentiaalisten osallistujien määrästä. Tämä antaa mahdollisuuden reagoida esimerkiksi muuhun markkinointiin liittyvässä toiminnassa.

Twitteriä käyttämällä saadaan tapahtumasta tehtyä suoraa tiedotusvirtaa sosiaaliseen mediaan. Tämä koettiin erityisen hyväksi keinoksi etenkin Artova Film Festivaaleilla, jossa yksi vapaaehtoinen oli ottanut vastuulleen tapahtuman reaaliaikaisen markkinoinnin ja ulkoisen tiedottamisen sosiaalisen median kautta. Tapahtuman kulkua, voittajatöitä, puheiden sisältöä ja tunnelmaa kommentoitiin aktiivisesti tapahtuman aikana ja tietoa jaettiin Twitterin lisäksi moneen muuhunkin väylään kuten Facebookkiin.

Erilaisia sosiaalisen median verkkopalveluita

Facebook

Flickr

Habbo; Habbo Hotel

Huuto.net

Iii2

IRC-Galleria

Jaiku

Kuvake

Quaiku

Suomi 24

Twitter

Vuodatus.net

YouTube

(Sanastokeskus TSK ry 2010, 43)

Rahoituskanavien kartoitus

Tämä vyyhti aiheuttaa keskustelua ja mielipiteitä kaupunginosayhdistystoiminnassa. Toiminnan muuttuessa projektiluontoisemmaksi rahoituskanavatkin muuttuvat. Yhdistykset käyttävät rahoituskanavinaan ilmoitustilan myyntiä, (tapahtumissa, julisteissa, flyereissä) sponsorisopimuksia, apurahoja ja jäsenmaksuvaroja. Monessa kaupunginosassa tehdään vahvasti myös oravannahkakauppaa ja varsinainen raha liikkuu hyvin vähän. Tällaista toimintaa harjoitetaan etenkin Arabianrannassa, jossa paikalliset yritykset ja yhdistykset toimivat yhteistyössä tarjoten toisilleen rahan arvoisia palveluita käyttäen vaihtokauppaa.

Vaikka moni alueellisen kaupunkikulttuurin projekti pyörikin ainakin aluksi ilman rahoitusta, projektit tarvitsevat vakiintuakseen rahaa. Rahaa ei kuitenkaan yleensä tarvita paljon. Pienikin avustus saa projektin liikkeelle. Raha mahdollistaa keskittymisen toimintaan ja sisältöihin sekä toimii kannustimena, koska se kertoo tekijöille, että muutkin uskovat heidän juttuunsa. (Aitamurto & Siivonen 2012, 72.)

Kaupunginosayhdistysten toimintaa rahoitetaan monin erilaisin rahoitusmallein. Yleisesti kaupunginosat rahoittavat perustoimintaansa jäsenmaksuvaroista ja hakevat tapahtumakohtaista rahoitusta yleensä kaupungilta. Apurahoja haetaan esimerkiksi perinteeksi syntyneiden kaupunginosatapahtumien kuluihin kuten esiintyjäpalkkioihin.

Haastattelemani Artova ry:n puheenjohtaja Janne Kareinen kertoi, että kiinnostava rahoitusmalli palkatun työntekijän saamiseksi kaupunginonosiin voisi olla esimerkiksi alueen palveluyhtiön ja kaupunginosayhdistyksen välinen yhteispalvelusopimus, jolla katettaisiin vaikkapa työntekijän palkkaus sekä yhdistyksen perustoiminta. Tällainen yhteispalvelusopimus on käytössä menestyksekkäästi Artova ry:ssä. Toinen mahdollisuus Kareisen mukaan voisi olla alueen järjestöjen ja mahdollisesti myös yhdistysten palkkaama fasilitaattori tai koordinaattori. Palkkausavustuksen hakemisen ja saamisen jälkeen koordinaattori antaa työpanostaan rahoituskanavien kartoitukseen ja apurahojen hakemiseen.

Yhdistysten toimijoiden erityisosaamisen tuotteistaminen voisi myös tuoda yhdistyksille lisätuloja. Näitä tuotteistettavia palveluita voisi olla esimerkiksi luennointitoiminta, tilojen vuokraus ja asiantuntijapalvelut.

Ehdotan yhdistyksen rahoituksen keräämiseen toimintamalliksi sosiaalisten rahoitusmallien tuomista Suomeen.

Työkalu 7: Sosiaaliset rahoitusmallit. Crowdfunding⁶

Ruotsissa on käytössä sosiaalinen rahoitusmalli, jossa kansalaiset voivat osallistua haluamiensa kulttuuri palveluiden rahoitukseen jo niiden suunnitteluvaiheessa. Yksi toimiva sosiaalisen rahoitusmallin edustaja on Foundedbyme.com

En onnistunut löytämään tämän opinnäytetyöprosessini aikana Suomesta Ruotsin mallia vastaavia sosiaalisen rahoituksen malleja, joten työkaluiksi niistä ei vielä Helsingin alueelliseen kaupunkikulttuuriin ole. Joskin malli on monistettavissa ja hyväksi koettu. Foundedbyme.com:n lisäksi Ruotsissa toimii toinenkin sosiaalisen rahoituksen voittoa tavoittelematon malli, [CrowdCulture](http://CrowdCulture.com).

6.2 Yhteistoiminnallisuuden lisääminen Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa

Kaupunginosayhdistysten toimintakentällä yhteistoiminnallisuus on jumivyyhdeistä suurin ja näkyvin. Yhteistoiminnallisuutta lisäämällä saataisiin käyttöön yhteisiä voimavaroja ja yhteisiä fasiliteetteja. Kaupunginosayhdistyksillä on käytössään paljon materiaalia, tietoa, vapaaehtoisvoimaa ja intoa, jota jkamalla saataisiin herätettyä henkiin monia tapahtumia. Järjestin Vyyhti –hankkeen puitteissa kaupunginosa-toimijoille helmikuussa 2012 [Minun tapahtumani 2012](http://MinunTapahtumani2012.com) –nimisen koulutustilaisuuden,

⁶ Crowd rahoitus kuvaa kollektiivisen yhteistyön mallia yhdistäen rahaa ja muita resursseja yhteen yleensä internetin kautta. Crowdfundingin tarkoituksena on tukea pyrkimyksiä ihmisten ja organisaatioiden auttamisessa. Crowd rahoituksella tuetaan esimerkiksi kansalaisapua, taiteilijoita, erilaisia kampanjoita, startup-yrityksiä ja elokuvia.

jonka tarkoituksena oli tarkastella ja luoda yhteistoiminnallisuutta kaupunginosien välille. Samalla osallistujat saivat tukea kesän tapahtumien suunnitteluun. Fasilitetteja sisältävän tuen lisäksi osallistuja kokivat tärkeäksi henkisen tuen. Ryhmäkeskustelua yhteistoiminnallisuuden synnyttämisestä luonnehdittiin terapeutiseksi.

Syntyi Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin rautalankamallin määrittelemiseen tähtäävä blogiympäristö, jossa *Minun tapahtumani* -koulutuksen osallistujat työstävät toukokuuhun 2012 asti yhteistä rautalankamallia, jota voidaan käyttää tulevaisuudessa hyväksi kaupunginosayhdistystapahtumien tuotannossa. Lisäksi rautalankamalli on avuksi uusille vapaaehtoistoimijoille ja uusien tapahtumien synnyttämisessä. Yleisen tuotantoprosessin kaaviot eivät tyydyttäneet osallistujia, sillä kaupunginosatapahtumien tuotantoon liittyy paljon tuotantoprosessin osia, joita ei löytynyt suoraa muista rautalankamalleista.

Omien havaintojeni ja koulutustilaisuuksien pohjalta huomasi yhteistoiminnallisuuden olevan yksi tärkeimmistä kehittämisen kohteista alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannossa. Pohdin, minkälainen konkreettinen työkalu voisi lisätä yhteistoiminnallisuutta tai tietoisuutta siitä, miten tärkeää tietojen, taitojen ja fasilitteettien jakaminen on. Työkalu on tarpeen varsinkin tämän työn kirjoittamisen aikaan, jolloin ikärakenteet muuttuvat ja uusia, vielä kokemattomia toimijoita astuu kaupunginosatoimintaan. Toimintakulttuurin muutos lähtee toimijoista itsestään ja nykyisellään siihen tarvitaan toimivia työkaluja.

Aloin kehittämään uudenlaista sovellusta. Menetelmäkseni valikoitui nopeasti lautapeli, joka sisältää jo itsessään paljon yhteistoimintaa lisääviä elementtejä. Vyyhti – hanke osallistui pelin kehittämiseen aivan alusta asti ja rahoittaen lautapelin suunnitteluprosessia. Metropolian viestinnän koulutusohjelman Valon projektipäällikkö Riikka Häkkinen alkoi toimeksiantona suunnittelemaan pelin graafista ilmettä. Koska Vyyhtipelistä muodostui nopeasti toimiva ja kehityskelpoinen kokonaisuus, alkoi se samalla muodostumaan tämän opinnäytetyöni kannalta merkittäväksi innovaatioksi.

Tämän takia esittelen Vyyhtipelin työni tuloksena: konkreettisena työkaluna alueellisen kaupunkikulttuurin yhteistoiminnan lisäämiseen. Esittelen lautapelin tämän työni luvussa seitsemän.

Työkalu 11: Crowdsourcing⁷

Kassipalvelun ja muiden nettisovellusten avulla yhteistoiminnallisuutta

Kassipalvelu helpottaa tavaroiden lainaamista, ostoa ja myyntiä, palvelusten tekemistä, kimppekyytien organisointia ja muuta paikallisyhteisön sisäistä resurssinvaihtoa. Kassin käyttäjät voivat tarjota muille palvelun välityksellä tavaroita, palveluksia, kyytejä ja asuntoja ja vastaavasti pyytää näitä muita käyttäjiltä.

Palvelun tarkoituksena on muodostaa yhteisön sisäinen tavara- ja palveluhakemisto, ja vähentää näin tarvetta ostaa uusia tavaroita ja palveluita yhteisön ulkopuolelta. Palvelun käyttö säästää käyttäjänsä aikaa ja rahaa sekä luontoa. Samalla tutustuu myös kätevästi uusiin ihmisiin. (Kassipalvelu.)

Kassipalvelu sai alkunsa vuonna 2010 kahden diplomi-insinöörin perustamana. Kassipalvelu oli alunperin opiskelijoiden tutkimusprojekti, jonka tarkoituksena oli luoda teekkarikylään yhteistoiminnallisuutta. Syntyi Interaktive Oy niminen yritys ja Kassipalvelu. Yritys sai rahoituksen Helsingin ja Lahden kaupungeilta. Tällä hetkellä Kassipalvelu on koekäytössä Helsingin kaupunginosista Kalliossa, Pikku-Huopalahdessa sekä Pitäjänmäessä.

*”Samaan aikaan palvelu tuo ihmisiä yhteen ja on vielä taloudellista. Jos haluaa tehdä työtä, joka on hyödyllistä niin tää on sellaista, jonka parissa ainakin itse haluan tehdä”
(Juho Makkonen, kassipalvelun perustaja.)*

Yhteistoiminnallisuutta voi lisätä monenlaisten eri työkalujen avulla. Esimerkiksi useat kirjastot ja nuorisotalot Helsingin alueella lainaavat yhteiseen käyttöön erilaisia välineitä kuten vaellusvälineitä, urheiluvälineitä ja kameroita. Lainamalla tavaroita muiden käyttöön ei tehdä rahallista voittoa vaan luodaan yhteistoiminnallisuutta.

⁷ Sanalla Crowdsourcing ei ole vakiintunutta suomenkielistä vastinetta. Lyhyesti sanottuna sillä tarkoitetaan joukkoistamista.

Yhteistoiminnallista lainauspalvelua harjoittavia yrityksiä on muitakin: Netcycler, Greenriders, kyydit.net ja lainaaja.fi. Mielenkiintoisena nousee esille myös esimerkiksi kaupunkiviljelyä tukeva landshare -palvelu.

Työkalu 12: Lisäravinneruukku

Koottuani erilaiset työkalut, vyyhdit ja tämän opinnäytetyön teoriapohjan koin vielä tärkeäksi kaikkien tulosteni yhdistämisen. Kerroin työn johdannossa kehitteleväni helposti käyttöönotettavia ja konkreettisia työkaluja kaupunginosayhdistystoimijoille. Sen takia rakensin lisäravinneruukun, joka yksinkertaistaa ja kokoaa yhteen kaikki tämän työni tulokset.

Lisäravinneruukku kuvaa kaupunginosayhdistystoiminnan jumivyyhtejä jumien tai ongelmien sijasta lisäravinteiden, eli erilaisten työkalujen avulla voimakkaammaksi kasvatettuja asioita, jotka parhaimmillaan voivat olla uuden alku.

Kaavio 6: jumivyyhdit työkaluineen lisäravinneruukussa

Työkalu 13: alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannon rautalankamalli

Minun tapahtumani 2012 –koulutuksessa yhteistoiminnallisesti kevään 2012 lähiopetuskerroilla kehitetty alueellisen kaupunkikulttuurin rautalankamalli on tarkoitettu uusien kaupunginosayhdistystoimintaa aloittavien yhdistysten tai toimijoiden tueksi. Rautalankamallissa pyritään ottamaan huomioon kaupunkikulttuurin erilaiset mahdolliset jumikohdat ja ennakoimaan esimerkiksi aktivisti-uupumusta.

Minun tapahtumani 2012 –osallistajat ovat kehittäneet rautalankamallia pohjaten perinteisiin tuotannon porrasmalleihin. Perinteisiä malleja on muokattu seitsemän eri kaupunginosayhdistyksen aktiivitoimijan voimin Minun tapahtumani 2012 blogiympäristössä, sähköpostitse sekä ryhmän tapaamisissa keväällä 2012.

Minun tapahtumani on Vyyhti –hankkeen ja Helka ry:n yhteisesti toteuttama jaideoima kaupunginosayhdistystoimijoiden yhteistoiminnallisuutta lisäävä koulutusmalli. Koulutukseen on osallistunut seitsemän kaupunginosayhdistystä, Päivi Savolainen ja Pirjo Tulikukka Helka ry:stä, Artova ry:n hallituksen jäsen ja Vyyhti –hankkeen projektituottaja Nikita Gavrilenko. Olen itse toiminut kouluttajana ja keskusteluiden puheenjohtajana.

Rautalankamalli viimeistellään viimeisellä kokoontumiskerralla toukokuussa 2012. Rautalankamalli tulee olemaan saatavissa Helka ry:n sekä Vyyhti –hankkeen internetsivuilta. Rautalankamalli on myös tämän opinnäytetyöni liiteenä.

7. Pelaamalla yhteistoiminnallisuutta. Vyyhtipeli

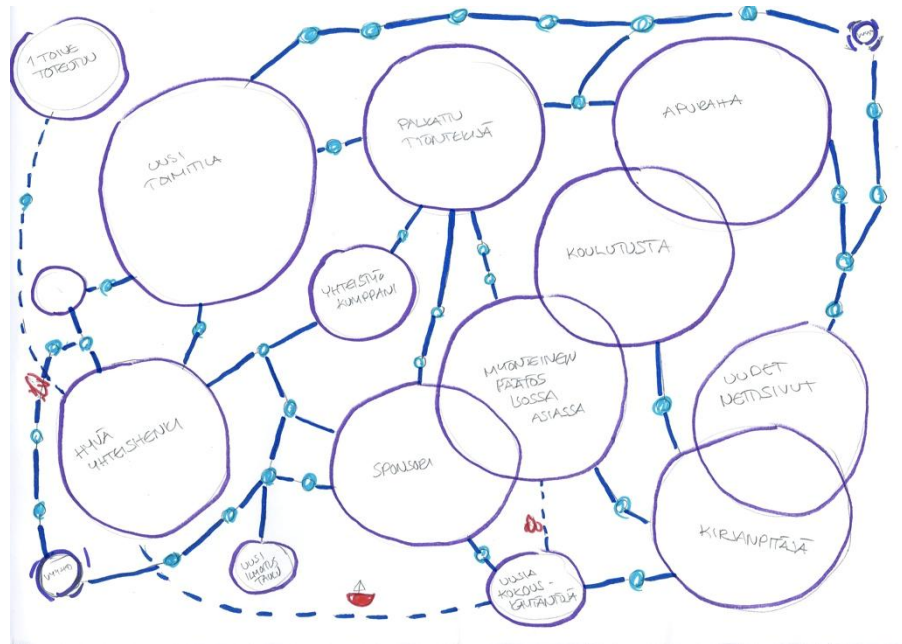
Kaikki tässä työssäni aikaisemmin esittelemäni työkalut ovat tietokoneella käytettäviä. Yhteisöllisyys syntyy toimivista kokonaisuuksista ja niiden hallinnasta sekä ihmisistä. Halusin kehittää opinnäytetyöni liitteeksi vielä työkalun, joka tuo aidosti ihmisiä toimimaan yhdessä. Otin muovailtavakseni toimivia yhteistoiminnallisuutta ja

yhdistysten perustoimintaa parantavia asioita. Halusin synnyttää uudenlaista jakamisen kulttuuria kaupunginosayhdistysten välille, joten kehitin lautapelin, jonka pelaajat pohtivat ja kehittävät alueellisen kaupunkikulttuurin fasilitoimista.

Noppapalejä on pelattu jo ainakin 5000 vuotta, sillä Shahr-i-Sokhtan raunioista Iranista on löydetty kaivausten yhteydessä jopa 5000 vuotta vanhoja eläinten luusta kaiverrettuja noppia. Tässä luvussa kerron lopputyöni liitteeksi kehittelemästäni yhteistoiminnallisuutta lisäävästä lautapelistä. Pelikehittelyn tukena on ollut Helka ry sekä Metropoliasta esittävän taiteen koulutusohjelmasta valmistunut Sanna Ristaniemi.

7.1 Vyyhtipelin taustaa – Mikä on Vyyhtipeli ja kenelle se on tarkoitettu?

Pohtiessani yhteistoiminnallisuuden vyyhtiä, kävin lävitse monenlaisia eri vaihtoehtoja, joilla saataisiin lisättyä yhteistoiminnallisuutta etenkin alueellisessa kaupunkikulttuurissa. Opinnäytetyöprosessin aikana havainnoimieni kaupunginosayhdistystoiminnan vyyhtien kärjeksi alkoi nousemaan etenkin yhteistoiminnallisuuden vähyys kaupunginosayhdistysten välillä. Koin tärkeäksi löytää väyliä yhteistyölle, verkostoitumiselle ja toimintakulttuurin uudistamiselle. Halusin luoda konkreettisen ja käyttökelpoisen välineen kaupunginosien yhteistoiminnallisuuden tueksi. Vyyhtipelin hahmottaminen alkoi käsin piirtäen.

Kuva 4: Vyyhtipelin ensimmäinen versio

Oman suunnitteluprosessini jälkeen pelin graafisessa suunnittelussa avuksi tuli Metropolian viestinnän koulutusohjelman Mediakeskus Valon projektipäällikkö Riikka Häkkinen. Mediakeskus Valossa tehdään markkinointi- ja mainosmateriaaleja, viestinnän monimuotoista suunnittelua ja toteutusta. Valon erikoisosaamista on graafinen suunnittelu, 3D, websuunnittelu sekä valokuvaus. Valossa tehdään myös alan tutkimus- ja kehitystyötä. Valon henkilökunta oostuu pääsääntöisesti alan opiskelijoista.

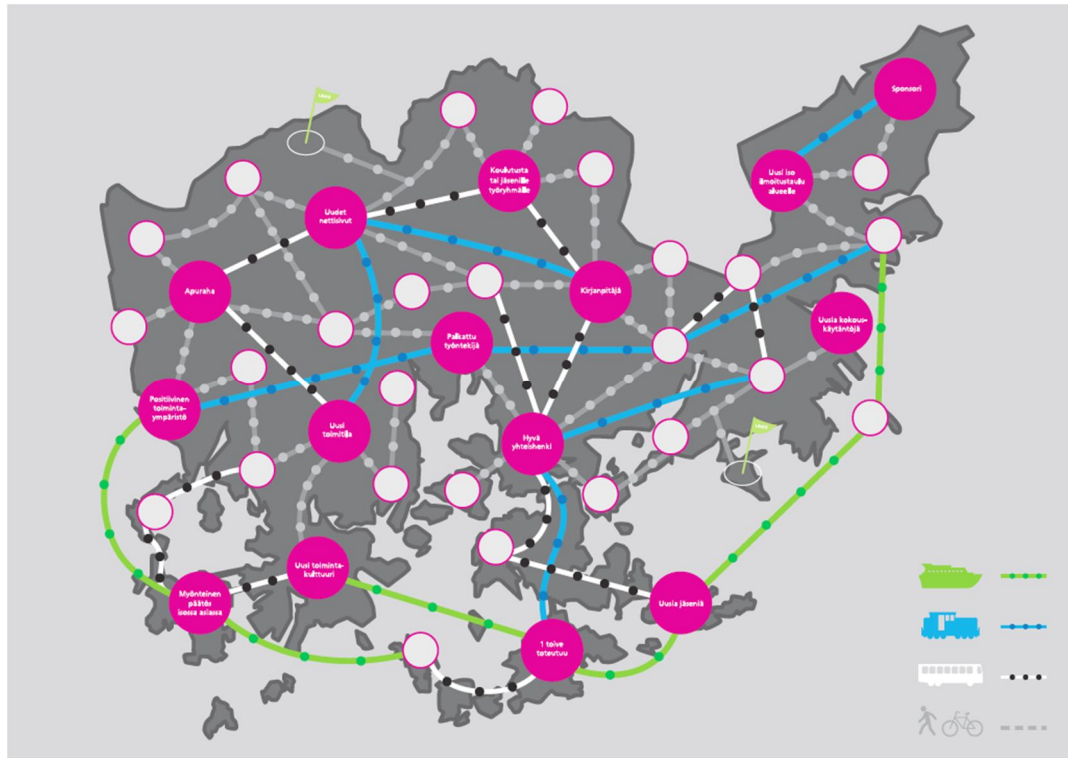

Kuva 5: Vyyhtipelin suunnittelua

Vyyhtipeli lukeutuu Strategiapeliin joukkoon. Strategiapelillä tarkoitetaan koko pelin kattavaa suunnitelmaa, jossa pelaajat voivat valita strategian, jota seurata pelin aikana. Kevyissä peleissä, kuten Vyyhtipeli on vain yksi toimiva strategia ja pelissä tehtävä päätöksenteko on strategian toteuttamiseen liittyvää taktikointia.

Kuva 6: Vyyhtiraha

Kuva 7: Vyyhtipelin pelilauta

7.2 Vyyhtipelin käyttöohjeet

Pelilauda koostuu vyyhti.metropolia.fi internetsivustolta printattavista materiaaleista, kuten pelilauda, jumikortit, valtausnappulat ja vyyhtiraha. Peli syntyy yhdessä leikkaamalla ja liimaamalla.

Pelissä kisata 2 joukkuetta, kummassakin maksimissaan 4 osallistujaa. Pelin aluksi molemmille joukkueille jaetaan 300 vyyhtirahaa. Joukkueille jaetaan myös valtauskiekot: toinen tiimi käyttää limevihreää puolta ja toinen aniliininpunaista.

Pelilaudalla on isoja, yhteistoiminnallisuudelle tärkeitä aniliininpunaisia ympyröitä, joista kumpikin joukkue valitsee pelin aluksi yhteisesti päätetyn määrän tavoiteltavakseen. Peli aloitetaan arpomalla nopalla. Suuremman silmäluvun saanut joukkue aloittaa pelin.

Päästyään nopan tasaluvulla tavoiteltuun kohteeseen, kohde vallataan asettamalla valtausnappula kohteen päälle oman tiimin väri ylöspäin. Vallatakseen kohteen on joukkueen jäsenten kerrottava muille pelaajille, miksi joukkue lähti tavoittelemaan juuri kyseistä kohdetta.

Peliin kuuluvat myös pienet vihreät ympyrät, joiden kääntöpuolelta paljastuu joukkueen oikeassa arkielämässä tarvitsemia pikkuasioita. Pienen vihreän pelimerkin kohdalle osuessaan joukkue maksaa 100 vyyhtirahaa kassaan ja saa lunastaa merkin itselleen.

Jotta jännitys pysyisi yllä, pienten vihreiden ympyröiden kääntöpuolelta voi paljastua myös JUMI! Jumimerkin saatuaan joukkue nostaa jumikortin ja vastaa kortissa esitettyyn kysymykseen. Aikaa jumivyyhdin ratkaisemiseen on kahden tiimalasin käännön tai yhden virtuaalisen tiimalasin kierron verran. Virtuaalinen tiimalasi ja noppa ovat printattavan materiaalin liitteenä vyyhti.metropolia.fi sivustolla.

Peli päättyy, kun toinen joukkueista on saanut kaikki sovitut aniliininpunaiset ympyrät valloitettua itselleen ja palannut lähtöruutuun nopan tasaluvulla.

Pelaamisen jälkeen joukkueet jakavat omista vihreistä ympyröistään kolme toisen joukkueen kanssa. Mikäli pelaamiseen haetaan lisähaastetta, voivat joukkueet pohtia realistisesti, minkälaisia asioita he voisivat keskenään jakaa edistääkseen omaa ja toisen joukkueen pelin ulkopuolista toimintaa.

Vyyhtipeli on sovellettavissa monien eri ryhmien työkaluksi. Säännöt ovat vapaasti sovellettavissa ja pelin aikana tehdyt sääntömuutokset ovat sallittuja.

7.3 Vyyhtipelin jatkokäyttö

Kuten jo luvussa 2 mainitsen: Kehittämistoiminnan yhteydessä puhutaan yhtäältä idean keksimisestä ja toisaalta sen levittämisestä. On tärkeää, että toimivan työkalun kehittämisen ja testaamisen jälkeen sen säilymiseksi tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Jo hyväksi havaitun toimintatavan levittäminen on diffuusiota, joka muodostuu idean myymisestä, idean käyttöönotosta, idean käytön valvonnasta ja toimenpiteistä, joilla

estetään idean käytöstä luopuminen. (Toikko & Rantanen 2009, lainaten Hellström 2004, 14-19.)

Vyyhtipeli jää hankkeen päätyttyä käyttöön Helka ry:n toimijoille. Peluuttamista on kesäksi 2012 palkattu ohjaamaan ja opettamaan teatteri-ilmaisun ohjaaja ja lautapeli-asiantuntija Sanna Ristaniemi. Lautapelin lisäksi on suunnitteilla suuri muovinen mattopeli, joka on muokattu versio Vyyhtipelistä. Tällöin Vyyhtipelistä tulee pop-up peli, jossa yhteisöllisyyttä voi pelata missä tahansa kaupunginosassa milloin tahansa. Tässä pelissä ihmiset toimivat pelinappuloina ja peliin lisätään nykyistä enemmän toiminnallisia ja osallistavia sisältöjä. Ensimmäinen mahdollisuus pelata muovista mattopeliä järjestetään osana Arabianrannan Katutaidetapahtumaa toukokuussa 2012. Tarkoituksena on startata ketjuhaastepeli, jossa peliä pelanneet kaupunginosat haastavat toisia kaupunginosia pelaamaan kanssaan. Pelin tulokset kirjoitetaan kunkin pelin jälkeen pelin kääntöpuolelle tussilla.

Koska Vyyhtipeli osoittautui toimivaksi ja tarpeelliseksi työkaluksi jo pelin suunnitteluprosessin aikana, päätin työstää internetissä julkaistavan kaupunginosatoimijoille kohdistetun pelin lisäksi vielä toisen peliversion, jossa pelilauta on tyhjä tekstistä. Pelaajat voivat tällöin itse muovata pelin käyttöönsä työstämällä yhdessä pelilaudan tekstit ennen pelaamisen aloittamista. Tätä tullaan kokeilemaan ensimmäistä kertaa toukokuussa 2012 Jyväskylän kaupunginteatterin toimintatiistaissa, kun Vyyhtipelistä tulee osa kaupungin päättäjien ja nuorten iltaa. Vyyhtipelin avulla pyritään avaamaan uudenlainen keskusteluyhteys ja yhteistoiminnallisuuden muoto.

Vyyhtipeli on myös mahdollista liittää Kassipalveluun lainattavaksi tuotteeksi. Tällöin valmiiksi askarreltu kaupunginosatoimijoille suunnattu sekä vapaasti muokattavissa oleva pelialusta olisi lainattavissa Kassipalvelun internetsivujen kautta. Lainaupalveluun voisi antaa myös Vyyhtipelin mattoversion. Maton voisi hakea Helka ry:n toimitiloista Helsingin keskustasta. Ennen pelaamista Helka ry:n toimijat antaisivat tuleville pelaajille lyhyen opastuksen pelaamisesta ja pyytäisivät pelaajia kirjaamaan pelinsä tulokset lyhyesti pelin kääntöpuolelle pelaamisen jälkeen.

8. Pohdinta ja yhteenveto

Ruohonjuuritason liikehdintä on voimistumassa vahvasti. Toiminta nojaa kansalaisten tekoihin, ei vain edustuksellisen demokratian mahdollistamiin valintoihin. Ihmiset ovat alkaneet oma-aloitteisesti järjestäytymään ja ratkaisemaan yhteiseen hyvään liittyviä asioita. Nämä ryhmät, yksittäiset ihmiset, perheet ja yhteisöt kyseenalaistavat rajan yksityisen ja julkisen toiminnan välillä.

Enää ei ole itseisarvona olettaa, että jokin julkinen toimija järjestäisi itsenäisesti palveluita, vaan toiminnan tuottamisesta tehdään jokaisen ihmisen kansalaisoikeus. Mitä ihmeellisimpiä ja kekseliäämpiä asioita tuotetaan yhteisöllisillä ratkaisuilla, jopa ilman rahoitusta. Kulttuurituottajat, kuten Kääntöpaikan Saara Vanhala tuovat oman ammatillisen huippuosaamisensa lisäksi eteenpäin vievän ja ammatillisen värin alueellisen kaupunkikulttuurin kentälle. Nämä dynamot pohjustavat toiminnallaan kaupunkikulttuurin tietä kaupunginosa 3.0 päivitystä varten.

Monen hyvän ja toimivan asian takana on yksi vapaaehtoistyötä tekevä tulisielu, joka on laittanut useita henkilökohtaisia vapaa-ajan tuntejaan likoon tuottaakseen ja mahdollistaakseen yhteistä hyvää ja sen jatkuvuutta. Kulttuurituottajan onkin hyvä nähdä tässä hyvin vahva signaali. Vaikka tällä hetkellä ala kärsiikin rahoituksen ja monien tärkeiden fasilitteettien puutteesta, on liki pakko huomata monien signaalien vahvistuminen ja muuttuminen trendeiksi. Alueellinen kaupunkitoiminta saa enemmän ja enemmän mediatilaa ja se koetaan seksikkääksi ja trendikkääksi toiminnaksi, jossa halutaan olla mukana.

Kulttuurituottajalla on mahdollisuus vaikuttaa ratkaisevasti rahoituskysymyksiin ja kaupunkikulttuurin tuotannon laatuun juuri nyt, kun uusia toimintakulttuurimalleja luodaan. Kulttuurituottajan rooli liittyy vahvasti ennen kaikkea fasilitoimiseen, eli asioiden mahdollistamiseen. Ja tätä roolia alueellinen kaupunkikulttuuri vahvasti tarjoaa ja tarvitsee.

Tutkimukseni parasta antia omasta mielestäni on ollut ymmärrys siitä, että kulttuuri ja sen mukanaan tuomat ilmiöt ovat hankalasti määriteltävissä. Sosiaalisen median kautta saamani ymmärrys kulttuurin hyvin monimuotoisista vaikutuksista ihmisten elämään on avannut silmiäni ja tuonut tutkimukselleni merkitystä. Kaupunginosat ovat erilaisia,

joten niitä ei voi niputtaa samojen käsitteiden, työkalujen tai määreiden mukaan. Maailma on suuressa yhteiskunnallisessa muutoksessa. Tai ainakin muutoksen äärellä.

Kaupunginosien erilaisuus on rikkaus, joka muovautuu kansalaisyhteiskunnan uusien arvojen mukaan yhdessä kaupunginosakulttuurin kanssa. Tulisielut kuljettavat kulttuuria, elävät siinä ja luovat uusia merkityksiä. Diginatiivit muovaavat identiteettiään uusin välinein ja uusin ajatuksin. Kansalaisyhteiskunta vannoo YIMBY - ajattelun nimeen. Me kaikki elämme samassa, hyvin monimuotoisessa globalisoituvassa yhteiskunnassa kokien elämyksiä ja luoden omaa identiteettiämme tarttuen niihin *händeleihin*, jotka meille kulloinkin esittäytyvät parhaimpana tarttumapintana.

Tätä opinnäytetyötä on kirjoitettu useassa eri kaupunginosassa kahviloissa, ystävien kotona, bussissa, junassa, raitiovaunussa, metrossa ja laivassa. Eläminen ja aktiivinen toiminta alueellisen kaupunkikulttuurin keskellä on toiminut parhaimpana ja tuottoisimpana tutkimusmenetelmänäni.

Ihan lopuksi haluaisin kiteyttää, että alueellinen kaupunkikulttuuri on käsitteenä monimuotoinen. Se pitää sisällä yhtä monta rakennuspalikkaa kuin kaupungissa on ihmisiä. Jokainen osallistuu siihen joka päivä tietämättäänkin. Kaupungin asukkaat muodostavat kaupungin sykkeen, kiertokulun ja mielentilan. Alueellisen kaupunkikulttuurin fasilitoimisen työkalut ovat hyvin viitteellisiä. Yksi väline toimii siellä, toinen täällä. Esimerkiksi sosiaalinen media toimii hienosti luonnollisena viestintä- ja markkinointikanavana joissain kaupunginosissa.

Joissain taas perinteinen laputtaminen, eli julisteiden liimaaminen ja asukkaiden tiedottaminen mainoksilla suoraan postilaatikoihin on paras työkalu. Työni osoittaa kuitenkin sen, että kaikki työkalut tukevat toisiaan. Työni teoriapohja on toivottavasti toiminut lukijalle pintaraapaisuna siitä, mitä kaikkea kaupungeissa tapahtuu, miten kaupunginosat ovat saaneet alkunsa ja miten kaupunkikulttuurin edistämiseen voisi itse osallistua.

Haluan kiittää tämän lopputyön tekemisen prosessissa minua tukeneita ihmisiä kuten lukuisia tulisieluja, jotka ovat antaneet henkilökohtaista vapaa- ja työaikaansa vastatakseni kysymyksiini ja etenkin rakasta perhettäni, joka on olemassaolollaan

osoittanut yhteistoiminnallisuuden ja lähimmäisestä välittämisen tärkeyden. Lisäksi suuri kiitos kuuluu tämän työni ohjaajalle, Leena Björkqvistille.

Toisen ihmisen huomioonottaminen ja auttaminen mahdollistavat monia asioita tuoden sisältöihin aivan uusia merkityksiä. Työn kirjoittamisen aikaan vaivuin monesti tunteeseen, että en toivoisi sen ikinä valmistuvan. Niin mielenkiintoisen leikkikentän alueellinen kaupunkikulttuuri useine toinen toistaan kiinnostavampine ilmiöineen on.

Henkilökohtaisesti voi varauksetta todeta rakastavani Helsinkiä. Se on olohuoneeni, keittiöni, pihani ja parvekkeeni. Raitiovaunujen kiskojen ääni, piknik Espalla, Hietsun kirpputori, Suomenlinna, Koffin puisto, Kauppatori ja Senaatintorin mukulakivet. Helsinki on täynnä seikkailuita, tuoksua ja monimuotoisia ja persoonallisia kulttuuritapahtumia, joista kirjoittaminen on ollut etuoikeus.

9. Oman työn arviointi

Lähdin kirjoittamaan tätä opinnäytetyötä suurella innostuksella ja vahvalla motivaatiolla. Halusin oppia enemmän tutkivasta kirjoittamisesta ja ison tekstikokonaisuuden hallinnasta. Halusin myös saada aikaiseksi opinnäytetyön, josta olisi oikeaa ja konkreettista hyötyä.

Alueellinen kaupunkikulttuuri on aihe, joka muuttuu ja muovautuu jatkuvasti. Joka päivä syntyy uusia tapahtumia, uusia ajatuksia ja uusia työvälineitä, joista voi lukea sanomalehdistä, sosiaalisesta mediasta. Tapahtumat näkyvät ja kuuluvat ja kaupungista muodostuu asukkaiden muovailuvahaa, jossa kaupunginosia, kortteleita ja puistoja muokataan omiin tarkoituksiin sopiviksi.

Haasteenani oli heti alusta asti opetella erottelemaan lukijalle relevantti tieto, tutkimuksen kannalta relevantti tieto ja itseäni kiinnostava ja itseäni kasvattava ja opettava tieto toisistaan. Mihin asettaa punainen lanka ja mikä on ylipäänsä oma lähtötasoni tutkimusta tehdessäni? Tulin löytäneeksi enemmän kysymyksiä kun vastauksia. Jouduin perumaan työprosessin loppuvaiheessa useita väittämiäni ja jopa muuttamaan tulosluvussa asioita jopa otsikkotasolla.

Kehittämismenetelmien valinta tuntui helpolta, sillä olin alusta asti päättänyt perehtyä kaupunkikulttuuriin laajana käsitteenä ja olin tietoinen sen purskeisesta tilasta. Halusin menetelmikseni metodeita, jotka ovat kiinni tässä päivässä. Sosiaalisen median havainnointi ja osallistuminen kirjoitteluun oli onnistunut prosessi. Sain lukuisilta täydennyksiä ja vahvistusta omalle havainnoinnilleni. Esimerkiksi pohtiessa kaupunkikulttuuria huomasin, että sen pystyi määrittelemään yhtä monella eri tavalla kuin sillä oli määrittelijöitä. Olisi ollut mielenkiintoista laajentaa tutkimusta pohtimaan myös sitä, miten eri tavoin ihmiset mieltävät oman kaupunkinsa. Minkälainen tila kaupunki on sen asukkaille? Miten maaseudun ihmiset mieltävät kaupungin? Voiko kaupunki olla osana ihmisen identiteettiä?

Omalla kohdallani kaupunkilaisuus tarkoittaa monia asioita, joiden jättäminen pois tästä opinnäytetyöstä oli välillä hankalaa. Punaisen viivan piirtäminen ja sen seuraaminen oli mielenkiintoisten asioiden edessä prosessin aikana joskus haastavaa ja jouduin useaan otteeseen poistamaan omasta mielestäni tärkeitä mutta työn kannalta epärelevanttejä kappaleita. Kirjoitusprosessin aikana sain siis harjoitella lukijan asemaan asettautumista ja epäitsekästä kirjoittamista, jossa kirjoittajan itsensä kokemukset ovat suurilta osin punaisen langan ulkopuolella.

Tutkimuksen edetessä huomasin, että ei olekaan alueellisen kaupunkikulttuurin fasilitoinnin ongelmia. On vyyhtejä, jotka yhdistettynä oikeisiin työkaluihin muuttuvat mahdollisuuksiksi kehittää alati uutta.

Olin työn alkuvaiheessa lähtenyt liikenteeseen asetelmasta, jossa olin havainnut ja haastattelumateriaalin perusteella todennut Helsingin alueellisen kaupunkikulttuurin fasilitoinnissa olevan useita ongelmia, joita on hyvä ratkoa. Oli hienoa huomata opinnäytetyön itsessään olevan kirjoittajaa kehittävä prosessi. Miten kuuluu toimia kun huomaa työn lähtökohdan olevan tutkimustulosten varjossa väärä?

Mitä tapahtuu, kun huomaa omien tutkimustulosten olevan alkuperäistä tutkimusongelmaa kumoavia kertoen, että koko ongelmaa ei kenties ole edes olemassa? Ja vieläkin laajemmin, miten opin suhtautumaan siihen, että alueellinen kaupunkikulttuuri on niin elävä kenttä, että omat tutkimustulokseni, työssä esittämäni

ilmiöt ja nousussa olevat asiat ja etenkin sosiaalinen media muuttuu niin nopeasti, että olen tutkimuksineni eilispäivää hyvin nopeasti?

Kuvaan tutkimuksessani vahvasti tätä hetkeä, tämän hetken ilmiöitä ja ihmisiä ja kaupunkia. Toivon, että työlläni voi olla toisille tutkijoille painoarvoa tulevaisuudessa antaen tietoja vuoden 2012 ilmiöistä ja tilasta alueellisen kaupunkikulttuurin kentällä. Tämän lisäksi toivon Vyyhtipelin synnyttävän innostusta, rohkeutta ja monia uusia verkostoja, tapahtumia, ystävyysuhteita ja alueellisia tapahtumia.

Olen omasta mielestäni saavuttanut suurilta osin sen, mitä lähdin hakemaan. Huomaan kirjoittamisprosessin olevan itselleni nyt paljon tutumpi kuin se aloittaessa oli. Olen vieläkin hyvin motivoitunut ja innostunut jatkamaan tutkivaa kirjoittamista ja olen oppinut malttia ja asioiden erittelykykyä, joka on itselleni hyväksi työkaluksi tulevaisuuden työkentille. Opinnäytetyön on tarkoitus osoittaa oppineisuutta. Itse työ kirjallisena panostuksena on oman näkemykseni mukaan kulttuurituottajan (yamk) osoitus siitä, että hän kykenee hallitsemaan kirjoittamiseen liittyviä prosesseja.

Kulttuurituottaja tietää oman alueensa ilmiöt ja niihin liittyvät tärkeät julkaisut, joista hän osaa valita tärkeimmät ja ajankohtaisimmat tutkimusaineistokseen. Kulttuurituottaja yamk pystyy kirjallisen työnsä ohessa kehittämään opinnäytetyön aiheena olevaa kenttää ja esittämään konkreettisia välineitä, tapoja tai ehdotuksia kehitystyön tueksi työn tilaajalle. Kulttuurituottaja yamk osoittaa oppineisuutensa myös sillä, että ymmärtää työnsä ja sen kautta tutkimiensa ilmiöiden globaalin paikan ja tietää oman tutkimuksensa yhteiskunnallisen tarpeen. Näihin seikkoihin pohjaten arvioin oman opinnäytetyöprosessin olleen oikeilla jäljillä ja onnistunut osoitus osaamisestani ja kehittymisestäni prosessin aikana.

Jatkan mielelläni keskustelua alueellisesta kaupunkikulttuurista ja vastaan mielelläni työni lukemisen aikana heränneisiin kysymyksiin.

Susanna Snellman

susannasnellman@gmail.com

"Kaupunkikulttuuri on sellaista toimintaa, joka lähtee kaupunkilaisista itsestään. Toimintaa, joka vaatii urbaanin ihmisvillinä ja massan". (Paavo Arhinmäki, sähköpostihaastattelu maaliskuu 2012)

Lähteet

Aitamurto, Tanja & Siivonen, Riku 2012. Omin voimin – mutta yhdessä. Tekemisen demokratian ensimmäiset askeleet.

Vaasa: Waasa Graphics Oy. Tilaaja: Kuittinen, Ossi. Sitra

Björkqvist, L., Halonen, K., Hero, L-M., Iso-Aho, J., Teye O., Uotila P. 2012. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Kulttuuri ja luova ala, Tuottaja2020 – loppuraportti. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Diginatiivi. [verkkodokumentti]. Helsinki: Mediakasvatus.fi.

Saatavuus:

<<http://www.mediakasvatus.fi/tietopankki/wiki/diginatiivi>> (luettu 21.4.2012).

Filander, Karin & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta (toim.) 2009. Yhteisöllisyys liikkeessä. Helsinki: Gummerus. Kansanvalistusseura. Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.

Hautamäki, Lauri & Virtanen, Aaro 2005. Elävä Kaupunginosa: Kaupunginosatoiminnan opas. Jyväskylä: Gummerus.

Heikkinen, Timo & Mattila, Hannu 2009. Minne menet kaupunki?

Espoo: Teknillinen korkeakoulu.

Helsingin historiaa. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin kaupunki 2012.

Saatavuus: <http://www.hel.fi/hki/helsinki/fi/Helsinki-tietoa+ja+linkkej_/Helsingin+historia> (luettu 14.2.2012).

Helsinki tanssii. [verkkodokumentti]. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu 2012.

Saatavuus:

<[http://www.metropolia.fi/ajankohtaista/tapahtumat/teatteri/esitys/?tx_ttnews\[tt_news\]=3241&cHash=16816d171b0036e60f4132aa1090f56a](http://www.metropolia.fi/ajankohtaista/tapahtumat/teatteri/esitys/?tx_ttnews[tt_news]=3241&cHash=16816d171b0036e60f4132aa1090f56a)> (luettu 9.3.2012).

Historia.net. [verkkodokumentti]. Bonnier Publications 2012.

Saatavuus: <<http://historianet.fi/kysy-meiltae/milloin-nopat-on-keksitty>> (luettu 26.1.2012).

Ilmonen, Mervi 2011. Mitä on urbaani? [verkkodokumentti]. Helsinki: Aalto-yliopisto, URBA.

Saatavuus: <http://urba.fi/sites/default/files/pdf-artikkelit/YTKB9903_Ilmonen.pdf> (luettu 1.11.2011).

Ilvonen, Anne 2005. Yhteisö ja kansalaisyhteiskunta.
Vantaa: Opintotoiminnan keskusliitto.

Kaupunginosien tarinat. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin kaupunki, Tietokeskus.

Saatavuus: <<http://www.hel2.fi/tietokeskus/1945/10/>> (luettu 14.2.2012).

Kaupunkiviljelystä versoo iloa ja yhteisöllisyyttä asukkaiden elämään.

[verkkodokumentti]. Helsinki: Ruokatieto Yhdistys ry 2012.

Saatavuus:

<http://uutiset.ruokatieto.fi/WebRoot/1043198/X_Uutistenhallinta-2-1-palsta_uusi.aspx?id=1227777#.T2cP_whZvtx.facebook> (luettu 19.3.2012).

Kanoja ja kattopuutarhoja – kaupunkiviljelyn trendejä Yhdysvalloissa.

[verkkodokumentti]. Kaupunkiviljely.fi 2012.

Saatavuus: <<http://kaupunkiviljely.fi/category/kaupunkiviljelya-maailmalla/>> (luettu 23.3.2012).

Kohti yhteisöllisempää kaupunkiasumista. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto.

Saatavuus: <<http://hkiksv.wordpress.com/>> (luettu 1.11.2011).

Koskijoki, Maria 1997. Kotikaduilla – kaupunkilaiselämää 1970-luvun Helsingissä.

Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Kulttuurituotanto, aikuiskoulutus. [verkkodokumentti]. Helsinki: Metropolia

Ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotannon koulutusohjelma 2012.

Saatavuus: <<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-aikuiset-kulttuuriala/kulttuurituotanto/>> (luettu 26.2.2012).

Landry, Charles 2007. The Art of City Making. Trowbridge: Cromwell Press.

Makkonen, Juho & Virolainen, Antti. Kassipalvelu. [verkkodokumentti]. Helsinki: Aalto-yliopisto, OtaSizzle –tutkimusprojekti. Saatavuus: <<http://aalto.kassi.eu/>> (luettu 9.3.2012).

Mikkonen, Minttu 2011. Parempi kuin Berliini. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin sanomat.

Saatavuus: <<http://www.hs.fi/paakirjoitukset/Parempi+kuin+Berliini/a1305549817056>> (luettu 22.11.2011).

Missä Helsingin ydinkeskusta tarkalleen sijaitsee. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin sanomat.

Saatavuus:

<<http://www.hs.fi/kulttuuri/HS+kysyy+Miss%C3%A4+Helsingin+ydinkeskusta+tarkalleen+sijaitsee/a1305559600596>> (luettu 21.4.2012).

Mäenpää, Pasi.. [et al] 2000. Sanat kivettyvät kaupungiksi: tutkimus Helsingin kaupunkisuunnittelun prosesseista ja ihanteista. Espoo: Teknillinen korkeakoulu.

Niinikoski, Marja-Liisa & Välikangas, Liisa 2012. Uusi yhteisöllisyys muuttaa demokratiaa. [verkkodokumentti]. Helsinki: Hs.fi.

Saatavuus:

<<http://www.hs.fi/paakirjoitukset/Uusi+yhteis%C3%B6llisyys+muuttaa+demokratiaa/a1305556345835?ref=fb-share>> (luettu 24.2.2012).

Puurakentaminen Helsingin niemellä. [verkkodokumentti]. Helsinki: Helsingin kaupunki.

Saatavuus: <<http://www.hel2.fi/kaumuseo/kavely/puutalot/puuintro.html>> (luettu 14.2.2012).

Saari, Mikko. Lautapelit harrastuksena. [verkkodokumentti]. Suomen lautapeliseura ry

Saatavuus: <<http://www.lautapeliseura.fi/index.php?id=85>> (luettu 26.1.2012).

Saari, Mikko 2008, Lautapelisanasto. Lautapeliopas. [verkkodokumentti] Saatavuus:

<<http://www.lautapeliopas.fi/artikkelit/lautapelisanasto/>> (luettu 26.1.2012).

Saarikivi, Janne. Helsingin niemistön vaiheita, Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 125 [verkkodokumentti]. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

Saatavuus: <<http://kaino.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk125/helsinki/>> (luettu 14.2.2012).

Suomen fasilitaattorit ry, verkkosivut [verkkodokumentti].

Saatavuus: <<http://www.fasilitaattorit.fi/index.htm>> (luettu 26.1.2012).

Tainio, Marko. Historiikki. [verkkodokumentti]. Suomen lautapeliseura ry 2009.

Saatavuus: <http://www.lautapeliseura.fi/upload/tiedostot/8/SLS_historiikki.pdf> (luettu 26.1.2012).

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University press.

Top Down –ajattelu. [verkkodokumentti]. Helsinki: Taloussanomien 2012.

Saatavuus: <<http://www.taloussanomien.fi/porssi/sanakirja/termi/top+down+-ajattelu/0>> (luettu 8.5.2012).

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.

Tuottaja2020. [verkkodokumentti]. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu, Tuottaja2020 –hanke 2011.

Saatavuus: <<http://tuottaja2020.metropolia.fi/index.php?id=5>> (luettu 1.11.2011).

Urbs – kirja Helsingin kaupunkikulttuurista 2000. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Yhdistystoimijat. [verkkodokumentti]. Yhdistystoimijat.fi.
Saatavuus: <<http://www.yhdistystoimijat.fi/>> (luettu 15.2.2012).

Liitteen otsikko

Alueellisen kaupunkikulttuurin tuotannon rautalankamalli

Alueellisen kaupunkikulttuurin rautalankamalli luotiin Minun tapahtumani 2012 – koulutuskokonaisuuden päätteeksi 8.5.2012 Helka ry:n tiloissa. Minun tapahtumani 2012 –koulutuskokonaisuuden suunnittelijana ja ohjaajana oli Metropolia Ammattikorkeakoulun viestinnän koulutusohjelman projektisuunnittelija Susanna Snellman. Koulutus toteutettiin Helka ry:n ja Vyyhti –hankkeen yhteistyönä ja siihen osallistui yhteensä 9 kaupunginosatoimijaa.

Rautalankamallin on tarkoitus toimia suuntaa-antavana, muovattavana ja aikataulutusta helpottavana työkaluna kaupunginosayhdistystoimijoille. Malli toimii tsekkauksena listana kaikenkokoisille tapahtumille. Rautalankamallin määrittelemisessä on otettu huomioon alueellisen kaupunkikulttuurituotannon keskeisiä toimintoja. Koska malli valmistui päivää ennen tämän opinnäytetyöni palautusta, esitän rautalankamallin pelkistettynä ja yksinkertaistettuna mallina. Lopullinen malli on ladattavissa Vyyhti – hankkeen internetsivuilta vyyhti.metropolia.fi

1. Suunnittelu ja ideointi

- Teeman ja kohderyhmän määrittely
- Tapahtuman ajankohta (määrittää myös tapahtumapaikkaa. Onko muilla tapahtumia samaan aikaan)
- Suunnitteluprosessin aikataulutus
- Tapahtumapaikan valinta
- Tiedonkeruu aikaisemmista tapahtumista ja muiden alueiden rinnakkaistoiminnasta
- Budjetointi ja seuranta (pääsymaksut, apurahat, ilmoitustulot, vuokrat, luvat, esiintyjät ym)
- Turvallisuus
- Suunnittelun työvälineet (google docs ym)
- Työryhmän kerääminen ja vapaaehtoisten rekry
- Vastuutus (kuka, mitä)

2. Tapahtuman sisältö

- tapahtuman ohjelma (juontaja, esiintyjät ym)
- Tapahtumapäivän aikataulu
- Tapahtumapäivän vastuutus
- Visuaalinen ilme (logo, juliste ym)

3. Tapahtuman toteutus

- Rakennus
- Purku
- Siivous
- Kalusto
- Työnjako
- Vapaaehtoisten huomiointi (ruoka, kahvi, tauko, ohjeistus)
- Sponsorinäkyvyys ja sponsoreiden huomiointi
- KIITOKSET

4. Viestintä

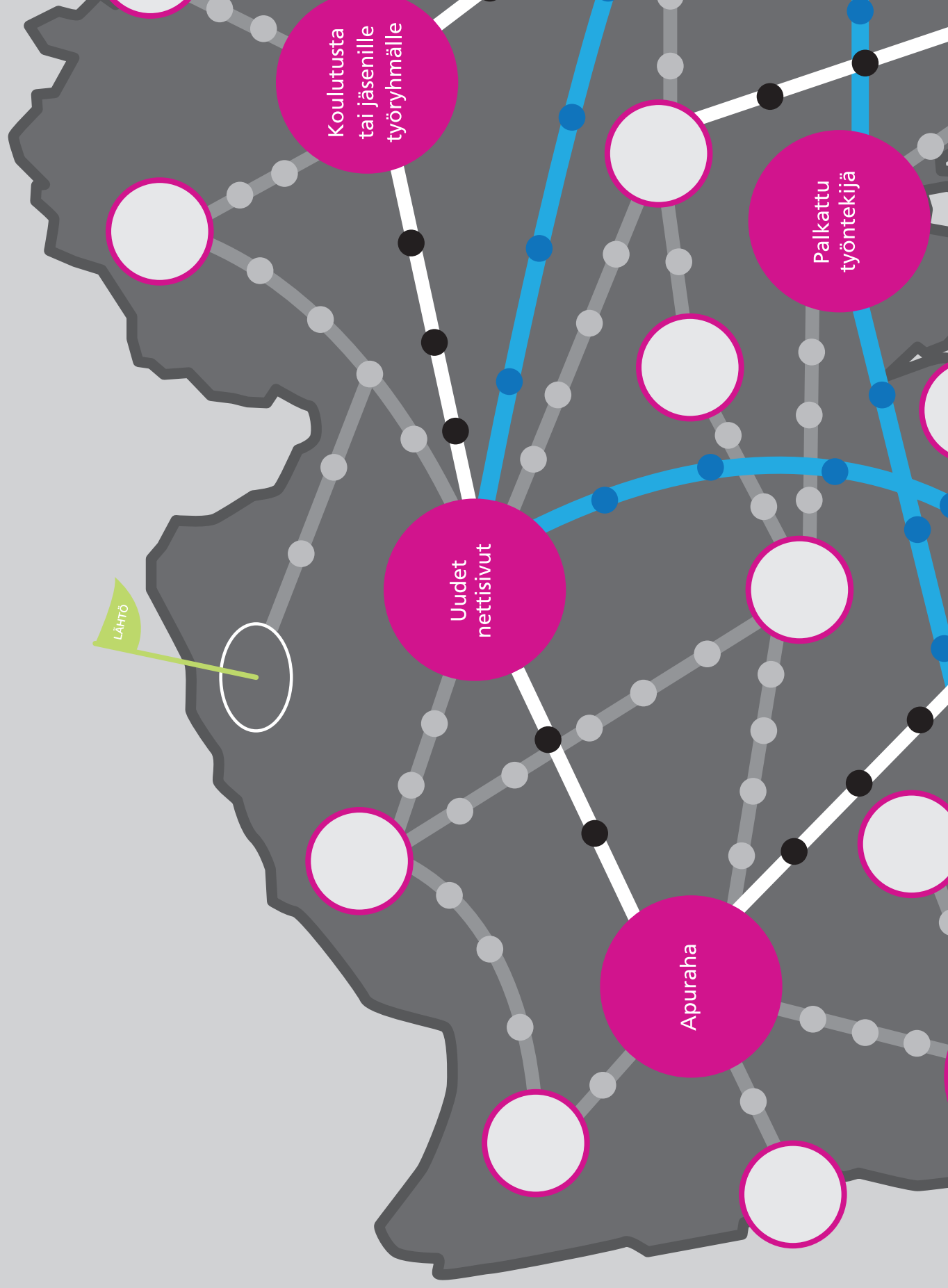
- Markkinointisuunnitelma (sisäinen viestintä, ulkoinen markkinointi)
- Kutsut
- Lehdistötiedote
- Sissimarkkinointi
- Media (radio, tv, paikallislehdet, tapahtumakalenterit, kaupunginosasivut, ilmoitustaulut, flyerit, postilaatikkojako, viidakkorumpu, sosiaalinen media)
- Alueen toimijoiden välinen yhteistyö
- Kaupunginosayhdistysten välinen yhteistyö

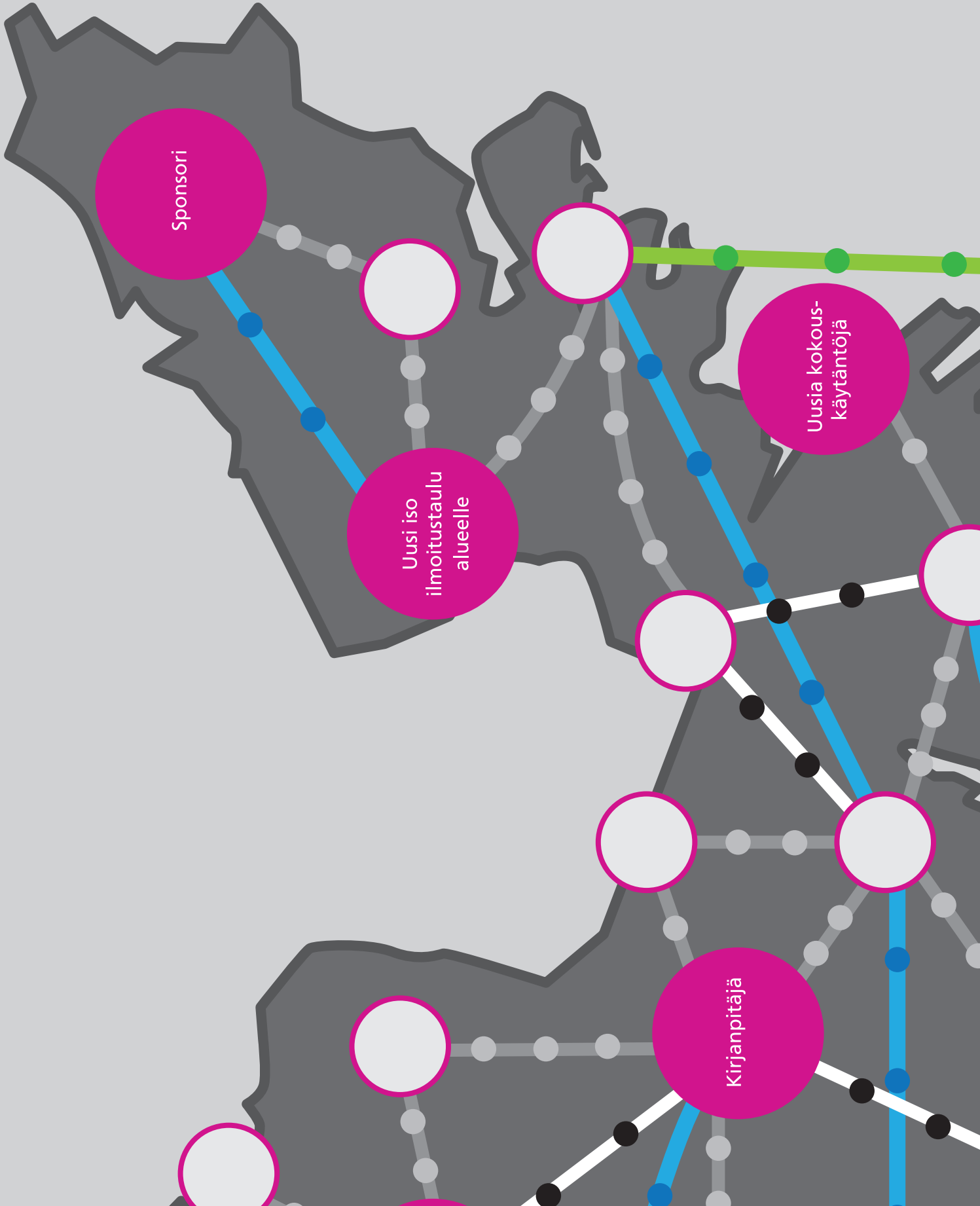
5. Purku ja arviointi

- KIITOKSET
- palaute (yleisöpalaute, sisäinen arviointi: plussat ja miinukset + kehittämistarpeet)
- Raportoinnit (esimerkiksi apurahat)
- Tilitykset (palkat, laskut)

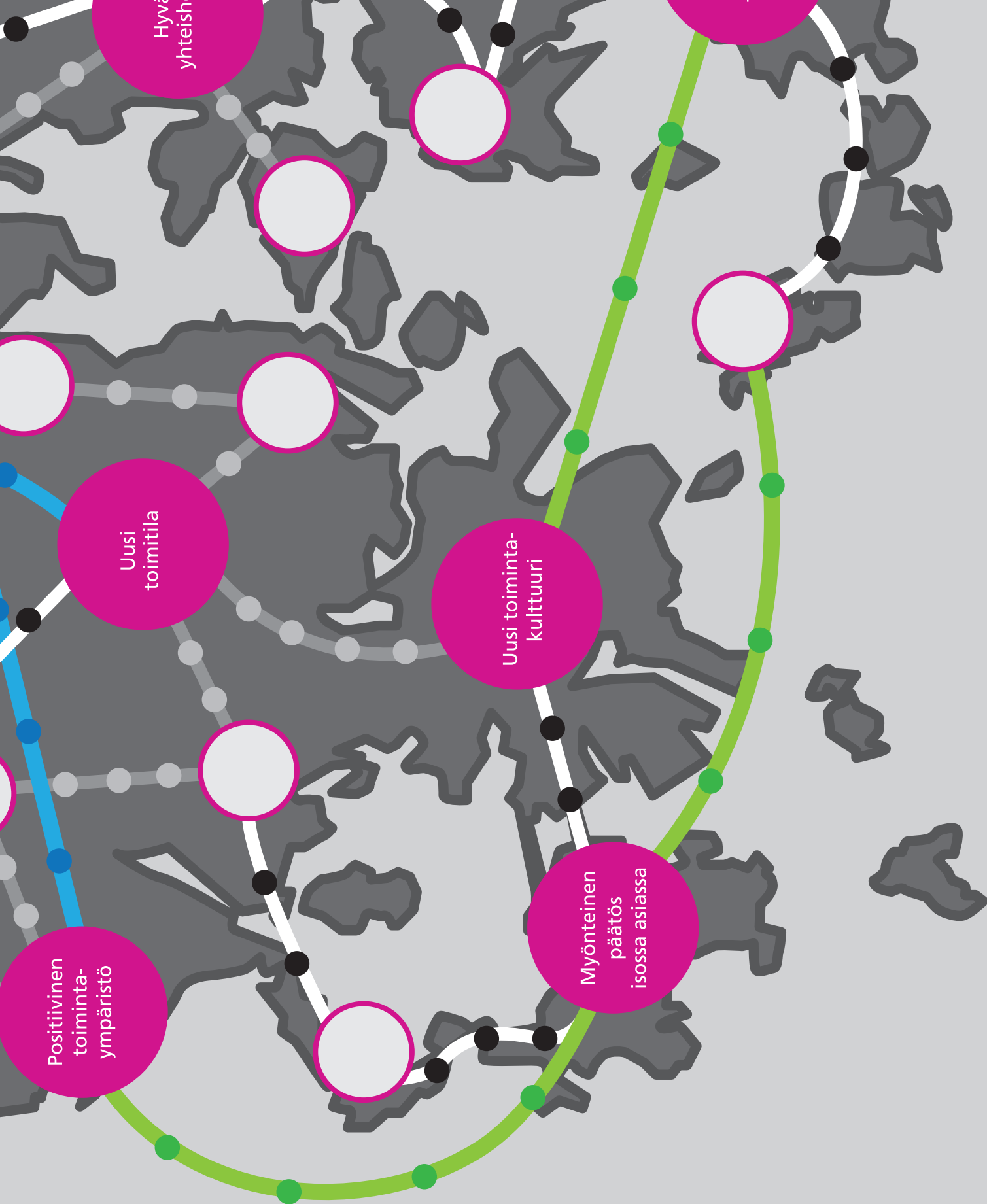
- Jatkuvuus
- Jälkimarkkinointi
- Sponsoreiden kiitokset
- Jälkitiedote medialle
- KIITOKSET

HELSINKI

Hyvä yhteish

Uusi toimitila

Uusi toiminta-kulttuuri

Positiivinen toiminta-ympäristö

Myönteinen päätös isossa asiassa

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

Vyyhti

¡JUMI!

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Haluaisitte tehdä muiden joukkueiden kanssa yhteistyötä.

Minkälaista yhteistyötä te haluaisitte tehdä?

Ja miten se onnistuisi?

Tehkää ehdotus vastapelureilenne.

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Tarvitsette palkatun työntekijän.

Mistä saatte rahoituksen palkkaukseen?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Haluaisitte tehdä muiden joukkueiden kanssa yhteistyötä.

Minkälaista yhteistyötä te haluaisitte tehdä?

Ja miten se onnistuisi?

Tehkää ehdotus vastapelureilenne.

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Tarvitsette palkatun työntekijän.

Mistä saatte rahoituksen palkkaukseen?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Apurahapäätöksenne on myönteinen.

Mitkä seikat on johtaneet onnistuneen projektin suunnitteluun ja apurahan saamiseen?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Saatte uuden toimitilan.

Mitä toimitilassa tapahtuu?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Naapurikaupunginosan jäsenhankinta tökkii.

Miten neuvoisitte heitä toimimaan?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Tarvitsette jäsenillemme ja toimijoillemme koulutusta.

Minkälaista koulutusta tarvitsette ja mistä löydätte sitä?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Apurahapäätöksenne on negatiivinen.

Mitkä seikat ovat johtaneet apurahan hylkäykseen?

Mitä olisitte voineet tehdä toisin?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Minkälaisia vahvuuksia joukkueestanne löytyy?

Minkälaisen tapahtuman voisitte toteuttaa olemassa olevilla avuilla, fasiliteeteilla ja henkilöstöllä?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Apurahapäätöksenne on negatiivinen.

Mitkä seikat ovat johtaneet apurahan hylkäykseen?

Mitä olisitte voineet tehdä toisin?

JUMI-tehtävä

Tehtävä täytyy ratkaista ennalta määritetyn ajan sisällä.

Minkälaisia vahvuuksia joukkueestanne löytyy?

Minkälaisen tapahtuman voisitte toteuttaa olemassa olevilla avuilla, fasiliteeteilla ja henkilöstöllä?

Paku

Tyytyväinen jäsen

iJUMI!

Hyvä kamera

Radio-puhelimet

iJUMI!

Kiva lehtijuttu

Sponsori-sopimus painofirman kanssa

iJUMI!

Catering tapahtumaan

Innostunut julisteiden liimailija

iJUMI!

Tietokone

Skanneri

iJUMI!

Tuotantopuhelin

Laminointikone

iJUMI!

Toimiva kopiokone

Rahoittaja paikalle tapahtumaan

Hyvä palaute

Uusi tiskikone

Hyvä mieli

Paperia kopiokoneeseen

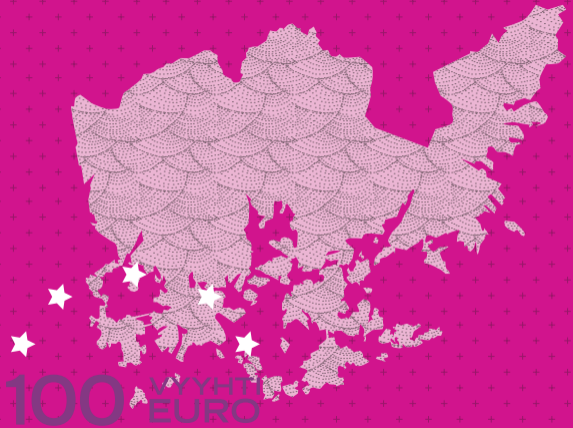
100

100

VYYHTI
EURO

VYYHTI

100

200

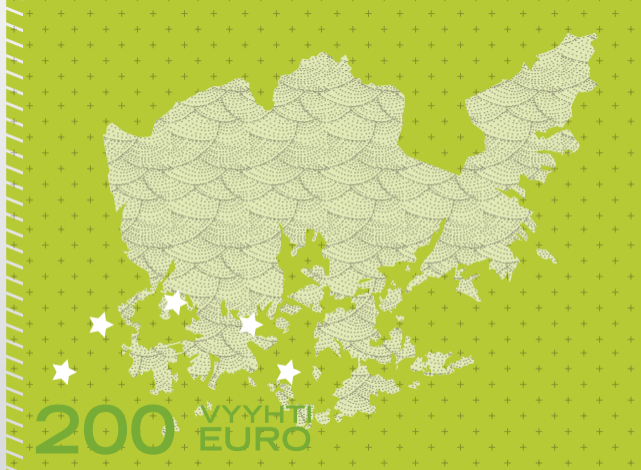
VYYHTI
EURO

2000

Metropolia

VYYHTI

200

Peliohjeet

Vyyhtipelin säännöt

Kiva, kun haluat ratkaista Vyyhtejä ja olet oikeissa pelata yhteistoiminnallisuutta.

PELIALUSTA

Pelilauta koostuu vyyhti.metropolia.fi internetsivustolta printattavista materiaaleista, kuten pelilauta, jumikortit, valtausnappulat ja Vyyhtiraha. Peli syntyy yhdessä leikkaamalla ja liimaamalla seuraten materiaalin liitteenä olevia ohjeita. Pelinappula voi olla mikä tahansa pelaajilta löytyvä pieni esine kuten vaikkapa avaimenperä.

PELIN ALOITTAMINEN

Pelissä kisaa 2 joukkuetta, kummassakin maksimissaan 6 osallistujaa. Pelin aluksi molemmille joukkueille jaetaan 400 Vyyhtirahaa. Joukkueille jaetaan myös valtauskiekot: toinen tiimi käyttää limevihreää puolta ja toinen aniliininpunaista.

Pelilaudalla on isoja, yhteistoiminnallisuudelle tärkeitä aniliininpunaisia ympyröitä, joista kumpikin joukkue valitsee pelin aluksi yhteisesti päätetyn määrän tavoiteltavakseen. Peliin kuuluvat myös pienet vihreät ympyrät, joiden kääntöpuolelta paljastuu joukkueen oikeassa arkielämässä tarvitsemia pikkuasioita. Pienen vihreän pelimerkin kohdalle osuessa joukkue maksaa 100 vyyhtirahaa kassaan ja saa lunastaa merkin itselleen.

Ennen pelin aloittamista pienet vihreät ympyrät asetellaan pelilaudalle tekstipuoli alaspäin.

Peli aloitetaan arpomalla nopalla. Suuremman silmäluvun saanut joukkue aloittaa.

PELIN KULKU

Päästyään nopan tasaluvulla tavoiteltuun kohteeseen, se vallataan asettamalla valtausnappula kohteen päälle oman tiimin väri ylöspäin. Vallatakseen kohteen on joukkueen jäsenten kerrottava muille pelaajille, miksi joukkue lähti tavoittelemaan juuri kyseistä kohdetta.

Jotta jännitys pysyisi yllä, pienten vihreiden pienten ympyröiden kääntöpuolelta voi paljastua myös JUMI! Jumimerkin saatuaan joukkue nostaa Jumikortin ja vastaa kortissa esitettyyn kysymykseen. Aikaa Jumivyyhdin ratkaisemiseen on kahden tiimalasin käynnön tai yhden virtuaalisen tiimalasin kierron verran. Jumin ratkaisusta joukkue saa 300 Vyyhtirahaa.

Peli päättyy, kun toinen joukkueista on saanut kaikki ennalta sovitut aniliininpunaiset ympyrät valloitetuiksi itselleen ja palannut lähtöruutuun nopan tasaluvulla. Mikäli peli loppuu tasapeliin, voittajaksi kruunataan joukkue, joka on ratkonut enemmän JUMI! -kortteja pelin aikana.

Pelaamisen jälkeen joukkueet jakavat omista vihreistä ympyröistään kolme toisen joukkueen kanssa. Mikäli pelaamiseen haetaan lisähaastetta, voivat joukkueet pohtia realistisesti, minkälaisia asioita he voisivat keskenään jakaa edistääkseen omaa ja toisen joukkueen pelin ulkopuolista toimintaa.

Vyyhtipeli on sovellettavissa monien eri ryhmien työkaluksi. Säännöt ovat vapaasti sovellettavissa ja pelin aikana tehdyt sääntömuutokset ovat sallittuja.

Vyyhti

Vyyhtipelin on kehittänyt Vyyhti-verkostot, yrittäjyysosaaminen ja yhteistoiminnallisuus-hanke. Kehitämme uutta osaamista luoville aloille, tutkimme verkostoja sekä saatamme yhdistystoimijat, opiskelijat ja yrittäjät toimimaan yhdessä. Toivotamme teidät tervetulleiksi osallistumaan koulutuksiimme, työpajoihimme ja tapahtumiimme.

Toimintaamme vuosina 2011–2013 rahoittavat Uudenmaan ELY-keskus Euroopan sosiaalirahaston varoin sekä Metropolia ammattikorkeakoulun kulttuuri ja luova ala. Lue lisää <http://vyyhti.metropolia.fi> ja kontaktoi meitä sosiaalisessa mediassa!

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto